

Individ- och familjeomsorgsnämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i , **tisdagen den 26 mars 2024 kl. 08:30**

Individ- och familjeomsorgsnämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Maria Hyllstam

Individ- och familjeomsorgsnämndens
Ordförande

Hans Abrahamson

Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Caroline Andersson, 033 358260 eller via e-post:
caroline.andersson@boras.se

Ärende

1. Upprop och val av protokollsjusterare med ersättare
Dnr 849
2. Fastställande av föredragningslista
Dnr 851
3. Umgängesbegränsning
Dnr 2024-00053 3.7.7.1
Sekretess
4. Umgängesbegränsning
Dnr 2024-00054 3.7.7.1
Sekretess
5. Överflytt av vårdnaden
Dnr 2024-00052 3.7.7.1
Sekretess
6. Överflytt av vårdnaden
Dnr 2024-00060 3.7.7.1
Sekretess
7. Delegationsbeslut
Dnr 2024-00047 1.1.3.0
Sekretess
8. Anmälningssärenden
Dnr 2024-00043 1.1.3.0
9. Information från förvaltningen
Dnr 850
10. Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse, 2023
Dnr 2024-00017 1.1.3.0
11. Plan för systematiskt kvalitetsarbete, 2024
Dnr 2024-00028 1.1.3.0
12. Budgetuppföljning efter februari
Dnr 2024-00016 1.1.3.0
13. Yttrande över remiss: Nya avfallsföreskrifter
Dnr 2024-00040 1.1.3.0
14. Yttrande över remiss: Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd
Dnr 2024-00041 1.1.3.0
15. Delegationsordning
Dnr 2024-00039 3.7.6.1
16. Information chefoskopet
Dnr 2024-00048 1.1.3.0

17. Övrigt
Dnr 2435

Caroline Andersson
HandläggareDatum
2024-03-26Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2024-00047 1.1.3.0

Delegationsbeslut

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Redovisade delegationsbeslut läggs till handlingarna

Delegationsbeslut

1. Socialt utskott 2024-02-15
2. Socialt utskott 2024-02-21
3. Socialt utskott 2024-02-28
4. Socialt utskott 2024-02-29
5. Socialt utskott 2024-03-14

Maria Hyllstam
OrdförandeHans Abrahamson
Förvaltningschef

Caroline Andersson
Handläggare

Datum
2024-03-26

Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2024-00043 1.1.3.0

Anmälningssärenden

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Redovisade anmälningssärenden läggs till handlingarna

Anmälningssärenden

1. Beslut Borås stads klimatlöften 2024-2026
2. Beslut Riktlinjer för säkerhetsskydd
3. Beslut Samverkansavtal för familjecentraler och familjecentralslänkande verksamheter i Västra Götaland 2024.
4. Samverkansavtal familjecentraler
5. Avtal mellan parterna i FoU Sjuhärad's Välfärd år 2024-2027
6. FSG 2024-02-13
7. Beslut Nämndbudget
8. Nämndbudget 2024 Borås stad

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse, 2023

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ och familjeomsorgsnämnden godkänner upprättad patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse för år 2023.

Ärendet i sin helhet

Den som bedriver socialtjänst (nämnden) har det yttersta ansvaret för att det finns ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ledningssystemet ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.

Individ- och familjeomsorgen har, under 2023, arbetat systematiskt med att bibehålla och utveckla verksamheternas kvalitet genom kontinuerligt arbete med rutiner och arbetssätt. Förbättringsområden som uppdagats i samband med undersökningar, statistiska jämförelser, synpunkter och egenkontroll har omhändertagits eller kommer att utvecklas inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Av Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet dokumenteras. Den som bedriver socialtjänst bör med dokumentationen som utgångspunkt varje år upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse.

Individ- och familjeomsorgsnämnden har för 2023 upprättat en patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse som beskriver det kvalitetsarbete som bedrivits under året. Av berättelsen framgår också hur många händelser som utretts enligt Lex Sarah.

Barnkonsekvensanalys

Barnperspektivet tas med och vägs in i alla delar; utredning, bedömning, beslut insatser och uppföljning.

Beslutsunderlag

1. Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse IFON, 2023

Samverkan

Ärendet har samverkats med fackliga parter, 2024-03-14

Beslutet expedieras till

Ingen expediering. Publiceras efter nämndens fastställande på boras.se.

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamsson
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse 2023

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Begreppsdefinitioner	4
3 Förkortningar	5
4 STRUKTUR	6
4.1 Grundläggande förutsättningar för säker vård och omsorg med kvalitet	6
4.2 Förvaltningens arbete med patientsäkerhet och kvalitet	6
4.3 Övergripande mål och strategier	6
4.4 Organisatoriskt ansvar för patientsäkerhets- och kvalitetsarbetet	7
4.5 En god säkerhetskultur	8
4.6 Adekvat kunskap och kompetens	9
5 PROCESS - Åtgärder för att säkerställa verksamhetens kvalitet	10
5.1 Hur patientsäkerhets- och kvalitetsarbete har bedrivits	10
5.2 Samverkan för trygg och säker vård och omsorg	11
5.3 Välfärdsteknik	15
6 METOD, RESULTAT OCH ANALYS	16
6.1 Riskanalys	16
6.2 Synpunkter och klagomål	17
6.3 Organisatoriska avvikelser	18
6.4 Avvikelser på individnivå	19
6.5 Lex Maria	20
6.6 Lex Sarah	20
6.7 Egenkontroll	22
7 Mål, strategier och utmaningar för kommande år	31

1 Sammanfattning

Några av de omvärldsfaktorer som har påverkat Individ- och familjeomsorgen de senaste åren och som har fortsatt under 2023 är bristen på socionomer och familjehem. Barn och unga med normbrytande beteende i de socialt utsatta områdena i Borås är också en utmaning. En god intern och extern samverkan, bl. a med Socialt Hållbart Borås, skola och polis har hjälpt till i arbetet. Fortsatt arbete med nämndens mål och aktiviteter har genomförts.

Utöver fokus på nämndens kärnuppdrag har Individ- och familjeomsorgsnämnden tre fokusområden:

- Ett Borås med trygga och hälsosamma individer genom hela livet.
- Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv.
- Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet.

Nämnden har fyra bidrag som kopplar till fokusområdena:

- Utveckling av familjehemsvården.
- Utveckla öppenvården för att förkorta placeringstid på institution.
- Individ- och familjeomsorgsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Utveckling av arbetet med unga med normbrytande beteende och kriminalitet

Förvaltningsledningen har under året bl. a fokuserat på att implementera en organisation som är formerad för att ha bästa möjliga förutsättningar att möta framtidens utmaningar både ur ett brukar- och ett medarbetarperspektiv.

Syftet med patientsäkerhets- och kvalitetsarbetet på Individ- och Familjeomsorgsförvaltningen är att förbättra säkerheten och kvaliteten för den enskilde och medarbetare inom verksamheten och utifrån resultatet av avvikelserna implementera de föreslagna åtgärderna för att förebygga att liknande inte händer igen.

De viktigaste åtgärderna som vidtagits för att säkra kvaliteten:

1. I några verksamheter har brukarundersökningar genomförts. Enhetscheferna har med hjälp av styr och ledningssystemet och i dialog med bl a verksamhetsutvecklare och socialt ansvarig samordnare identifierat områden för förbättring.
2. Aktivt arbete med systemteoretiskt förhållningssätt för kontinuerlig implementering i verksamheterna.
3. Egenkontroller och aktgranskningar genomförs regelbundet för att säkerställa kvaliteten i handläggning och beslut.
4. Kompetenshöjning genom utbildning av medarbetare avseende rutinmässiga frågor om våld.
5. Arbetet med att öka kompetens runt hedersrelaterat våld och förtryck har fortsatt bland annat genom Resurscentrum för hedersvåld i samverkan med kranskommunerna.
6. Användning av bedömningsinstrumentet ESTER för normbrytande beteende har säkerställts.
7. Utveckling av verksamheternas systematiska kvalitetsarbete.

Områden med ett bra resultat är bland annat:

1. Systematisk genomgång av avvikande händelser har gjort att medarbetarna fått en ökad medvetenhet om säkerhets- och kvalitetsrutiner.
2. Förbättrade resultat i brukarundersökningar, vilket indikerar ökad nöjdhet och tillfredsställelse hos brukarna.

Framtida åtgärder kommer att fokusera på:

- Kontinuerlig utbildning och uppföljning av medarbetarnas arbetssätt för att säkerställa att befintliga och nya bestämmelser och lagstiftning som styr verksamheterna följs
- Utbildning av personal i informationssäkerhet och GDPR för att säkerställa korrekt hantering av personuppgifter.

- Fortsatt arbete med att integrera och förbättra det systemteoretiska förhållningssättet.
- Förberedelse inför förändringar i den nya Socialtjänstlagen och andra nya bestämmelser.
- Implementering av Signs of Safety och Multi System Therapy
- Fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet samt samverkan med andra förvaltningar för att möta framtidens utmaningar effektivt såsom exempelvis utveckling av skolsociala team och SSPF.

Sammanfattningsvis har vi genom ett målinriktat arbete och kontinuerlig utveckling uppnått resultat för att förbättra säkerheten och kvaliteten inom verksamheterna. Med inriktning på samverkan, kompetensutveckling och systematisk uppföljning är vi rustade att möta kommande utmaningar.

2 Begreppsdefinitioner

- Brukare/klient – enskild med beslutad insats enligt SoL.
- Den enskilde – i det här dokumentet menas med begreppet den enskilde patient, brukare och klient.
- Egenkontroll - systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem.
- Kvalitet - Att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.
- Ledningssystem - System för att fastställa principer för ledning av verksamheten.
- Patient – enskild inskriven i HSV (hälso- och sjukvård).
- Sociala klustret – ett samlingsbegrepp för arbetslivsförvaltningen, individ och familjeomsorgsförvaltningen, sociala omsorgsförvaltningen samt vård- och äldreförvaltningen i Borås stad.

3 Förkortningar

ALF	Arbetslivsförvaltningen
BBIC	Barns behov i centrum
BoU	Barn och unga
FF	Förskoleförvaltningen
FSG	Facklig samverkansgrupp
GRF	Grundskoleförvaltningen
GVUF	Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
Ifo	Individ och familjeomsorgen
Ivo	Inspektionen för vård- och omsorg
KKiK	Kommunens Kvalitet i Korthet
LIS	Ledningssystem för informationssäkerhet
LOV	Lagen om valfrihet
LOU	Lagen om offentlig upphandling
MAS	Medicinskt ansvarig sjuksköterska
MAR	Medicinskt ansvarig för rehabilitering
MCSS	System för mobil digital signering av hälso- och sjukvårdsinsatser
MST	Multisystemisk terapi
SAMSA	Gemensam IT tjänst mellan olika vårdgivare
SAS	Socialt ansvarig samordnare
SFS	Svensk författningssamling
SOF	Sociala omsorgsförvaltningen
SIP	Samordnad individuell plan
SKR	Sveriges kommuner och regioner
SOL	Socialtjänstlagen
SOSFS	Socialstyrelsens författningssamling
SSPF	Samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet
SÄS	Södra Älvsborgs Sjukhus
VGR	Västra Götalandsregionen
Viva	Verksamhetssystem för dokumentation
VÄF	Vård- och äldreförvaltningen
ÖJ	Öppna jämförelser

4 STRUKTUR

4.1 Grundläggande förutsättningar för säker vård och omsorg med kvalitet

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård och omsorg med kvalitet är engagerade och kompetenta chefer och medarbetare samt en tydlig styrning av verksamheten på alla nivåer.

4.2 Förvaltningens arbete med patientsäkerhet och kvalitet

PSL 2010:659 och SOSFS 2011:9, 7 kap 3§

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Idén med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt för alla redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar, och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. Patientsäkerhetsberättelsen bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år. I Borås Stad skrivs en samlad patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse.

På Individ- och familjeomsorgsförvaltningen skrivs en patientsäkerhets- och kvalitetsberättelse, som sammanfattar nämndens samtliga åtgärder och resultat för att uppnå god kvalitet i de insatser som ges. Det systematiska arbetet med att utveckla och säkra verksamhetens kvalitet dokumenteras fortlöpande under året.

Två gånger per år sammanställs och analyseras inkomna synpunkter/klagomål. Detta presenteras för nämnden och verksamheterna. Lex Sarah-utredningar och rapporterade avvikelser sammanställs och analyseras två gånger per år.

Egenkontroller och systematisk uppföljning görs och dokumenteras löpande under året. Riskanalyser görs vid större lagförändringar, förändrade arbetssätt och organisationsförändringar.

Kvalitetsarbetet omfattar samtliga enheter inom förvaltningen medan patientsäkerhetsarbetet enbart omfattar enheten Kaptensgatan.

4.3 Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659,3 kap. 1 § och SOSFS 2011:9, 3 kap. 1§

Förvaltningens övergripande mål är att kontakten med Individ- och familjeomsorgen ska vara "En process där brukaren upplever en helhet och där brukarens behov är i fokus". Det är viktigt att alla människor ska få möjlighet att leva under jämställda och jämlika levnadsvillkor och IFO bör bidra till det. IFO behöver utvecklas på ett sätt som möter dagens och framtidens utmaningar. Det handlar bl. a om unga med normbrytande beteende, mer förebyggande arbete och samarbete med närliggande myndigheter som polis och skola.

Förvaltningen arbetar med fortsatt implementering av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9 som bland annat innebär att den som

bedriver socialtjänst ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Förvaltningen har under året särskilt fokuserat på avvikelseprocessen på enheterna. Den klustergemensamma handboken för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete är ett stöd i arbetet eftersom det systematiska kvalitetsarbetet pågår kontinuerligt och ska leda till att verksamheten ständigt förbättras. En grundförutsättning är att medarbetare görs delaktiga i förbättringsarbetet så att processer och rutiner kan anpassas efter uppgiften som ska utföras.

Begreppet kvalitet betyder att verksamheterna genom att uppfylla de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om socialtjänst. Definitionen är central i kvalitetsarbetet och är också den gemensamma i Borås Stad.

4.4 Organisatoriskt ansvar för patientsäkerhets- och kvalitetsarbetet

PSL 2010:659,3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 §, p 1

Nämnd

Nämnden är vårdgivare och ansvarar för att det finns ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och ytterst för verksamhetens kvalitet.

Förvaltningschef

Förvaltningschefen har ett övergripande ansvar för att innehållet i ledningssystemet är ändamålsenligt och för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Förvaltningschefen ansvarar också för att det tydligt framgår hur roller och ansvar fördelas i ledningssystemet.

Verksamhetschef enligt HSL

Ledningen inom hälso- och sjukvård ska enligt lag vara organiserad så att det säkerställs hög patientsäkerhet och god kvalitet. I varje nämnd ska det beslutas vem som har det samlade ansvaret för hälso- och sjukvårdsverksamheten och är ansvarig verksamhetschef enligt HSL.

Verksamhetschef/Enhetschef

Verksamhetschef/Enhetschef ansvarar för inom sitt verksamhetsområde att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. De ska planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten samt dokumentera kvalitetsarbetet.

Medarbetarna

Alla medarbetare ska vara delaktig i kvalitetsarbetet och på enhetsnivå kan arbetsplatsträffar vara forum för kvalitetsfrågor.

Chef för kvalitets- och utvecklingsfunktioner

Chef för kvalitet- och utvecklingsenheter har ansvar för att samordna och organisera kvalitetsarbetet inom förvaltningen.

MAS/MAR

Medicinskt ansvarig sjuksköterska och Medicinskt ansvarig för rehabilitering arbetar övergripande med hälso- och sjukvårdsfrågor i Borås Stad. Ansvaret är lagstyrt för att patienterna ska få en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde. I uppdraget ingår kvalitetssäkring av hälso- och sjukvårdens processer, rutiner samt uppföljning och utvärdering av patientsäkerhet och vårdkvalitet. MAS och MAR utreder och anmäler ärenden enligt lex Maria.

SAS

Socialt ansvarig samordnare har till uppgift att utveckla, säkra och följa upp delar av det systematiska kvalitetsarbetet samt utöva kvalitetsgranskningar i verksamheten. SAS kvalitetssäkrar verksamheternas rutiner och processer samt initierar behov av förändring. Vidare bedriver SAS omvärlds- och lagkravsbevakning. Huvuduppdraget för SAS är att utreda inkomna lex Sarah rapporter och på delegation av nämnden anmäla allvarliga missförhållanden till IVO.

4.5 En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård och omsorg med kvalitet är en god säkerhetskultur. är att vi är öppna för synpunkter och förändringar, att vi uppmärksammar fel och brister, åtgärdar dem och följer upp åtgärderna så att det som gått snett inte händer igen.

Det krävs insatser på flera nivåer för att en god säkerhetskultur ska sätta sin prägel på förvaltningen. Ett forum där enhetscheferna tillsammans ska kunna diskutera förhållningssätt, attityder och uppmärksamhet gällande risker är gemensamma verksamhetsledningarna. Genom att gemensamt arbeta med hantering av risker och lärande från både positiva och negativa händelser skapas förutsättningar för att medarbetarna ska kunna arbeta systematiskt för att förhindra missförhållanden.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt bl a med information om synpunkter och avvikande händelser på verksamhetsledningarna för att skapa lärande och reflektion.

4.5.1 Informationssäkerhet

Under det gångna året har fokus varit att utifrån de tidigare framtagna stadengemensamma styrdokumenterna och ett uppdrag från förvaltningscheferna i respektive förvaltning utforma och inleda implementering av ett Ledningssystem för Informationssäkerhet och dataskydd (LIS-D) i Sociala klustret i Borås Stad. Arbetet har pågått under hela 2023 och beräknas vara klart under våren 2024. Uppdraget till arbetsgruppen är enligt följande:

- Ta fram förslag på nödvändiga kluster- resp. förvaltningsspecifika styrdokument som komplement till de centrala dokumenterna.
- Genomföra informationsklassning av de IT-stöd som IT - vård och omsorg fullt ut förvaltar, utifrån KLASSA version 42.
- Genomföra konsekvensbedömningar och dokumentera dessa.
- Ta fram förslag på årshjul för informationssäkerhet och dataskydd på förvaltningarna i sociala klustret respektive IT vård och omsorg.
- Ta fram förslag på handlingsplan för det fortsatta arbetet utifrån de risker och brister som identifieras i arbetet.
- Ta fram förslag på arbets- och mötesformer för förvaltningarnas gemensamma arbete med informationssäkerhet och dataskydd, där verksamhetsutvecklare på IT - vård och omsorg har en sammanhållande funktion.
- Beskriva vilka resurser och vilken kompetens som behövs på förvaltningarna respektive IT - vård och omsorg för fortsatt förvaltning och utveckling av LIS-D.

I enlighet med den beslutade organisationsstrukturen gällande informationssäkerhet har rollen Informationssäkerhetssamordnare nu tillsatts på respektive förvaltning i sociala klustret.

Samtliga informationssäkerhetsklassningar har under året reviderats och handlingsplaner har i och med det uppdaterats. Inga ändringar i organisation eller processer har gjort så att de befintliga klassningsnivåerna påverkats. När det gäller riskanalyser så har ett arbete med att ta fram en risk/hotkatalog riktad mot informationshantering i klustrets verksamheter inletts.

Arbete har under året inletts med att ta fram generella men Borås-specifika webbutbildningar i 2-3 olika nivåer som samtliga medarbetare ska genomgå regelbundet. I nuläget planeras 2 nivåer men ytterligare utbildningar kan tillkomma t.ex. riktade mot personal inom vård och omsorg.

I samarbete med Koncerninköp har ett arbetssätt för att inkludera informationssäkerhetsaspekter i samtliga upphandlingar implementerats. I samband med detta har även arbetsgången på Koncerninköp strukturerats upp. Då en beställning på upphandling inkommer ska information om detta gå ut till berörda parter på förvaltningarna så att nödvändigt förarbete kan göras. Stadsledningskansliet har som stöd för

upphandlingar börjat ta fram en generell kravmall gällande informationssäkerhet för samtliga upphandlingar i staden.

MAS, MAR och SAS har i samband med verksamhetsgranskningar och vid utredningar granskat journaler. En strukturerad granskning av hälso- och sjukvårdspersonalens journalföring samt granskning av ärenden i SAMSA har även gjorts av MAS och MAR.

Loggar med medarbetares aktiviteter i förhållande till deras behörighet i verksamhetssystemet har granskats enligt rutin.

Registret med personuppgiftsbehandlingar har setts över och nämnden får genom årlig rapportering information om arbetet med personuppgiftsbehandlingar. Dataskyddsombuden har granskat och godkänt arbetet med behandlingsregister och konsekvensbedömningar.

Under nästa år kommer fokus att vara:

- Genomföra, och utveckla metodik för, riskanalyser ur ett informationssäkerhetsperspektiv på processer istället för specifika system/IT-komponenter
- involvera alla medarbetare i detta arbete för att skapa en medvetenhet och förståelse för vikten av informationssäkerhet i hela organisationen.
- våra medarbetare för att säkerställa att de har de nödvändiga färdigheterna och kunskaperna för att hantera information på ett säkert sätt. Detta inkluderar utbildningar om hantering av personuppgifter, hantering av digitala verktyg och medvetenhet om potentiella hot och risker.

4.6 Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård och omsorg med kvalitet är att det finns tillräckligt med medarbetare som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

För att säkerställa yrkeskompetens och kunskap om kvalitetsarbete genomgår medarbetarna kontinuerlig kompetensutveckling på alla nivåer. Marknadsföring av Individ och familjeomsorgsförvaltningen som attraktiv arbetsgivare för att rekrytera socionomer till framför allt enheten Barn och familj pågår kontinuerligt. Det tas också kommunikations- och marknadsföringsinitiativ för att synliggöra och uppmärksamma det positiva arbetet inom förvaltningen. För att stödja medarbetarnas välbefinnande görs hälsobefrämjande insatser från Organisationshälsan, till exempel workshops och föreläsningar. Förvaltningen satsar också på strategiskt återkommande fortbildningar, som Barnrättsdagarna, för att uppdatera och stärka personalens kunskaper. Under 2023 har insatser genomförts för att stärka teamkänslan och främja en positiv arbetsmiljö.

Förvaltningen arbetar även med systemförståelse och förbättringsarbete av evidensbaserade metoder genom fortsatt utbildning och implementering av metoder som Bostad först, Sign of safety och Freda kortfrågor för att säkerställa praxis i det sociala arbetet. Utvecklingsarbete sker även genom workshops kring effekterna av placeringar och utbildning i Systemteori för att öka förståelsen för komplexa systemiska faktorer. Kontinuerlig lagkravsbevakning genomförs av Kvalitets- och Utvecklingsenheten för att säkerställa att förvaltningen håller sig ajour med aktuella riktlinjer och bestämmelser.

Genom en kombination av rekrytering, utbildning, hälsobefrämjande insatser och ett starkt fokus på teamarbete och kommunikation strävar förvaltningen efter att säkerställa hög yrkeskompetens och kontinuerlig utveckling av medarbetarna för att möta de utmaningar som framtidens socialtjänst innebär.

5 PROCESS - Åtgärder för att säkerställa verksamhetens kvalitet

5.1 Hur patientsäkerhets- och kvalitetsarbete har bedrivits

PSL 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-2 och SOSFS 2011:9, 3 kap 1§

Enligt patientsäkerhetslagen och socialstyrelsens föreskrift ska varje vårdgivare beskriva hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår i en patientsäkerhetsberättelse. Där ska framgå vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten. I socialstyrelsens föreskrift framgår att vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst ansvarar för att upprätta ett ledningssystem, som ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.

Förvaltningen genomför årligen en utvärdering av kvaliteten i sina verksamheter om ledningssystemet för kvalitetsarbete är effektivt och ändamålsenligt utformat. På verksamhets- och enhetsnivå har arbete påbörjats med att skapa ett årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet. Eventuella risker och utvecklingsområden som framkommer kan resultera i aktiviteter i kommande års egenkontroll, utbildningsinsatser eller revidering av rutiner.

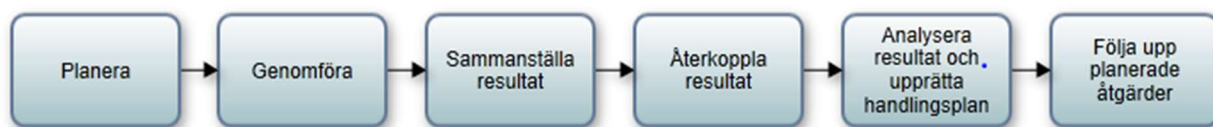
SAS och verksamhetsutvecklarna har tillsammans arbetat med kvalitetsuppföljning genom granskning av dokumentationen och analys av händelser. Samverkan sker regelbundet med verksamhetschefer och förvaltningsledning.

Inom förvaltningen finns flertalet processer, bland annat ”Att tillhandahålla omsorg och stöd inom individ- och familjeomsorgen”, handlägningsprocesser inom det Familjerättsliga området och ”Att tillhandahålla Främjande och förebyggande åtgärder från Individ- och familjeomsorgen”. Processerna ska säkerställa en likvärdig handläggning där insatser utförs med utgångspunkt från fastställd processdokumentation såsom till exempel processkartor, rutiner och checklistor. Processerna ska vara etablerade det vill säga att de är användbara, tillgängliga, kända, accepterade och förstådda av medarbetare och chefer.

5.1.1 Struktur för uppföljning/utvärdering

SOSFS 2011:9 3 kap. 2 §

För att få en tydlig struktur över uppföljning och utvärdering utgår verksamheten från processkartan för egenkontroll.

Uppföljning och utvärdering utgår i huvudsak ifrån verksamhetsplan, resultat från egenkontroll, verksamhetsbesök från MAS/MAR/SAS, inkomna synpunkter, rapporterade avvikelser samt Lex Maria och Lex Sarah.

5.2 Samverkan för trygg och säker vård och omsorg

5.2.1 Samverkan med externa aktörer

SOSFS: 2011:9,4 kap. 6 §, 7 kap. 3 § p 3

Samverkan mellan VGR och kommunerna i regionen regleras i hälso- och sjukvårdsvårdsavtalet. Delregional styrning sker via Närvårdssamverkan Södra Älvsborg. Det finns även lokala överenskommelser till exempel mellan Borås Stad och primärvården.

Samverkan både extern och intern är en stor del av förvaltningens uppdrag. Som ett exempel gjordes en genomlysning under 2023 i vilka olika samverkansforum förvaltningschef, verksamhetschefer och kvalitets- och utvecklingschefen deltar i. Resultatet blev att dessa deltog i 24 olika styrgrupper samt nätverk kring med syftet till att öka/förbättra samverkan. Utöver det så deltar annan personal såsom enhetschefer i en mängd olika arbetsgrupper och samverkansgrupper med samma syfte. Nedan redovisas därför bara ett urval av de samverkansgrupper förvaltningen är delaktig i.

Närvårdssamverkan

Förvaltningschef medverkar i Styrgrupp Närvård och i Lokala ledningsgruppen för Närvården i Borås. Verksamhetschef för barn och unga är ordförande för Uppdragsgruppen Barn och unga som är en underliggande grupp till den delregionala styrgruppen. Gruppens uppdrag är bland annat att sprida den nya riktlinjen för ”Oro för väntat barn” och olika angreppssätt kring problematisk skolfrånvaro. Det finns även lokala arbetsgrupper i Borås riktade mot både barn och unga samt vuxna med missbruksproblematik där Individ- och familjeomsorgsförvaltningen är representerad.

Nätverk i Sjuhärad

Det finns ett nätverk med förvaltningschefer och ett nätverk för verksamhetschefer som anordnas av Närvårdssamverkan Sjuhärad där IFO deltar.

I dessa sammanhang förs utbyte och dialog kring olika områden som berör kommunerna i Sjuhärad. Nätverken diskuterar även digitaliseringsfrågor och kompetensförsörjnings/utvecklingsfrågor såsom Yrkesresan som är ett koncept för introduktion och kompetensutveckling som syftar till att ge kvalitet i varje möte mellan socialtjänstens medarbetare och invånare. Konceptet innehåller både digitalt lärande och kurstillfällen som anordnas regionalt. Utifrån detta samarbete och Närvårdssamverkan har t.ex. Mini-Maria tagit form.

Mini Maria

Mini-Maria i Södra Älvsborg är en integrerad öppenvårdsmottagning för ungdomar upp till 21 år med frågor eller problematik rörande alkohol, droger eller spel om pengar. Mottagningen vänder sig även till de ungas anhöriga och professionella som kommer i kontakt med målgruppen. Mottagningen drivs i nära samverkan mellan de kommuner som ingår avtal med kommunal huvudman; Individ och familjeomsorgsförvaltningen, Borås Stad och som tillhör Närvårdssamverkan i Södra Älvsborg och Regionhälsan, Västra Götalandsregionen.

Barnahus Älvsborg

Barnahus Älvsborg är ett samarbete mellan Sjuhärads kommunerna samt Lerum och Alingsås. På Barnahuset samarbetar socialtjänst, sjukvård, polis och åklagare gemensamt för att barn som utsätts för våld eller övergrepp, får ett tryggt, samordnat och rättssäkert bemötande. Arbetsmodellen underlättar och effektiviserar handläggningen och stärker barnets skydd. Syftet med Barnahuset är att i en trygg och barnvänlig miljö låta barn som misstänks vara utsatta för övergrepp vara i centrum för utredningsprocessen. Barnet ska slippa slussas runt mellan olika myndigheter och inte behöva upprepa sin historia för flera personer. Borås Stad är värdkommun och Individ- och familjeomsorgsförvaltningen ansvarar för driften och samordningen.

Ungdomsmottagningen

Ungdomsmottagningen har en referensgrupp som träffas regelbundet med representanter från Borås ungdomsmottagning, Grundskoleförvaltningen, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen och Individ- och familjeomsorgsförvaltningen för att föra dialog kring samverkansformer och för att följa Ungdomsmottagningens arbete.

Avhopparverksamhet

Avhopparverksamheten startade 2021 med syfte att underlätta för personer att lämna kriminella miljöer. Samverkan är etablerad med Polismyndigheten, Arbetslivsnämnden samt Kriminalvården. 2022 startades en "avhoppartelefon" för att öka tillgängligheten. Verksamheten har strategiskt stöd av Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) och flera utbildningar har genomförts för medarbetare i det nätverk som etablerats. Verksamheten har haft ett 50-tal förfrågningar sedan start, av dessa har 17 lett till utredning. 9 personer har blivit skyddsplacerade. De flesta som är i kontakt med verksamheten är män i ung vuxen ålder.

Integrerat Team för unga i riskzon och normbrytande beteende

Integrerat team har daglig nära samverkan med Grundskolenämnden och Fritid och folkhälsonämnden. Teamet består av socialrådgivare, skolkurator och fritidsledare och varje enskild nämnd bidrar med en årsarbetare. Arbetet innebär också nära samverkan med polismyndigheten. Teamets övergripande uppdrag är att arbeta strategiskt uppsökande mot unga i riskzon för kriminalitet och/eller annat normbrytande beteende samt deras föräldrar eller andra närstående. Teamets kontakt med unga och deras närstående består av att identifiera risk och skyddsfaktorer, och därefter arbeta för att stärka befintliga skyddsfaktorer och minska riskfaktorer. Vidare att vid behov motivera, lotsa till och koordinera gemensamma insatser från de olika representerade förvaltningarna och stärka samverkan runt de unga. Det strategiskt uppsökande arbetet ska ge möjlighet till tidig upptäckt och därmed tidiga, koordinerade och förebyggande insatser för att minska risken för befäst kriminalitet och omfattande social problematik. Under 2023 har teamet gett någon form av insats till 45 ungdomar varav de flesta förfrågningar från Grundskoleförvaltningen.

Samverkan med polismyndigheten

Förvaltningschef träffar tillsammans med verksamhetscheferna polisområdets kommunpolis och representanter från polisledningen två gånger per termin i syfte att utveckla samverkan.

5.2.2 Samverkan mellan interna aktörer

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen har många interna samverkanspartners inom Borås stad. Intern samverkan sker mellan verksamhetsområdena inom förvaltningen. Omfattande samverkan sker gentemot FF, GRF, GVUF. Samverkan sker även på olika sätt gentemot förvaltningarna i sociala klustret.

Team Domino

Team Domino arbetar med att sprida kunskap om vikten av att elever har hög närvaro i skolan och drivs i samverkan med GRF sedan 2020. Teamet stödjer skolor och socialtjänst genom exempelvis att handleda, utbilda och ge processtöd.

Teamet har arbetat främjande, förebyggande och åtgärdande med skolornas närvaroarbete. Arbetet kan till exempel handla om att utbilda elevhälsoteamet i att öka kvaliteten i utredningar vid oroväckande frånvaro och att prata med lärare om vikten av tidigt upptäcka signaler där en elev riskerar att på sikt få hög frånvaro.

Även inom Individ- och familjeomsorgen sker ett arbete för att lära medarbetarna att tidigt uppmärksamma och agera på oroväckande skolfrånvaro. Team Domino stöttar flera olika

yrkesgrupper, bland annat socialsekreterare och familjebehandlare.

Teamet stöttar även skolor och socialtjänst i individuella ärenden. Stödet kan bestå i att vara behjälplig i utredningsarbetet för att kartlägga bakomliggande faktorer till frånvaron och även ge elev och familj stöd i samverkan mellan skola-hem. Team Domino erbjuder även samordningsstöd i samband med SIP i vissa ärenden.

I samarbete med anhörigstödet inom Vård- och äldreförvaltningen i Borås Stad har föräldragrupper startats. Under 2024 kommer en anhörigstödare ingå i Team Domino för att stärka anhörigperspektivet i närvaroarbetet inom både skola och socialtjänst.

Under 2023 genomfördes också en omfattande utbildningsdag för familjebehandlarna inom IFO där kunskaps spreds om vad som enligt senaste internationell forskning är hjälpsamt i familjebehandling vid problematisk skolfrånvaro. Strukturerad familjebehandling med inslag av KBT samt olika multimodala familjebehandlande metoder med fokus på sociala färdigheter, föräldrastil, kommunikation, lyhördhet och rutiner verkar vara hjälpsamt (exempelvis MDFT som är hämtat från missbruksvården). En lokalt anpassad "Borås-modell" togs fram och justerades i samband med workshop med inspiration från andra skolnärmande-program. Fortsatt stöd i implementeringsarbetet kommer behövas under 2024.

Vikten av skolnärvaro finns numera också med som en del i utbildningen för nya familjehem.

Ett nätverk har också bildats med representanter från olika förvaltningar som jobbar nära elever och föräldrar för möjlighet att fördjupa sig och stärka samarbetet mellan olika professioner.

Team Domino arbetar långsiktigt med att stärka samarbetet med hälso- och sjukvården, Polisen och föreningslivet.

KAA enheten

Kommuner har ett så kallat kommunalt aktivitetsansvar för ungdomar mellan 16 och 20 år som inte studerar eller jobbar. I Borås har det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) sedan 2020 organiserats i en tvärsektoriell enhet med tjänster från ALF, GVUF och IFO.

Styrgruppen består av förvaltningscheferna från respektive förvaltning, samt enhetschef för KAA, Arbetslivsförvaltningen.

Mål för verksamheten:

- KAA-enheten ska ha kännedom om 100 % av målgruppen.
- Alla som vill få del av de insatser som KAA har att erbjuda, ska få det.
- 60 % av de under året inskrivna deltagarna ska besvara vår enkät. Av dessa ska 80 % uppleva insatserna som meningsfulla.

KAA har under 2023 haft kännedom om vad 97 % av vad de registrerade personerna gör.

94,7 % av personerna på KAA som 2023 deltog i brukarundersökningen upplevde att KAA insatsen var meningsfull. 20,5 % upplevde KAA insatsen meningsfull till viss del.

LIV (leva i vårdnadskonflikt) projektet

Det övergripande målen med LIV projektet är att med samverkan i fokus utveckla arbetsmetoder för att förebygga och förbättra stödet för barn och familjer i vårdnadskonflikter och därigenom stärka barnets skydd och minimera de skadeverkningar konflikterna kan få. Samverkan sker mellan BoU myndighet; Familjerätten samt Dialogcentrum, men kan på sikt även innefatta fler aktörer.

Socialt hållbart Borås

Socialt hållbart Borås är namnet på Borås Stads långsiktiga arbete med syftet att uppnå mer jämlika livsvillkor och god hälsa för våra invånare.

Bakgrunden till Socialt hållbart Borås är att frågor som handlar om social hållbarhet är komplexa och spänner ofta över flera verksamhetsområden. Det finns ett behov av att samverka mellan förvaltningar i

staden, men också med näringslivet och samhället i stort, för att få resultat.

Arbetet med Socialt hållbart Borås riktar in sig på tre målområden, En god start i livet och goda uppväxtvillkor, Boende och närmiljö och Förutsättningar för arbete.

IFO deltar i arbetsgrupperna kring En god start i livet, Goda uppväxtvillkor samt Boende och närmiljö.

I arbetet med att uppnå effektmålet i Socialt Hållbart Borås, ”I Borås ska ingen vara hemlös” har IFO vuxen ansvar för att revidera programmet mot hemlöshet. En övergripande arbetsgrupp med berörda förvaltningar och bostadsbolag har skapats för att ta fram och arbeta med program och en gemensam handlingsplan i arbetet att minska hemlöshetsproblematiken i Borås. Orsakerna till hemlöshet är många och komplexa. Det behövs både individuella och strukturella åtgärder och därför är vikten av samverkan mellan övriga nämnder och bostadsbolag avgörande i arbetet.

Samverkan mellan IFO och GRF

För att utveckla samverkan har verksamhetschef för Barn och unga-verksamheten, enhetschefer inom myndighet Barn och unga samt verksamhetschefer inom Grundskoleförvaltningen träffats regelbundet under 2023. Fokus har varit att lära varandras grunduppdrag samt att försöka förebygga samarbetsvårigheter. I samverkansrutinen ingår också att enhetschefer inom Barn och familj informerar om förvaltningens uppdrag för rektorer årligen för att skapa en dialog.

Samverkan mellan IFO och GVUF

2021 togs en ny samverkansrutin fram mellan förvaltningarna. Arbetet har bidragit till att samverkan mellan förvaltningarna har intensifierats och förbättrats.

5.2.3 Samverkan med den enskilde och närstående

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Samverkan innebär att den enskilde ska beredas möjlighet till delaktighet i och inflytande över sin planering, genomförandeplan och uppföljning av avvikelser samt möjlighet att bli hörd vid utredning av Lex Maria och Lex Sarah.

Under åren 2018 till 2023 har mål om att öka brukarens delaktighet varit prioriterat i förvaltningen och olika arbetssätt kopplat till det har utvecklats.

Arbetet med att öka antalet samt öka kvaliteten i arbetet med SIP fortsätter. Enligt bestämmelserna har socialtjänsten och hälso- och sjukvården ett ansvar att samordna sina insatser. Det finns även en särskild överenskommelse mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen. I överenskommelsen, som gäller från 2021 är det tydligt att skolan inkluderas som jämbördig part i arbetet med SIP och därmed har samma skyldighet att initiera och medverka vid SIP som socialtjänsten har. Även polis kan medverka vid behov.

Samverkan i SIP sker igenom den digitala IT tjänsten SAMSA. Under 2024 kommer den nya IT tjänsten SamVy att införas. Vid kontroll i SAMSA i maj 2023 var förvaltningen en aktiv del i 131 pågående SIP:ar.

Delar av IFOs öppenvårdsinsatser använder sig av skalorna (SRS, ORS) utifrån FIT, Feedback Informant Treatment. Detta är ett verktyg att använda för att skapa delaktighet och ta reda på om insatsen upplevs som verkningsfull för den enskilde.

På IFOs interna boenden har de boende möjlighet att påverka vid regelbundna husmöten.

5.3 Valfärdsteknik

Fältverksamheten är aktiva i sociala medier såsom Facebook och Instagram. De har även en livechat under dagar och kvällar när de är i tjänst. Fältverksamheten använder sig också av "Fältappen". Appen kan GPS positionera Fältsekreterarnas arbete på fältet samt var och vilken sorts problematik de möter för att få systematisk information som underlättar hur de skall planera sitt arbete.

Vid behov kan förvaltningen sedan 2021 använda sig av säkra digitala möten med Förvaltningsrätten och Kammarrätten i Jönköping om det är möjligt. Dessa möten hålls i en speciellt anpassad lokal på Fabriksgatan. Detta ger positiva effekter i bl.a restid.

Förvaltningen införde i december 2023 tjänsten digital signering av ordförandebeslut.

Under 2023 infördes möjligheten att digitalt signera nämndshandlingar.

Familjehemsenheten använder sig sedan 2023 av en E-tjänst för de som är intresserade att ta sig an uppdrag som Familjehem, Kontaktfamilj, Kontaktperson eller Extravuxen. Tanken med E-tjänsten är att göra Familjehemsenheten mer tillgänglig för de som är intresserade av att ta uppdrag.

Efter pandemin har antalet digitala möten ökat kraftigt, både internt och möten tillsammans med brukare. Även utbildningsinsatser har hållits digitalt under 2023.

Behovet av säker digital kommunikation uppmärksammas. Under 2023 gjordes ett förarbete i sociala klustret med tjänsten "säkra digitala möten" som kommer att införas under 2024. Även säker digital mail kommer att införas under 2024.

6 METOD, RESULTAT OCH ANALYS

PSL 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

6.1 Riskanalys

Här nämns ett urval av de riskanalyser som genomförts på ett övergripande plan och som berört flera eller alla enheter inom förvaltningen. Utöver dessa har även riskanalyser gjorts på enhetsnivå, utifrån arbetsmiljöperspektiv, med särskilt fokus på risker vid förändring i verksamheten och risker kring enskilda brukare.

Under 2023 genomfördes ett stort antal riskanalyser för att ta reda på riskerna inför kommande förändringar i organisationsstrukturen. Förändringarna skedde vid olika tidpunkter under året. Några av de riskanalyser som genomfördes utifrån organisatoriska förändringar var:

- Relationsvårdsenhetens flytt från Arbetslivsnämnden till Individ- och familjeomsorgsnämnden, Relationsvårdsenheten och Barnahus nya verksamhetstillhörighet, flytt av kvalitetskoordinators tjänst till Kvalitet- och utvecklingsenheten samt lokalförändringar.
- Fördelningen av enheter mellan verksamhetsområdena och verksamhetschefernas ansvarsområden utifrån ett övergripande perspektiv i samband med omorganisationen.
- Familjehemsenhetens fördelning till två arbetsgrupper och tillsättning av en chefstjänst.
- Socialadministratörerna som tidigare varit en del av olika enheter och arbetsgrupper slogs samman till en enhet; Socialadministration.
- Omorganisation av Barn och unga myndighet samt organisatorisk flytt av socialrådgivarna.
- Avveckling av Lars Kaggsгатans stödboende där riskanalyser gjordes även kring avvecklingens påverkan på enheterna Klintesväng och Stöd och boende på Torstenssonsgatan.
- Ungdomscentrums uppstart med en specificerad målgrupp, flera samverkande enheter och nya konstellationer av professioner.
- IFO Vuxens behov av metodhandledare.

Utöver ovanstående riskanalyser genomfördes riskanalyser gällande:

- Nya scheman på grund av förändrade regler kring dygnsvila.
- Nya lokaler på plan 2.
- Införande av digital signering.
- Allvarlig kris eller samhällsstörning.

Sammantaget kan konstateras att riskanalyser genomförs kontinuerligt vid stora förändringar i förvaltningen. Uppföljning av riskanalyserna har genomförts på ungefär hälften av dem. Då det gäller flertalet av de risker som identifierats och de åtgärder som planerats att genomföras är det svårt att få en överblick kring vad som genomförts och inte. Under 2023 har både olika metoder för riskanalyser använts och olika verktyg och mallar, vilket gör det svårt att få en helhetsbild av det sammantagna arbetet kring riskerna och de åtgärder som behöver göras och har gjorts. Det kan konstateras att det behövs ett förbättringsarbete gällande strukturen på riskanalyserna, verktygen/mallarna som ska användas samt vem som ansvarar för uppföljningarna och när de ska genomföras.

6.2 Synpunkter och klagomål

Under år 2023 har 34 synpunktsärenden inkommit. Ett flertal av synpunkterna har lämnats av samma synpunktsinlämnare. Analysen visar på 30 unika synpunktsinlämnare. Några synpunkter har lämnats in anonymt och även de räknas i denna analys som unika. Synpunkterna har i vissa ärenden också berört flera enheter, varför det finns 37 synpunkter sammanlagt. De fördelas enligt följande:

Verksamhetsområde	Antal	Vanligaste verksamhetsspecifika synpunkten
Myndighet barn och familj	23	Brister i handläggning
Myndighet vuxen	4	Brister i handläggning
Familjerätten	5	Brister i handläggning
Familjerådgivningen	1	Förslag till förbättring i metod för brukarutvärdering
Kvalitet och utveckling	1	En synpunkt som inleds på eget initiativ utifrån en artikel i Borås tidning.
Mottagningsenheten	1	Brist i tillgänglighet och service
Relationsvårdsenheten	2	Brist i handläggning
Dialogcentrum (intern öppenvårdsinsats barn och familj)	0	
Familjehemsenhet	0	
Ungdomsboende	0	
Stödboende	0	
Intern öppenvård (vuxen)	0	
Fält och andra förebyggande enheter	0	
Summa	37	

En stor del av de inkomna synpunkterna rör enheterna för Barn och familj myndighet. Generellt sett rör synpunkterna missnöje i ärendehandläggningen (tjänst). Ett flertal synpunktsinlämnare framhåller att verksamheten brister i kunskap, bemötande och objektivitet, och resulterar i sin tur i rättsosäkra bedömningar och beslut. Just dessa tre faktorer (kunskap, bemötande och objektivitet) är grundläggande för verksamheten och ett kontinuerligt arbete sker ständigt för att säkerställa ett gott resultat och upplevelse avseende dessa. Arbete sker i flera delmoment i handlägningsprocessen, t.ex. genom nära handledning, klienters delaktighet, systemteoretiskt förhållningssätt, vidareutbildning i olika frågor och gruppdialoger med lärande exempel.

Flera synpunkter handlar vidare om brister i socialtjänst- och rättssystemet som helhet. Det framhålls att det som socialsekreterare kommer fram till oftast tas för sanning av Familjerätten och/eller Relationsvårdsenheten vid parallella processer, ibland i omvänd ordning. I de ärenden som går vidare till tingsrätt eller förvaltningsrätt används socialtjänstens utredningar som viktiga underlag, vilket några synpunktsinlämnare upplever vara en brist. Verksamheten har visat förståelse för det komplexa samspelet i rättssystemet och fört dialog med dem enskilda kring vidare möjligheter att påverka beslut som går dem emot, samtidigt som verksamheten internt sett över arbetssätt för att stärka objektiviteten med fokus på sakförhållanden. Verksamheten har i alla ärenden välkomnat eventuella granskningar av tillsynsmyndigheter och även avvägt om interna granskningar varit aktuella.

Det kan också nämnas att en av synpunkterna togs upp på eget initiativ av förvaltningsledningen och grundade sig i en artikel som Borås tidning publicerade om ”personalflykten” från IFO. Denna synpunkt har hanterats inom ramen för arbetet med arbetsmiljö och organisationshälsa.

Gemensamt för alla synpunkter är att de har tagits omhand i verksamheten, och varje synpunktslämnare som önskat få återkoppling har också fått det. I många fall har kommunikationen då lett till en större förståelse, men ibland också större frustration. Det är tydligt att socialtjänsten och dess olika målgrupper möter på olika utmaningar som inte alltid går att komma vidare med. I vissa fall slutar kommunikationen med missnöje, och de enskilda har då ibland valt att vända sig till IVO eller media för att belysa den problematik som de upplevt i kontakt med socialtjänsten. IVO har i dessa fall inte funnit grund att göra någon vidare granskning.

Synpunkterna värderas högt i verksamheten och flera av dem har lett till direkta förbättringar i verksamheten. Som ett konkret exempel kan nämnas att brev som skickas till enskilda inför kommunikering av utredning (Barn och familj myndighet) har kvalitetsförbättrats och standardiserats som resultat av en inkommen synpunkt. Standardiseringen bedöms vara ett led i att öka tydligheten i kommunikationen mellan socialtjänsten och de enskilt berörda.

Vidare kan anges att ett klagomål från enskild handlade om att det upplevs som att referenssamtal omskrivs i socialtjänstens utredningar. Verksamheten har granskat sina arbetssätt med anledning av denna synpunkt och upprättat ny rutin och checklista som rör referenshantering. Det bedöms att verksamheten alltid arbetat medvetet och sakligt med referenser, men rutinen är ändå ett viktigt exempel på ständiga förbättringar. Syftet med rutinen är att än mer konkret och systematiskt säkerställa att referenser, från ex. skola och sjukvård, aldrig omskrivs i socialtjänstens utredningar, utan återges sakligt, utan utrymme för tolkningar eller oklarhet kring vem som sagt vad.

6.3 Organisatoriska avvikelser

Under 2023 har förvaltningen rapporterat fem organisatoriska avvikelser. Tre av dem har gällt annan förvaltning och har därmed inte utretts och följts upp inom vår förvaltning. En organisatorisk avvikelse har rapporterats av annan förvaltning, men vi inom vår förvaltning har utrett den då det gällt vår verksamhet.

De organisatoriska avvikelser som rapporterats och/eller utretts handlar om följande händelser:

- Ingen rapportering i KIA med anledning av tidsbrist.
- Felaktig behörighet i Viva för att släppa pengar.
- Godkännande av behörigheter som ligger utanför beslutsunderlaget gällande IT-system från förvaltningarna.
- Otillräckligt underlag för sekretess- och behörighetsgränser.
- Felaktig fakturaavsändare
- Felaktiga debiteringar av hyror och elkostnader till klienter.

Flera åtgärder har konstaterats och genomförts. Nedan presenteras ett urval av åtgärderna som genomförts till följd av utredning av de organisatoriska avvikelserna:

- Rutinerna om hot och våld är noga genomarbetade och kända. Dialog i arbetsgrupp eller APT-sammanhang kring dess tillämpning. Stöd från HR. Arbetsbelastningen för chefer och metodhandledare har setts över.
- Översyn av underlag för sekretess- och behörighetsgränser.
- Ekonomiadministration har åtgärdat faktureringen till korrekt referensnamn.
- Värdet av veckovisa samverkansmöten mellan enheter har betonats. Nytt faktureringsystem är på väg att införas, våren 2024.

6.4 Avvikelser på individnivå

Sedan införandet av avvikelseprocessen och IT-stödet i april 2021 har antalet rapporterade avvikelser ökat. Att medarbetare fått mer kunskap och därmed blivit bättre på att uppmärksamma misstag, fel och brister samt rapportera dem ökar möjligheten att förbättra och kvalitetssäkra vår verksamhet. Under 2023 har 85 SoL-avvikelser rapporterats.

Avvikelser enligt Socialtjänstlagen

Rapporterade SoL-avvikelser handlade främst om brister i rättssäkerhet/gällande lagstiftning, brister i följsamhet till delegation eller lokala riktlinjer, samt utebliven insats till följd av oklar ansvarsfördelning, personalbrist eller bristande kommunikation/samverkan. Avvikelserna har åtgärdats främst genom genomgång och revidering av arbetssätt och rutiner på gruppmöten, APT eller genom samtal med enskild medarbetare.

Av de avvikelser som utretts inom myndighetsutövningen har alla utom två bedömts vara mindre eller måttligt allvarliga samt att sannolikheten att det sker igen är mycket liten eller liten. En avvikelse har bedömts mindre allvarlig men risken att det sker igen är mycket stor. Detta gäller att journalföring inte skett inom skäligen tid. Strukturering av arbetssätt har genomförts. En annan avvikelse har bedömts som mycket allvarlig och att det är liten risk att det sker igen. Denna handlar om en ungdom på SiS som utsatts fysiskt våld av personalen. SiS har polisanmält händelsen samt gjort en Lex Sarah gällande detta. Vår verksamhet har följt utvecklingen.

Av de SoL-avvikelser som utretts inom verkställigheten är samtliga av mindre eller måttligt allvarlighetsgrad och risken att avvikelsen sker igen är mycket liten eller liten.

2022 konstaterades brister gällande att en stor del av avvikelserna inte utreddes inom de tidsangivelser som finns i avvikelseprocessen. Utifrån det genomfördes en utbildningsinsats med samtliga enhetschefer gällande processen samt genomgång av IT-stödets olika delar. Detta upplevdes som hjälpsamt av enhetscheferna. I samband med en versionsuppdatering av IT-stödet skapades en felaktighet i systemet gällande vår avvikelsemodul. Detta felanmäldes av flera enhetschefer till IT Vård och omsorg, som inte själva kunde rätta till felet. De kontaktade i sin tur leverantören för IT-stödet som i februari 2024 ännu inte löst det tekniska felet.

Det tekniska felet medförde att enhetscheferna inte kunde utreda eller följa upp de rapporterade avvikelserna på korrekt sätt. Enhetscheferna kunde se rapporterna och handlägga dem, men inte dokumentera i IT-stödet. Därmed är inte heller den statistik gällande hur stor andel eller om rapporterna utretts tillförlitlig. I dialog med enhetscheferna uttrycker de att de numera har kunskap om både processen och IT-stödet, att de utreder och följer upp de avvikelser som rapporteras.

Avvikelser enligt Hälso- och sjukvårdslagen

Enligt vårdinventeringen för 2023 har totalt 15 boende på Kaptensgatan och Badhusgatan ett pågående hälso- och sjukvårdsärende. Inventeringen visar att för 14 av patienterna har sjuksköterskan helt övertagit läkemedelsansvaret.

Antalet HSL-avvikelser på Kaptensgatan under 2023 är 114 stycken. Av dem handlar 90 om läkemedel, 23 om övrig HSL och 1 om trycksår, vilket är en ny kategori av HSL-avvikelse som införts under 2023.

På Badhusgatan (Nytida) är antalet 88 HSL-avvikelser, fördelat på 79 läkemedelsavvikelser samt 9 avvikelser övrig HSL. Läkemedelsavvikelserna handlar framför allt om utebliven dos och utebliven signering. Utav HSL övrigt rör de flesta avvikelserna dokumentation, informationsöverföring, planering av vården och utebliven HSL insats av baspersonal. En utebliven HSL insats kan till exempel vara omläggning eller träning.

För signering av HSL-insatser används digitalt system MCSS. Det har utförts 17 275 HSL-insatser på Kaptensgatan, 98 % av dessa är signerade. På Badhusgatan är motsvarande siffror 11 501, varav 98% är signerade.

Under året har 29 fallavvikelser rapporterats, de flesta fallen sker inomhus, inget av fallen har lett till allvarlig skada.

Under 2023 genomfördes 41 riskbedömningar av fall, trycksår, undernäring samt munhälsa, avseende boende inom IFO, vilket är en ökning jämfört med föregående år.

Antalet HSL-avvikelser som saknar utredning från legitimerad personal har minskat. HSL-avvikelser går via sjuksköterskeorganisationen på Sociala omsorgsförvaltningen till enhetschef inom Individ- och familjeomsorgsförvaltningen. Därmed är enhetschefen på IFO inte ensam ansvarig för utredningen utan sker i samverkan.

Avvikelser i vårdssamverkan

Som ett led i förbättringsarbetet kring samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården arbetar verksamheten även med att uppmärksamma, rapportera och åtgärda avvikelser i de frågor som kan bli aktuella för båda huvudmännen. Under 2023 har sex avvikelser rapporterats från verksamheten, och en har inkommit till verksamheten då vården uppmärksammade en brist i IFOs verksamhet. Bristen handlade om att fel personuppgifter skickades till vården i ett ärende. Vad gäller avvikelser som skickats från IFO till hälso- och sjukvården har de varierat i art och omfattning; som exempel kan anges brister i samverkan med den akuta vuxenpsykiatrin kring tillämpning av lagstiftningen vid LVM, och att BUP inte närvarat vid bestämda SIP-möten. Som åtgärd kring de flesta avvikelser anges att samtal skett inom berörda personalgrupper.

6.5 Lex Maria

HSLF-FS 2017:40, 3 kap. 1§ och SOSFS 2011:9 7 kap sista stycket

Vårdgivaren ska anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada till IVO. Händelserna utreds av MAS/MAR som också bedömer om en anmälan ska göras. IVO säkerställer att utredningen är fullständig och att de eventuella åtgärder och förändringar i verksamheten som vårdgivaren vidtagit är adekvata.

Inga lex Maria - utredningar genomfördes 2023.

6.6 Lex Sarah

14 kap. 3-7 §§ SoL, SOSFS 2011:5

Var och en som är verksam inom berörda verksamheter utifrån SoL och LSS omfattas av skyldigheten att rapportera händelse som orsakar risk för missförhållande eller missförhållande enligt gällande lagstiftning. Dessa händelser utreds av SAS som föreslår åtgärder som bör tas fram för att säkerställa att missförhållandet inte kan hända igen. Vid påtaglig risk för allvarligt missförhållande samt allvarligt missförhållande gör SAS anmälan till IVO på delegation av nämnden.

Under år 2023 har 35 lex Sarah- rapporter registrerats och 27 lex Sarah- utredningar har slutförts. Ett flertal rapporter har sammanfogats till en utredning varför det finns flera rapporter än utredningar. Alla rapporter är således omhändertagna. Det har även inkommit två lex Sarah-utredningar, som information till nämnden, från externa aktörer under 2023. Den ena handlade om att ungdom blivit misshandlad av personal på ett SIS-hem, och den andra om en klient som avled på ett privat missbruksboende. Den sistnämnda händelsen utreddes och utredningen visade att händelsen inte berott på brister i verksamheten. Vad gäller misshandeln av ungdomen så har verksamheten inte fått ta del av utredningen i helhet, men personalen som utförde misshandeln fick avsluta sin anställning på det berörda ungdomshemmet.

Under 2022 blev IFO uppmärksam i en artikel Borås tidning då en ökning för lex Sarah-utredningar hade skett med 400 % från föregående år. Detta då det fanns 5 lex Sarah-utredningar under 2021 och 20 lex Sarah-utredningar år 2022. Statistiken nu visar att ytterligare ökning skett under 2023 med 7 stycken flera utredningar. Den procentuella ökningen mellan 2022 och 2023 är dock märkbart mindre (35 %).

Den stora ökningen som skedde mellan 2021 och 2022 bedöms till största del ha berott på en omfattande kunskapshöjande kampanj under 2022. Kampanjens effekter har under 2023 visat sig vara hållbara och förhoppningen är att verksamheten har landat på en rimlig nivå samt att nivån bibehålls. Det ska dock nämnas att 19 av de 27 lex Sarah-utredningarna som genomfördes, avslutades med beslut om att det rapporterade inte var ett missförhållande. Detta är positivt på så sätt att det visar på en god kunskap, öppen kultur och låg tröskel för att rapportera. Detta kan dock också vara en process som långsiktigt innebär något färre lex Sarah-rapporter då verksamheten bedriver ett gediget förbättringsarbete som får långtgående positiva effekter i verksamheten och därmed minskar risker för nya liknande missförhållanden, samt att verksamheten utvecklar en än bättre bedömningsförmåga kring vad som är en avvikelse på lex Sarah-nivå, och vad som kan hanteras inom avvikelsehanteringen utan att behöva utredas på det mer omfattande sättet som lex Sarah kräver.

Som nämnt avslutades 19 av 27 med beslut om att det rapporterade inte var ett missförhållande. Det ska här till nämnas att en händelse bedömdes innebära risk för missförhållande, sex var bedömda som missförhållanden, och en var ett allvarligt missförhållande som anmäldes till IVO. IVO beslutade i detta fall att verksamheten genomfört relevant utredning och vidtagit relevanta åtgärder och avslutade ärendet.

Det allvarliga missförhållandet handlade om brister i rättssäkerhet och handläggning i ett ärende med hedersrelaterat våld och förtryck. Strax efter denna utredning startades Resurscentrum för hedersvåld vilket, på ett betydande sätt, lyft verksamheten i denna fråga, samtidigt som interna samverkansrutiner stärkts och den komplexa dialogen om intresseavvägningar mellan delaktighet och agerande till barnets skydd, ständigt hålls levande.

Ett flertal utredningar har belyst brister i rättssäkerhet, som exempel kan anges förbättringsbehov avseende dokumentation. Det är av vikt att kontinuerligt arbeta med åtgärder som stärker verksamhetens rättssäkerhet.

Vidare, har ett flertal av lex Sarah-rapporterna handlat om att barn varit tillfälligt placerade för lång tid i relation till gällande rätt och interna rutiner. Det handlar således om brister i förverkligandet av barns rätt att få ett beslut om stadigvarande placering som i sin tur syftar till att skapa trygghet och stabilitet för barnet. Som ett led i förbättringsarbetet har omorganisation skett inom Familjehemscentrum med bl.a. fokus på att effektivisera utredningsarbete av potentiella familjehem. Detta arbete bedöms bidra till bättre förutsättningar att uppfylla placerade barns rättigheter inom rätt tid.

Slutligen ska nämnas att verksamheten upprättat ett systematiskt arbetssätt i syfte att säkerställa att alla föreslagna åtgärder i genomförda lex Sarah-utredningar omhändertas, implementeras och följs upp av ansvariga inom utsatt tid. Arbetet med detta har letts av verksamhetsutvecklare, med stöd av SAS i den specifika frågan, och implementeras av enhetschefer och verksamhetschefer under 2024.

6.7 Egenkontroll

Barn- och familjecentrum - systematisk uppföljning

Systematisk uppföljning av BBIC-variabler i verksamhetssystemet genomfördes under 2023.

Verksamheten hade två förbättringsmål inför året:

- Enskilda samtal och möten med barn vid utredningsprocessen ska öka till 65 % på totalen.
- Enskilda samtal och möten med barn vid uppföljning av öppna insatser ska öka till 60 % på totalen.

Data hämtas från verksamhetssystemet och under hösten sammanställde enhetschefer resultatet och arbetade med analys. Dialog har även skett med medarbetare på berörda enheter.

När det gäller enskilda samtal/möten med barn under utredningsprocessen så minskade det totala resultatet med två procent från föregående år. 2022 var det 56 % och 2023 var det 54 %. Verksamheten nådde därmed inte utsatt förbättringsmål. När det gäller de äldre barnen visar resultatet på 65-80 %.

När det gäller enskilda samtal/möten med barn vid uppföljning av öppenvårdsinsatser var resultatet 50 %, vilket är ett betydligt bättre resultat än föregående år. En ökning med 28 %.

Årets resultat bedöms bero på en hög arbetsbelastning under hela året utifrån flertalet vakanta tjänster inom myndighet, nyorganisering samt införande av nya arbetsmetoder där vi fått göra prioriteringar i det operativa arbetet. Verksamheten kommer fortsätta med pågående aktiviteter under nästa år. Det positiva resultat gällande uppföljning av öppenvårdsinsatser bör kunna härledas till en gemensam rutin mellan myndighet och öppenvård där barnens delaktighet tydliggjorts och ansvarsfördelning har klarlagts.

Den systematiska uppföljningen kommer även ske under 2024 där samma förbättringsmål kvarstår och aktiviteter i verksamhetsplanen fokuserar på öka barns delaktighet.

Familjehemscentrum - granskning av omplaceringar

I början av året 2024 har enheten fått tillgång till statistik gällande omplaceringar från familjehem som gjorts under året. Under 2023 hade vi sammantaget tolv barn som oplanerat har fått byta familjehem eller efter flytten placerats på HVB. Av dessa barn var det tre som fick byta jourhem på grund av platsbrist. Två barn omplacerades på grund av brister hos familjehemmen. Fem barn omplacerades utifrån brister i matchning där familjehemmet inte kunnat möta barnets behov och sagt upp placeringarna. Av dessa barn har det varit både barn som har flyttat till HVB utifrån eget beteende samt barn där vi från början inte haft så stor kännedom gällande barnets behov när vi matchat med familjehemmet. Två barn har behövt omplaceras på grund av omständigheter som man inte kan förutse exempel vid, allvarlig akut sjukdom.

Analys

Oplanerade omplaceringar är aldrig bra utifrån ett barnperspektiv varpå det är av stor vikt att ha kunskap om antal och orsaker till varför det sker. Enheten kommer att göra en mer grundläggande analys i varje ärende om orsakerna och vilka förbättringar som kan göras framöver. Dessutom kommer de oplanerade omplaceringarna att analyseras löpande under året i samband med att omplaceringen sker. Genom analysen skapas ett lärande inom organisationen och på så sätt kan även kvaliteten i exempelvis matchning samt råd och stöd till familjehemmen öka.

Öppna jämförelser

Undersökningen görs av Socialstyrelsen och jämförelsen riktar sig till kommuner och stadsdelar i landet. Borås Stad har deltagit i undersökningen och resultaten baseras huvudsakligen på information

från en kommunenkät som besvarades av landets kommuner och stadsdelar under perioden januari – mars 2023.

Borås Stads fyra förvaltningar, som arbetar med socialtjänstfrågor i olika delar, har gjort en gemensam analys av resultaten som visar på förbättringsområden. Varje förvaltning fördjupar sig också i de frågor som är specifika för respektive förvaltning.

Under 2023 har förvaltningarna haft som mål att arbeta fram gemensamma rutiner för samverkan när enskild brukare är aktuell inom flera verksamhetsområden samtidigt. Syftet med samverkan är alltid att se boråsarens bästa. Under 2023 har ett antal rutiner för samverkan mellan förvaltningarna tagits fram eller uppdateras. Arbetet pågår kontinuerligt. Under 2023 har förvaltningarna fortsatt arbetet med en gemensam avvikelseprocess, för att uppmärksamma fel och brister.

Behov finns att fortsätta arbeta med att ta fram nya samt utveckla gemensamma rutiner.

Förutom ovanstående finns det förbättringspotential specifikt för IFO kring användandet av bedömningsinstrument i förvaltningen. Detta har medfört att socialsekreterarna på Ungdomscentrum i början av 2024 gått en utbildning i ESTER som är ett riskbedömningsverktyg gällande normbrytande beteende.

Kommunens kvalitet i korthet (KKiK)

Borås Stad deltar regelbundet i undersökningen Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) som genomförs av Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Syftet med KKiK är att på en övergripande nivå beskriva kommunens kvalitet i jämförelse med andra kommuner.

Individ- och familjeomsorgen omfattas endast av en fråga som avser utredningstid.

Utredningstiden på barn och unga (åldersgrupp 0-20 år) var 2022 i medeltal 77 dagar. 2021 var utredningstiden 74 dagar vilken innebär en minskning av utredningstiden. I jämförelse med andra kommuner ligger vi bland de 25 procenten av Sveriges kommuner med kortast utredningstid. Snittet bland kommunerna är en utredningstid på 99 dagar.

Även på vuxensidan (21 år och äldre) har utredningstiden minskat. Från 50 dagar 2022 till 41 dagar 2023. Snittet bland Sveriges kommuner är 49 dagar.

Varken hos Barn och unga eller vuxensidan kan några könsskillnader i utredningstid ses.

Barn- och familjecentrum - brukarundersökning

I verksamhetsplan för 2023 hade verksamheten ett mål att öka barnets medbestämmande och inflytande. Barn- och familjecentrum beslutade att genomföra en kvantitativ brukarundersökning som en del i den systematiska uppföljningen.

Urvalet var samtliga barn från sex års ålder upp till 18 år. Enkäten delades ut under perioden den 16 oktober 2023 till den 15 december 2023. Totalt lämnade verksamheten ut 102 brukarenkäter, varav 79 barn besvarade enkäten, svarsfrekvens 77%.

Resultatet påvisar att två tredjedelar av barnen upplever det positivt inför samtalet med socialsekreterarna och nästan samtliga, 91%, upplever det positivt efter samtalet. Majoriteten av barnen, 92%, uppger att de fått information om varför de träffar socialtjänsten samt att de är nöjda med kontakten. Totalt 95% av barnen tycker att de fått möjlighet att berätta det de önskar för sin socialsekreterare och lika många känner att de blivit lyssnade på. Sammantaget görs bedömningen att barnen var mycket positiva till kontakten med socialtjänsten. Det finns dock en viss osäkerhet kring hur tillförlitligt resultatet är på grund av svarsfrekvensen och att de barn som inte besvarat enkäten kan vara de som inte är nöjda i kontakten med oss.

Det goda resultatet på brukarundersökningen tyder på att mycket fungerar bra i verksamheten, att de aktiviteter och åtgärder som gjorts fungerar. Verksamheten behöver dock fortsätta arbeta med att bevara och förstärka dessa aktiviteter. Barn- och familjecentrum har beslutat att fortsätta med brukarenkät 2024 under tidsperioden den 1 mars till den 30 april 2024.

Familjehemscentrum

Familjehemsplacerade barn - brukarundersökning

Från oktober till december genomfördes en brukarundersökning för familjehemsplacerade barn som hör till Familjehemscentrums verksamhet. Nio barn från 7 år och uppåt besvarade enkäten 2023. Vid den nationella brukarundersökningen 2021 var det sju barn som svarade på enkäten. Barnen var då från 13 år och uppåt. Eftersom svarsfrekvensen var låg 2021 beslutades att utöka åldersspannet och att genomföra enkäten via länk men istället för att skicka den till barnet prövades att barnet fick svara på enkäten i samband med uppföljning av insats. Dock tillfrågades inte samtliga barn som hade uppföljningssamtal under perioden eftersom det under samma period genomfördes en omorganisation inom Familjehemscentrum. Detta innebar tyvärr en del byten av ansvarig barnsekreterare, vilket påverkade hur många barn som tillfrågades att besvara enkäten.

100 % får ofta eller ibland det stöd de behöver för att det ska fungera för dem i skolan, på praktikplatsen eller i arbetet. Samtliga uppger även att de får ofta eller ibland får stöd från familjehemmet till en bra fritid samt att de ofta eller ibland får vara med och bestämma om saker som är viktiga för dem i familjehemmet. Samtliga barn får hjälp i kontakt med personer som är viktiga för dem samt stöd för att må bra.

På frågan om det finns någon vuxen i familjehemmet som barnet kan prata med om hen behöver det svarar ett barn att hen inte vet, ett barn har svarat nej, sällan och resterande barn har svarat ja, ofta.

Ett barn känner sig ganska otrygg i familjehemmet medan övriga barn upplever det som mycket tryggt. Samtliga svarande vet vem de ska kontakta om något är dåligt. Ett barn trivs ganska dåligt, medan resterande trivs mycket bra eller ganska bra i familjehemmet.

Analys

Utifrån de svar som inkommit kan konstateras att det överlag är ett gott resultat för familjehemscentrums verksamhet. Merparten av barnen upplever att de får ett gott stöd i och av familjehemmen, att de känner trygghet och vet vem de ska kontakta om det är saker som inte fungerar bra, trots att ett barn sticker ut i sina svar.

Även om uppföljningssamtal sker fyra gånger per år är det positivt att barnen får en möjlighet att uttrycka sig anonymt kring det stöd de får. Dock behöver betydligt fler barn tillfrågas och besvara enkäten för att kunna dra adekvata slutsatser. Omorganisationen 2023 påverkade antalet tillfrågade barn. Uppföljningssamtalen hade en lite annorlunda struktur då flera familjehem bytte ansvarig familjehemssekreterare under perioden. Metoden, att genomföra brukarundersökningen i samband med ett av de fyra uppföljningssamtalen, anses vara en bra metod för att få en hög svarsfrekvens. Målet är att samtliga familjehemsplacerade barn tillfrågas under höstens uppföljningssamtal, även de som organisatoriskt hör till Barn- och familjecentrum. Samma frågor som 2023 kommer att ställas då det är positivt att se resultat över tid för att se trender.

De interna familjehemmen - kvalitetsundersökning

Från oktober till december genomfördes en brukarundersökning gällande familjehemmens upplevelse av det stöd de får från Familjehemscentrum.

23 familjehem besvarade den enkät som de fick i samband med uppföljningsmöten eller skickade till sig via länk. Omorganisationen av Familjehemscentrum påverkade strukturen i uppföljningsmötena vilket i sin tur ledde till att ett färre antal än planerat tillfrågades att besvara enkäten.

87% nöjda med antal samtal/stöd de får nu, 70 % tycker att jour- och beredskapstelefonen är mycket viktig eller viktig och 78% tycker att ersättningsnivån är mycket viktig eller viktig.

Samtliga anser att det är mycket viktigt eller viktigt med samtalsstöd av familjehemssekreterare. Det är en högre andel än 2020 då 13% ansåg att det stödet var mindre viktigt.

Gällande handledning i grupp anser 61% att det är oviktigt eller mindre viktigt. Individuell handledning

anses till 70% mycket viktigt eller viktigt, vilket är en stor ökning sedan 2020. I dag sker all individuell handledning genom vår interna öppenvård Dialogcentrum.

Träffar och eller gemensamma aktiviteter anses till 65% vara mindre viktigt eller oviktigt. År 2020 ansåg 40 % att det var mindre viktigt eller oviktigt.

Utbildning och kompetensutveckling anses fortsatt relativt viktigt/mycket viktigt, 65%, men inte lika viktigt som 2020 då 73% ansåg det vara viktigt/mycket viktigt.

Många, 91%, anser att det stöd de får från skolpedagogen gällande skolfrågor är mycket viktigt eller viktigt.

61 % är nöjda med det stöd de får i kontakten med biologiska föräldrar och nätverk. Dock är det 17% som svarar att det stödet inte är aktuellt i deras uppdrag.

Utöver svarsalternativen i enkäterna har flera familjehem uttryckt sig positivt i kommentarer som skrivits i fritextfält i enkäten.

Analys

Precis som i brukarundersökningen gällande familjehemsplacerade barn kommer Familjehemscentrum att arbeta för att få ett större antal svarande. Det ses som positivt att erbjuda enkäten i samband med uppföljningssamtalen.

Gällande resultatet av enkäten kan konstateras att familjehemmen i stort är väldigt nöjda med det stöd de får från Familjehemscentrum. Grupphandledning anses inte var så viktigt och under 2024 ska enheten göra ett försök att köpa in det stödet externt. Gemensamma träffar och aktiviteter samt utbildningar och kompetensutveckling upplevdes viktigare 2020 än 2023. Detta tror vi beror på att det var en sammansatt grupp som ofta var med på aktiviteter och utbildningar, vilket gav ett gemensamt utbyte. Under Corona-pandemin ändrades formerna för de olika träffarna och utbildningarna och under den tiden förändrades den totala familjehemsgruppen. Efter pandemin är sammansättningen en annan och aktiviteterna/utbildningarna har inte fått samma värde som tidigare. Under 2024 finns dock en plan med flertalet aktiviteter såsom exempelvis familjehemsdag på Borås djurpark i april. Enheten har även planerat för att skapa ett digitalt bibliotek med digitala föreläsningar. genom ett digitalt bibliotek öka tillgängligheten eftersom familjehemmen har möjlighet att titta på föreläsningarna när det passar dem.

Klintesväng - brukarundersökning i samband med två husmöten, juni och oktober

I juni var det sju boende av 16, som var med på mötet och besvarade frågorna. Sex av de svarande ansåg att de fick det stöd de behövde i boendet och att de blev mycket bra bemötta av personalen. En boende ansåg att hen fick det stöd hen behövde ibland och en boende att hen blev ganska gott bemött av personalen. Gällande om man får vara med om saker som är viktiga i boendet var svaren väldigt varierande. Tre boende tyckte att de fick bestämma det som var viktigt eller oftast fick det medan fyra boende tyckte att de ibland eller inte fick det. Sex boende upplevde att de känner sig mycket eller ganska trygga i boendet medan en uppgav att hen inte kände sig trygg.

I oktober var det 19 boende som hade insats på Klintesväng. Sex av dem var med på mötet varav samtliga besvarade frågorna. Fem boende ansåg att de får det stöd som de behöver och de upplever ett mycket gott bemötande av personalen på boendet. En boende ansåg att hen oftast får det stöd hen behöver och att bemötandet från personalen är ganska bra. Gällande saker i boendet som är viktiga att få vara med att bestämma om var det tre som svarade att de får det medan två svarade ibland och en boende svarade nej. Hälften av de boende känner sig mycket trygg i boendet och resterande hälft känner sig ganska trygga.

Analys

Av de boende som medverkat och besvarat frågorna kan konstateras att de flesta är nöjda med stödet de får, bemötande av personalen samt att de känner sig trygga. Dock får man inte bestämma om saker som de anser viktiga i så hög utsträckning. Det finns en del regler i boendet som behöver finnas, men ett utvecklingsområde är att fråga de boende vad som är viktigt för dem för att utröna om det finns

något som kan förändras gällande rätten att bestämma i boendet.

Myndighet Unga vuxna/Vuxen - brukarundersökning

Under tre veckor i juni erbjöds samtliga personer som besökte Myndighet Unga vuxna eller Vuxen att besvara en enkät i väntrummet. Feriearbetare erbjöd att besvara enkäten och förklarade syftet med den. Samtliga tillfrågade besvarade enkäten. Dock var det inte så många besök under perioden, endast 12 personer varav två tillhörde ålderskategorin för tidigare Unga vuxna och tio tillhörde Vuxen. Hälften av de som besvarat enkäten är kvinnor och hälften är män. I sammanställningen har vi valt att redovisa resultaten för Unga vuxna och Vuxen tillsammans och inte heller särskilja svaren utifrån kön då antalet är så litet.

Minst två personer har svarat vet inte på respektive fråga, vilket även det påverkar resultatet.

75% anser att de blivit mycket eller ganska bra bemötta och 55% att de fått berätta vad som är viktigt för dem. På den senare frågan är det 27% som svarar att de inte vet. 67% upplever att de blivit lyssnade på och lika stor andel att de fått vara med och påverka det som handlar om dem. Det är ingen som svarat sällan eller aldrig på någon av frågorna.

Analys

Med ett så litet urval är det svårt att dra några generella slutsatser. Dock kan konstaterats att det finns en bredd bland dem som svarat eftersom samtliga som erbjudits att besvara enkäten har gjort det. Därmed har vi inte något bortfall. Resultatet visar på ett relativt gott resultat. Det är en målgrupp som är svår att nå då det gäller brukarundersökningar. Under 2024 kommer några frågor om myndighetsutövningen ställas i samband med brukarundersökning som genomförs av Boendesociala enheten. Ambitionen är att på så sätt få en högre svarsfrekvens än tidigare år.

Origo- Brukarundersökning

Alla som har kontakt med Origo erbjuds att fylla i en brukarundersökning efter avslut av kontakt. 2023 svarade 75 personer på enkäten. 72 av de som svarade på enkäten var vuxna och tre var barn. 76 % svarade att det blivit bättre eller mycket bättre i familjen efter insatsen. 96 % av de svarande var nöjda eller mycket nöjda med insatsen.

73,3 % var mycket nöjda med hjälpen de fått på Origo, 22,7 % nöjda.

Synpunkter gällande förbättringsområden handlar främst om att man vill ha fler samtal och en längre kontakt med familjebehandlarna.

Analys

Då Origo hade kontakt med 180 familjer under 2023 så är det ett stort bortfall vilket gör att det är svårt att göra en analys. Positivt är givetvis att de som svarat på enkäten varit så nöjda med insatsen. Generellt brukar mer frivilligare insatser, som Origo är, uppvisa en hög grad av kundnöjdhet. I dagsläget bes föräldrarna svara på brukarenkäten i samband med varje avslutat uppdrag ber vi föräldrarna svara på brukarenkäten och skickar en länk via mail eller sms i direkt anslutning till sista samtalet. För att höja svarsfrekvensen finns planer att istället be dem fylla i enkäten i slutet av sista samtalet. En svårighet med det är att Origo sällan vet när sista samtalet är, då samtalen bokas ett i taget utifrån familjens behov. Funderingar finns även att följa upp ett antal familjer 3-6 månader efter avslutat uppdrag för att se om det blivit förändring över tid och skickar en länk via mail eller sms i direkt anslutning till sista samtalet.

Dialogcentrum- Brukarundersökning

Alla som har kontakt med Dialogcentrum erbjuds att fylla i en brukarundersökning efter avslut av kontakt.

2023 svarade 79 personer på enkäten. 66 av de som svarade på enkäten var vuxna och 13 var barn.

87,1 % svarade att det blivit bättre eller mycket bättre i familjen efter insatsen. 86,1 av de svarade var

nöjda eller mycket nöjda med den hjälp de fått på Dialogcentrum.

Analys

Dialogcentrum har utifrån de som svarat på enkäten mycket goda resultat. Dock finns en brist då bortfallet är stort samt att det är svårt att göra en analys av bortfallet.

Tankar finns att dels följa upp bortfallet för att få kunskap om vad de som inte svarat på enkäten tycker om verksamheten.

Det finns även tankar om att göra en uppföljande enkät för att följa upp effekten av insatsen samt se om effekten kvarstår över tid.

Familjerådgivningen- Brukarundersökning

Alla som har kontakt med Familjerådgivningen erbjuds att fylla i en brukarundersökning efter avslut av kontakt.

Under 2023 svarade totalt 132 på enkäten.

Över 90% har svarat positivt eller mycket positivt kring om att samtalen lett till en ökad förståelse kring sig själv samt sin partnerrelation. Över 84,6 % tycker också att samtalen har förbättrat kommunikation/samspel med sin partner i hög eller mycket hög utsträckning. 99% tycker att de har tyckt att det som de tyckt eller sagt har tagits på allvar i samtalen.

Analys

Då resultaten är så positiva har Familjerådgivningen haft svårt i sin analys att hitta förbättringsåtgärder utan att mer fokusera på att bibehålla de goda resultaten. Familjerådgivningen funderar dock på att börja med en uppföljningsenkät för att se om den positiva effekten kvarstår över tid.

Ytterligen en förbättringsåtgärd är att ändra arbetssätt vid utdelande av enkät för att höja svarsfrekvensen.

Yxhammarmottagningen - kvalitetsundersökning

Under perioden 1 juni till och med den 30 september 2023 Yxhammarmottagningen utvärderat verksamheten i syfte att få klarhet i styrkor och förbättringsområden.

Utvärderingen har utförts i form av semistrukturerade telefonintervjuer för att ta tillvara på de erfarenheter och tankar som både respondenter och intervjuare besitter. På så sätt kan man fånga upp nyanser, som man annars inte hade fått av att enbart be brukaren att fylla i en enkät.

Yxhammarmottagningen har haft som mål att tillfråga alla personer som är aktuella i verksamheten att delta i utvärderingen under aktuell mätperiod. Vi vill även nå de personer som inte fullföljer sin insats för att få kunskap om vi kunde ha gjort något annorlunda.

Totalt 38 personer har tillfrågats under perioden 1 juni 2023 till 1 oktober 2023. 37 personer har samtyckt till att delta och av de personer som har kontaktats efter avslutad insats har det gått att nå 26 personer, svarsfrekvens 68%.

Frågorna som har ställts har utgått från SKR, Sveriges kommuner och Regioners frågor till brukare om kvalitet och resultat, frågor om bemötande, delaktighet och trygghet. Vidare har frågor ställts om man har blivit hjälpt av insatsen, om det finns något som verksamheten kan förbättra eller kan göra annorlunda.

Av de totalt 26 personer som har svarat har nitton varit män och sju kvinnor. Största åldersgruppen är mellan 35 – 46 år. Främsta anledningen till att man sökt sig till Yxhammarmottagningen är alkohol, därefter kommer spel om pengar och droger.

89 procent uppger att de känner sig hjälpta av insatsen, 4 procent är delvis hjälpta och 7 procent uppger att de inte känner sig hjälpta. Då vi har intervjuat respondenterna har vi kunnat ställa följdfrågor till de som uppger att de delvis känner sig hjälpta, alternativt inte hjälpta alls. Svar som har framkommit är att man bara har varit på ett besök hos oss, eller att man exempelvis tidigare har deltagit i behandling och därför har en del kunskaper om sin problematik sedan tidigare.

På frågan om tillgänglighet svarar respondenterna att det har varit enkelt att få tider som passar den enskilde, någon har uttryckt att det var svårt att få tid som passade med sina arbetstider. Många har uppskattat adressen som Yxhammarmottagningen ligger på då man upplever sig vara anonym, vilket är viktigt för flertalet av respondenterna.

Analys

När det gäller samtliga områden: nöjdhet, bemötande, trygghet och tillgänglighet är i stort sett alla mycket nöjda, känner sig delaktiga och lyssnade på. Under 2024 kommer enheten fortsätta att följa upp upplevelsen av de insatser som genomförs på samma sätt, men under hela året för att få en helhetsbild.

Barn- och familjecentrum

Aktgranskning av 30 barnvårdsutredningar och akter. Samtliga sex metodhandledare har varit delaktiga. Granskningen har ägt rum i april och september 2023.

Resultat

- Utredningstider har hållits på samtliga ärende utom ett i april månads granskning. Utredningsplaner har gjorts i 25 ärenden i september jämfört med 23 ärenden i april.
- Kontinuerlig aktivitet i 18 ärenden i september jämfört med 28 i april. I flera ärenden som inte har kontinuerlig aktivitet syns ”glapp” mellan sista utredningsaktivitet och kommunikering. Att dokumentera utredande samtal i journal behöver ske i nära anslutning till samtalet.
- Samtal med barn görs i stor utsträckning. Samtalen behöver utvecklas mer till att bli barnsamtal där olika metoder eller intervjuformer används.
- Barnets röst i analys fanns i 20 utredningar i april, i september i 18, men behöver fördjupas. Barnkonsekvensanalyser har inte genomförts och barnkonventionen beaktas inte heller på annat sätt.
- Barnets inställning till insats finns i tio utredningar i september, i sex utredningar i april oavsett om ärendet avslutas med insats eller ej.
- SIP har genomförts, men inte i samtliga ärenden där det funnits behov av det. Det framgår i september att samverkan sker i stor utsträckning men utan att det finns behov av SIP. Relevanta kontakter tas i 28 av granskade ärenden i september jämfört med 25 i april.
- Nästan samtliga utredningar kommunicerades till vårdnadshavare. Barnen har kommunicerats i relativt låg grad, ibland är förklaringen till detta låg ålder. I 18 utredningar har dock barnet inte informerats om utredningens resultat där detta borde varit möjligt, åtminstone går detta inte att utläsa.
- Inte någon utredning var bakåtdaterad vare sig i april eller i september.

Bevarandeområden

- Hålla lagstiftade utredningstider
- Skriva journalanteckningar omgående.
- Fortsätta initiera SIP vid behov - intern och extern samverkan
- Fortsätta ta relevanta kontakter utifrån utredningsplan.
- Fortsätta att inte bakåtdatera utredningar.

Förbättringsområden

- Anpassa utredningstid utifrån den specifika oron.
- Göra utredningsplan till ett mer levande dokument med mer konkret och tydlig planering.
- Skapa en tydlig utredningsprocess och därmed ha kontinuerlig aktivitet i ärendet.
- Förbättra journalföring – utveckla mer sammanfattande/kortfattande journalanteckningar.
- Utveckla användandet av kreativa metoder vid barnsamtal.
- Barnets röst – delaktiggöra barnet genom att använda barnets egna ord i analysen samt barnets

- inställning till insats.
- Utbilda socialsekreterare och införa barnkonsekvensanalyser i arbetssättet.
- Förbättrad struktur kring kommunikering och delgivning av beslut.

Familjerätt, aktgranskning - barnets röst

Familjerätten har genomfört granskning av om barnets egen röst och uttryck framkommer i vårdnads-, boende- och umgängesutredningarnas analys och bedömning. Detta gjordes även 2021 och 2022. I år har vi även tittat på om vi reflekterar över barnets vilja/önskemål i bedömningen samt om vi kommunicerar förslag till beslut till barnen.

Granskningen genomfördes juni till oktober och omfattar 20 ärenden med barn mellan 5-17 år.

Resultat

20 utredningar har granskats, varav 11 flickor och 9 pojkar. Alla barnen var inom åldersspannet 5-15 år. 17 personer i åldersgruppen 5-11 år och 3 personer i åldersgruppen 12-17. De flesta (13 st) var mellan 5 och 8 år.

Åldersgruppen 5-11 år

I 12 (70%) av ärendena kom barnets röst och uttryck fram i analys och bedömning. I 6 av dessa har tydliga citat använts. I övriga har handläggaren återgett barnets vilja, åsikter och tankar men ej använt citat. Av de 5 ärenden där barnets röst inte kom fram hade 2 ärenden skyddade personuppgifter och 1 ärende bedömdes barnet som för litet för att ha barnsamtal.

I 11 (65%) av ärendena har familjerättssekreteraren reflekterat över barnets vilja/önskemål i bedömningen. I de fall det inte funnits någon uttryckt vilja att reflektera över har det i 3 fall istället förts resonemang kring det specifika barnets behov och situation utifrån andra uppgifter i utredningen. I totalt 14 utredningar har det förts resonemang kring ålder och mognad och lojalitetskonflikter som påverkar bedömningen av i vilken omfattning barnets egen vilja ska få styra.

I 6 (38%) ärenden har barnets vilja/önskemål tillmötesgått fullt ut. I 8 (50%) ärenden har barnets vilja/önskemål tillmötesgått delvis. I 2 (12%) ärenden har barnets vilja/önskemål inte tillmötesgått alls. Resonemang förs kring ålder och mognad, lojalitetskonflikter, att barnets förslag inte anses genomförbart i praktiken, samt vägt in andra uppgifter i utredningen som också talar för att barnets vilja ska tillmötesgå, alternativt inte tillmötesgå.

I 6 fall (35%) har förslag till beslut kommunicerats med barnet. I 5 fall (30%) har det ansetts olämpligt eller så har föräldrarna motsatt sig. I 6 fall (35%) har barnet inte erbjudits kommunikering.

Åldersgruppen 12-17 år

I alla 3 utredningar har barnets röst och uttryck kommit fram. I 2 i form av citat och i 1 i form av familjerättssekreterarens beskrivning. Det har också reflekterats kring barnets vilja/önskemål i bedömningen. I 2 fall har barnets vilja/önskemål tillmötesgått helt och i ett fall delvis. Det har förts resonemang kring att barnets vilja bör väga tungt men också förmågan att se de långsiktiga konsekvenserna av sin vilja. Utredningen har kommunicerats med 2 av 3 barn.

I dessa utredningar har stor hänsyn tagits till vad barnen uttryckt och handläggaren har i stor utsträckning lagt förslag till beslut i linje med barnets vilja. Det är dock svårt att dra några generella slutsatser av ett så litet antal utredningar.

Analys

Av det samlade resultatet att döma så framkommer barnets röst och uttryck i hög utsträckning i analyser och bedömningar. Hänsyn till barnets vilja har tagits i stor utsträckning. I de fall handläggaren går emot barnets vilja har resonemang först angående barnets ålder och mognad, lojalitetskonflikter som påverkar barnet samt barnets förmåga att se de långsiktiga konsekvenserna av sin vilja. När det gäller barnen i den äldre åldersgruppen har barnets vilja tillmötesgått nästan fullt ut.

Ett förbättringsområde som tidigare konstaterats och som fortfarande är aktuellt är att i större utsträckning uttrycka barnets åsikter och vilja i citatform. För att få reda på vad som är bäst för det enskilda barnet måste barnets egen röst ha en framskjuten plats i bedömningen och inte bygga på den

vuxnas barnperspektiv eller tolkningar (Louise Sylwander ”Ge röst åt barnet”, regeringen.se 2022). Det behöver utarbetas en struktur eller arbetssätt för att säkerställa att citat används i bedömningarna.

Granskningen visar att så många som 7 barn (35%) inte erbjudits kommunikering av förslag till beslut. Här behöver vi göra ett förbättringsarbete för att säkerställa att fler barn erbjuds denna möjlighet. Vi behöver nu jobba vidare med denna fråga, liksom frågan om vilken möjlighet familjerätten har att följa upp domar med barn och föräldrar.

Tillsyn IVO

Under 2023 genomförde IVO två tillsynsbesök i enlighet med 3 kap 19 § Socialtjänstlagen; ett tillsynsbesök i HVB- hemmet och ett tillsynsbesök i stödboendet inom IFO.

Inför tillsynsbesöket genomfördes IVO:s barnenkät. Enkäten besvarades av samtliga sex ungdomar som bodde på boendet vid tillfället, varav hälften var mellan 15 och 17 år och resterande hälft var 18 år eller äldre. Enkäten handlade om trygghet och integritet, behandling, stöd och hjälp, bemötande samt delaktighet och självbestämmande. Överlag visar resultatet av enkäten att ungdomarna upplever att de får ett gott stöd, att de känner sig trygga med personalen och att de kan påverka sin vardag och vara delaktiga i planeringen framåt, att personalen uppmärksammar vad som är viktigt för ungdomarna och tar hänsyn till deras önskemål.

Ur tillsynsbesöket i HVB- hemmet identifierades en brist som handlade om att lämplighetsbedömningar inte görs i enlighet med gällande bestämmelser. IVO begärde därefter IFOs inställning i frågan. IFO redogjorde för vilka åtgärder som planeras i syfte att säkra de enskilda ungdomarnas behov vid lämplighetsbedömningar, vid inskrivning. IVO ansåg att åtgärderna var relevanta. Ärendet avslutades därefter.

Ur tillsynsbesöket på stödboendet identifierades en brist som handlade om att verksamheten hade ett alkoholförbud på boendet som inte var i enlighet med gällande bestämmelser. IVO begärde IFOs inställning i frågan. IFO reviderade sina rutiner och tog bort det generella alkoholförbudet. IVO ansåg att revideringarna var relevanta. Ärendet avslutades därefter.

7 Mål, strategier och utmaningar för kommande år

Förvaltningen förhåller sig till visionen om framtidens Borås, budget, stadens styrnings- och ledningsdokument samt bidra till kommunfullmäktiges fokusområden och nämndens mål. Beslutade aktiviteter inom förvaltningens fyra strategiska utvecklingsområden som kopplar till fokusområdena fortsätter. En del aktiviteter kommer genomföras gemensamt i förvaltningen, medan andra genomförs inom respektive verksamhet. De fyra områdena är utveckling av familjehemsvården, utveckla öppenvården för att förkorta placeringstid på institution, aktiviteter som syftar till att IFO ska vara en attraktiv arbetsgivare och fortsatt utveckling av arbetet med unga med normbrytande beteende och kriminalitet.

För att säkerställa en hållbar och kvalitativ socialtjänst har förvaltningen identifierat flera mål och strategier för kommande år. Ett centralt mål är att anpassa verksamheterna till den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft den 1 juli 2025. Genom systematisk lagbevakning och att genomföra riskanalyser och kontinuerligt uppdatera personalen om nya lagar och föreskrifter strävar förvaltningen efter att säkerställa en smidig övergång och bibehållen kvalitet i verksamheterna.

För att möta utmaningen med rekrytering av kvalificerad personal fortsätter förvaltningen att arbeta med att attrahera och behålla kompetent personal inom socialtjänsten. Detta inkluderar bland annat hälsobefrämjande insatser för att stärka teamkänslan och arbetsmiljön.

Bristen på familjehem är ett bekymmer både nationellt och lokalt. Orsakerna är flera bland annat människors livsvillkor och förutsättningar att ta uppdrag som familjehem. Lagstiftningen har skärpts vilket har medfört en kvalitetshöjning i familjehemsvården. Familjehemsenheten fortsätter att stärka familjehemmen med utbildning och aktiviteter. Ytterligare en åtgärd är utökning av antalet nätverkshem och extra stöd från öppenvården till dem.

Segregationen i Sverige har ökat och i Borås finns flera socioekonomiskt utsatta områden, Norrby, Hässleholmen och delar av Sjöbo. Framgångsfaktorer i arbetet mot segregation är både generella, strukturella och individuellt riktade insatser. Genom Socialt Hållbart Borås arbetar olika aktörer tillsammans med tidiga och förebyggande insatser.

Utmaningarna inför kommande år inkluderar även behovet av att följa upp och utvärdera insatser på både individ- och aggregerad nivå för att säkerställa effektivitet och kvalitet i verksamheten.

Bristen på bostäder ger konsekvenser för utsatta människor. Hemlösheten har blivit ett centralt problem för socialtjänsten. IFO har ett strukturerat samarbete med flera förvaltningar och bostadsbolag. För att motverka hemlösheten i Borås har flera utvecklingsområden tagits fram, bland annat Bostad först, boendesocial insats med andrahandskontrakt och program mot hemlöshet.

Narkotikamissbruk behöver uppmärksammas tidigt för att kunna motverka en negativ utveckling. Genom samarbete med polisen får socialtjänsten möjlighet att erbjuda stöd och hjälp. Ungdomars missbruksproblem hänger ofta ihop med psykisk ohälsa och ibland kriminalitet. Socialtjänsten har genom Ungdomscentrum flera insatser som är riktade mot målgruppen, Mini Maria, Mobilt Ungdomsteam och Integrerat team. Borås har tillsammans med fem andra kommuner blivit utvalda av Socialstyrelsen att som pilotprojekt få tillgång till deras förstärkningsteam som är ett nationellt kompetensteam som ska stärka socialtjänstens brottsförebyggande arbete med barn och unga.

Informationssäkerhet är under fortsatt utveckling och fokus kommer att vara att säkerställa att medarbetare har de nödvändiga färdigheterna och kunskaperna för att hantera information på ett säkert sätt.

Digitaliseringen ökar möjligheten för brukarna att komma i kontakt med socialtjänsten och kan effektivisera handläggningen genom att frigöra administrativ tid. Socialtjänsten omvärldsbevakar och utvärderar bland annat olika typer av AI-verktyg.

Genom att aktivt arbeta med målsatta strategier och planerade åtgärder, samt genom att möta utmaningarna med anpassning och rekrytering, strävar förvaltningen efter att säkerställa en hållbar och kvalitativ socialtjänst som möter behoven hos medborgarna.

Jeanette Zachau
HandläggareDatum
2024-03-26Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON 2024-00028 1.1.3.0

Plan för systematiskt kvalitetsarbete, 2024

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutar att anta plan för systematiskt kvalitetsarbete 2024.

Sammanfattning

Vid Stadsrevisionens granskning av nämndens arbete med ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete, 2023, konstaterades att nämnden inte upprättat någon samlad plan för de egenkontroller och den verksamhetsgranskning som ska genomföras årligen.

En samlad plan utifrån nämndens systematiska kvalitetsarbete innefattande övergripande systematiskt kvalitetsarbete och egenkontroller i form av aktgranskningar, brukarundersökningar och nationella jämförelser med mera har upprättats. I planen anges exempel på några av de enheter som genomför de olika egenkontrollerna. Den samlade planen antas av nämnden.

Ärendet i sin helhet

Stadsrevisionen inkom efter en granskning utifrån ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete inom Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden med en rapport i februari 2023. Granskningens huvudsakliga syfte var att granska om nämndernas styrning och uppföljning inom området är tillräcklig och om arbetet med ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i berörda nämnder är ändamålsenligt och bedrivs i enlighet med gällande föreskrifter.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete är ett system för att fastställa principerna för ledning av verksamheten och är det formaliserade och beslutade systemet som ska användas för att göra en verksamhet effektivare med avseende på att nå uppställda mål. Det måste omfatta verksamhetens alla delar och den som bedriver verksamheten ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Stadsrevisionens bedömning var att Individ- och familjeomsorgsnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete till stor del är ändamålsenligt men att det inte finns någon upprättad samlad plan för de egenkontroller och den verksamhetsgranskning som ska genomföras årligen. Bedömningen var att nämnden behövde tillse att detta upprättas årligen.

Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår bl. a att den som bedriver socialtjänst ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Vidare att den som bedriver socialtjänst ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp utvärdera och förbättra verksamheten. Den som bedriver socialtjänst ska utöva egenkontroll med den frekvens och i den omfattning som krävs för att den som bedriver socialtjänst ska kunna säkra verksamhetens kvalitet.

Plan för systematiska kvalitetsarbetet, 2024

Övergripande systematiskt kvalitetsarbete

De områden som presenteras nedan gäller samtliga eller flera av nämndens verksamheter. De går igenom på verksamhetsledningarna och respektive enhets APT.

- Delegationsordning
- Informationssäkerhet och GDPR
- Arkivering och dokumenthantering
- Sekretess- och behörighetsgränser
- Systemteoretiskt förhållningssätt
- Våldsföreskrifterna
- Jämställdhetsintegrering

Nationella jämförelser (Enkäter och statistik)

- Öppna jämförelser
- Kommunens kvalitet i korthet (KKiK)

Aktgranskning

Görs i syfte att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet utifrån lagstiftningen i handläggning och utförande.

- Barn- och familjecentrum
- Familjehemscentrum
- Relationsvårdsenheten
- Myndighet vuxen
- Kaptensgatan

Brukarundersökningar

Görs i syfte att ta tillvara klienternas upplevelse av bemötande, stöd, delaktighet och insats. Flera enheter genomför en sådan undersökning, exempelvis:

- Barn- och familjecentrum
- Familjehemscentrum
- HVB Torstenssonsgatan och stödboendet
- Boendesociala enheten
- Yxhammarsmottagningen
- Träffen

Avvikande händelser

Varje halvår presenteras halvårets/årets resultat gällande synpunkter, avvikelser, lex Sarah och Lex Maria på gemensam verksamhetsledning. Enhetscheferna rapporterar avvikelser och Lex Sarah i respektive enhetsrapport per tertiäl. Varje enhetschef informerar enheterna om de avvikande händelser som skett per månad och har en dialog kring förbättringar som ska genomföras. Synpunkterna sammanställs, analyseras och presenteras för nämnden två gånger per år.

Övriga egenkontroller

- Kaptensgatan: hygienmätning
- Myndighet Vuxen: kontroll av avtalstrohet

Ej verkställda gynnande beslut

Fyra gånger per år redovisas ej verkställda gynnande beslut till nämnden som sedan förmedlas vidare till Kommunstyrelsen. Synpunkterna sammanställs, analyseras och presenteras för nämnden två gånger per år.

Egenkontroller och undersökningar – Integrerade verksamheter

Utöver det som ligger i nämndens plan gör även enheter som är integrerade med andra huvudmän olika typer av egenkontroller. Exempelvis gör Barnahus och Mini-Maria undersökningar löpande under året. De sammanställs och presenteras i respektive årsredovisning som går via verksamheternas styrgrupper.

Barnrättsanalys

Att anta en samlad plan för det systematiska kvalitetsarbetet utgör en grund för att kvalitetssäkra verksamheten och på så sätt tillse att nämnden följer lagstiftningen. Genom att arbeta med och analysera resultatet av de egenkontroller som görs och att arbeta med ständiga förbättringar utifrån dem så arbetar nämnden hela tiden med att även uppfylla de grundläggande artiklarna 2, 3, 6 och 12 i FN:s barnkonvention.

Samverkan

Ärendet samverkas med de fackliga organisationerna, 2024-03-14.

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionen, Revisionskontoret@boras.se

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Sead Omerovic
Handläggare

Budgetuppföljning efter februari

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ-och familjeomsorgsnämnden godkänner budgetuppföljning februari 2024 med helårsprognos.

Sammanfattning

Individ- och familjeomsorgsnämnden har för år 2024 tilldelats ett kommunbidrag på 448 750 tkr. Nämnden har budgeterat en buffert på 4 488 tkr.

Fram till och med februari har nämnden ett plusresultat på 1 674 tkr, prognosen för hela året visar på ett underskott på 5 000 tkr. En betydande påverkansfaktor på nämndens ekonomi är den ökade efterfrågan på externa vårdinsatser, speciellt för HVB för barn i åldersgruppen 0-12 år. Denna ökning kan till viss del tillskrivas svårigheterna att rekrytera nya familjehem.

Nämnden har observerat förändrade behov som kräver mer omfattande vårdinsatser för ett växande antal klienter.

Det har skett en successiv ökning av heldygnsinsatser för barn och unga, vilket har resulterat i en gradvis ökning av extern köpt vård, särskilt för denna målgrupp. För att täcka vakanta tjänster har nämnden också rekryterat flera konsulter. Utvecklingen av mängden köpt vård och nivån på konsulterna har en betydande inverkan på nämndens ekonomiska resultat.

Nämnden är medveten om de olika uppdragen och utmaningarna som ligger framför dem och arbetar aktivt för att hantera och balansera ekonomiska resurser samt uppfylla de fastställda målen och ansvarsområdena.

Beslutsunderlag

1. Budgetuppföljning efter februari

Samverkan

FSG 2024-03-14

Maria Hyllstam

Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Förändringar i Avfallsföreskrifter Borås Stad

Den största orsaken till förändringarna dessa Avfallsföreskrifter är kopplade till förändrade lagkrav vad gäller avfallshantering. Det kommunala ansvaret växer, vilket föranleder revideringen.

Kommunens utökade insamlingsansvar för förpackningar genom förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar är inarbetat i föreskrifterna. Likaså kraven på rapportering av farligt avfall från verksamheter till Naturvårdsverket och benämningar av gällande författningar är uppdaterade till nuvarande lydelse. Ökningen av det kommunala ansvaret innebär även att vissa avfallsslag tillkommit och definitioner ändrats.

Eftersom kommunen bytt insamlingssystem för mat- och restavfall har föreskrifter som gäller det gamla systemet tagits bort och föreskrifter kring vilka matavfallspåsar som får användas har ändrats.

Utöver detta vill vi uppmärksamma läsaren på följande ändringar:

- Tillagt undantag för bioavfall enligt Naturvårdsverket föreskrifter NFS 2023:11.
- Gångväg benämns nu som dragväg. Vi har även förändrat innebörden för hur dragväg mäts, vilket ligger i linje med kommande Återvinningstaxa.
- Kraven på fastighetsägaren har förtydligats.
- Matavfallskvarnar som är kopplade till det kommunala VA-nätet är inte längre tillåtet, enligt förändringar om separat insamling av Bioavfall i avfallsförordningen.
- Invasiva arter från privatpersoner får inte längre lämnas på Sobacken, det ska bara till ÅVC.
- Förtydligande kring begreppet farbar väg.

Utöver detta har det gjorts ändringar av redaktionell karaktär som inte påverkar innebörden av föreskrifterna.

Avfallsföreskrifter

Fastställd av Kommunfullmäktige: 2024-xx-xx

Reviderad av Kommunfullmäktige: 2024-xx-xx

Gäller från och med: 2024-xx-xx

Avfallsföreskrifter

Borås Stad

Fastställda av Kommunfullmäktige 202x-xx-xx

Innehåll

1 kap Inledande bestämmelser	4
1.1 Gällande författningar	4
1.2 Definitioner	5
1.3 Målsättning	7
1.4 Överträdelse	7
2 kap Ansvar och skyldighet	8
2.1 Kommunens ansvar för avfallshantering	8
2.2 Producenternas ansvar	8
2.3 Fastighetsinnehavarens och nyttjanderättsinnehavarens ansvar	8
2.4 Ansvar för avfallshantering vid evenemang	9
2.5 Avfallsinnehavarens ansvar	9
3 kap Avfall under kommunalt ansvar	11
3.1 Behållare och emballering	11
3.2 Avfallsspecifika anvisningar	13
3.3 Transportväg	21
3.4 Lastningsplats	22
3.5 Dragväg	23
3.6 Avfallsutrymme och förvaringsplats	24
4 kap Annat avfall än verksamheters avfall under kommunalt ansvar	27
5 kap Undantag	29
§ 1 Prövning av undantag	29
§ 2 Förlängt hämtningsintervall	29
§ 3 Uppehåll i hämtning	29
§ 4 Eget omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar	30
§ 5 Gemensamt omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar	30
§ 6 Undantag för bioavfall	31
§ 7 Övriga undantag	32
6 kap Underkännande av källsortering	33
7 kap Ikraftträdande och uppföljning	34

1 kap Inledande bestämmelser

Enligt miljöbalkens (1998:808) 15 kap. ska det finnas en renhållningsordning för varje kommun. Den består av föreskrifter för avfallshantering samt en avfallsplan. Denna föreskrift gäller lokalt för avfallshanteringen i Borås kommun.

Ändringar i föreskrifterna ska ställas ut för allmänhetens granskning om de inte är av begränsad omfattning. Kommunstyrelsen har rätt att göra tillägg och ändringar i föreskrifterna om ändringarna är av sådan begränsad omfattning. Dit hör till exempel rätt för Kommunstyrelsen att utfärda anvisningar om utsortering, hantering och lämnande av avfall.

För den kommunala avfallshanteringen gäller miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2020:614), samt andra förordningar och föreskrifter om avfallshantering utfärdade med stöd av dessa eller andra författningar.

Dessa föreskrifter reglerar kommunens ansvar som omfattar borttransport samt återvinning eller bortskaffande av avfall under kommunalt ansvar och därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Avfall under kommunalt ansvar får inte transporteras eller omhändertas av någon annan än Borås Energi och Miljö AB, eller den som Borås Energi och Miljö utsett, om inte annat anges i dessa föreskrifter.

1.1 Gällande författningar

För kommunens renhållningsansvar och avfallshantering gäller följande lagstiftning:

- Miljöbalken (1998:808)
- Avfallsförordningen (2020:614)
- Plan- och bygglagen (2010:900)
- Regler om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken, såsom förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar
- Och andra författningar såsom till exempel Arbetsmiljöverkets föreskrifter

Ändringar i gällande lagar och andra författningar samt andra myndighetsbeslut som reglerar avfallshanteringen införs i denna renhållningsordning utan särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Renhållningsordningens föreskrifter gäller i hela Borås Stad.

1.2 Definitioner

I dessa föreskrifter ska särskilt följande gälla:

Avfall avses varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med (15 kap. 1 § miljöbalken).

Avfall under kommunalt ansvar avses detsamma som benämns i 15 kap. miljöbalken, det vill säga (1) avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, (2) avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerade för högst 25 personkvivalenter, om anläggningen endast används för hushållsspillvatten, eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten, (3) latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar, och (4) bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet.

Utöver ovanstående punkter har kommunerna, från och med 2024-01-01, också insamlingsansvar för förpackningar från hushållen och från samlokaliserade verksamheter.

Tabellen nedan definierar begrepp som används i dessa föreskrifter rörande kommunalt avfall:

Animaliska biprodukter (ABP)	avses avfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.
Avfallsansvarig nämnd	avses kommunstyrelsen.
Avfallsbehållare	behållare som används för uppsamling av avfall. Avfallsbehållare kan vara av olika typ och storlek. Exempel på olika behållare är kärl, container, bottentömmande behållare, tank och batteribehållare.
Avfallsinnehavare	den som ger upphov till ett avfall under kommunalt ansvar har ansvar för att sortera och lämna det enligt gällande nationella lagar, förordningar och föreskrifter samt i enlighet med dessa föreskrifter och anvisningar till dessa föreskrifter.
Bioavfall	definieras i 1 kap. 5 § avfallsförordningen som: 1. biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall, 2. biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler, och 3. biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från livsmedelsindustrin som är jämförbart med sådant avfall som avses i 2. Bioavfall är alltså ett mer omfattande begrepp än matavfall och inkluderar både livsmedels- eller köksavfall (som tidigare kallades matavfall) och trädgårds- eller parkavfall. Begreppet har ändrats genom genomförandet av avfallsdirektivets artikel 22 om bioavfall i svensk lagstiftning.
Borås Stads Återvinningstaxa	det dokument som reglerar den avgift som abonnenten betalar som bekostar hämtning av avfall, service på återvinningscentralerna, behandling av avfall, information och kundservice.

Bygg- och rivningsavfall från icke kommersiell verksamhet	avses avfall från byggande, rivning och anläggningsarbeten som inte utförs i yrkesmässig verksamhet.
Elavfall	avses detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elektronikutrustning.
Enskilda avloppsanläggningar	avses sluten tank, slamavskiljare, fosforfälla, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som samlar avfall under kommunalt ansvar. Avloppsanläggning för ett eller flera hushåll som inte är anslutna till kommunalt avloppsledningsnät.
Farligt avfall	avses ett ämne eller föremål som är avfall och som är markerat med * i bilaga 3 till avfallsförordningen eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 12 § avfallsförordningen (2020:614).
Fastighetsinnehavare	avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.
Fastighetsnära insamling	Den insamling av avfall som sker på eller i direkt anslutning till den fastighet där avfallet uppkommit, oavsett avfallsfraktion.
Fett	från restauranger och storkök menas använd frityrolja och annat spillfett som hämtas i behållare eller via fettavskiljare. Fett från hushåll ingår också i denna definition.
Fritidsbostad	småhus som inte är inrättat för helårsboende.
Grovavfall	avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
Grundavgift	avgift som debiteras till fastighetsägare eller verksamhetsutövare och regleras i Återvinningstaxan. Finansierar kommunens återvinningscentraler, del av administration, information med mera och fördelas på olika kunder efter bedömt nyttjande.
Hårdgjord yta	ytor där hämtningspersonal utan svårigheter kan dra eller skjuta avfallsbehållare, såsom exempelvis asfalt, slät marksten, betong eller liknande. Gräsytor, kullersten, grusvägar och liknande ytor som skapar svårigheter för hämtningspersonalen räknas inte som hårdgjorda ytor.
Matavfall	avses allt biologiskt nedbrytbart avfall som uppkommer av livsmedelshantering i hushåll, restauranger, storkök, butiker eller liknande och som skulle kunna, eller har kunnat, användas som livsmedel och som utgör avfall under kommunalt ansvar. I begreppet matavfall som utgör avfall under kommunalt ansvar ingår också avfall som hålls ut i vasken (flytande livsmedel såsom mjölk eller livsmedel som sköljs ur förpackningar) i de fall detta samlas upp i sluten tank. Förutom detta ingår också skal, ben och liknande som visserligen inte är mat men ändå är nära förknippat med mat. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten nedan.

Nyttjanderättshavare	avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
Permanentbostad	bostad som är avsedd för stadigvarande boende.
Renhållare	avses Borås Energi och Miljö AB eller den som bolaget anlitar för hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar.
Restavfall	avses det avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, elavfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från hushållets kärl- och säckavfall.
Rörlig avgift	är beroende av vilket abonnemang som valts och täcker hämtnings- och behandlingskostnaderna av det kommunala avfallet.
Samlokaliserade verksamheter	en verksamhet som använder samma avfallskärl som hushållen i ett flerbostadshus. Det kan till exempel vara en frisör eller restaurang som bedriver verksamhet i samma fastighet som hushållen i ett flerbostadshus.
Slam	avfall från enskilda avloppsanläggningar. Latrin är avfall från torrtoaletter.
Storkök	lokaler från varuintag till utlämning eller servering. De är avsedda för tillagning av ett fåtal maträtter till många människor samtidigt.
Tillsynsansvarig nämnd	avses den eller de nämnder som kommunfullmäktige utser att ha ansvar för operativ tillsyn enligt miljöbalken.
Trädgårdsavfall	avses biologiskt avfall som uppkommer vid normalt nyttjande av trädgårdar vid bostadshus, till exempel kvistar och gräsklipp.
Verksamheter	verksamheter som inte är hushåll och genererar jämförligt hushållsavfall, till exempel företag, skolor och institutioner.

1.3 Målsättning

Målsättningen i kommunen är att allt avfall som uppkommer ska behandlas i följande prioritetsordning i enlighet med EU:s avfallshierarki:

1. Förebyggande
2. Återanvändning
3. Materialåtervinning
4. Energiutvinning
5. Bortskaffande

Vidare är målsättningen att leva upp till en hållbar och säker avfallshantering. Sorteringen ska så långt som möjligt ske vid källan och alltid ske enligt de sorteringsföreskrifter som finns i bilaga 1 och andra anvisningar som kommunen eller bolaget ger.

1.4 Överträdelse

Straffbestämmelser vid överträdelser enligt gällande lagstiftning finns i 29 kap. miljöbalken och miljöstraffsavgifter i 30 kap. miljöbalken. Kontroll av renhet på källsorterat avfall kan förekomma. Vid felsortering kan fastighetsinnehavaren åläggas felsorteringsavgift enligt gällande Återvinningstaxa.

2 kap Ansvar och skyldighet

2.1 Kommunens ansvar för avfallshantering

I Borås har Kommunstyrelsen verksamhetsansvaret för avfallshantering, enligt 15 kap. 20 § miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i kommunen, med särskilt ansvar för att avfall under kommunalt ansvar som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning. Utförandet har överlåtits till bolaget Borås Energi och Miljö AB. Borås Energi och Miljö AB sköter också på uppdrag av Kommunfullmäktige insamling av avfall i nedskräpningsärenden samt bilvrak efter myndighetsbeslut från Miljö- och konsumentnämnden gällande nedskräpningsärenden eller Tekniska nämnden för ärende gällande bilvrak.

Hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar utförs av den eller dem som bolaget anlitar för ändamålet, nedan kallad renhållaren.

Kommunen är skyldig att organisera insamling och behandling av allt avfall från hushåll som klassas som kommunalt avfall, eller för de avfallstyper där det finns ett kommunalt insamlingsansvar. Kommunen har ansvar för att planera och utföra insamling, transport och behandling av avfall, för att tillgodose såväl skyddet för människors hälsa och miljön.

Tillsyn över avfallshantering enligt 15 kap miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utövas av Miljö- och konsumentnämnden i Borås kommun.

Borås Energi och Miljö informerar hushållen om krav på sortering och hantering avseende förpackningar och konsumentavfall, i enlighet med gällande producentansvar och insamlingsansvar.

Kommunen får med stöd av miljöbalken 27 kap 4 § meddela föreskrifter om att avgift ska betalas för den avfallshantering som utförs av kommunen. Avgiftens storlek framgår av Återvinningstaxan som fastställs av kommunfullmäktige. Avgiften får tas ut på ett sådant sätt att förebyggande, återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas.

2.2 Producenternas ansvar

Producentansvaret regleras i förordningar om producentansvar (2018:1462, 1994:1236, 2000:208, 2014:1075, 2007:185, 2008:834, 2009:1031), meddelade med stöd av miljöbalken.

2.3 Fastighetsinnehavarens och nyttjanderättsinnehavarens ansvar

Fastighetsinnehavaren är skyldig att betala avgift enligt Återvinningstaxan. Fakturamottagande kan efter anmälan av fastighetsinnehavaren till Borås Energi och Miljö överföras på

nyttjanderättsinnehavaren. Borås Energi och Miljö har därmed rätt att kräva antingen fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättsinnehavaren på avgift.

Borås Energi och Miljö kan neka fastighetsinnehavaren att överlåta fakturamottagandet på nyttjanderättsinnehavaren vid fastigheter där det är olämpligt, till exempel där många olika verksamheter finns inom samma fastighet.

Då nyttjanderätten upphör återgår betalningsansvaret till fastighetsinnehavaren.

Nyttjanderättsinnehavaren likställs med fastighetsinnehavaren när det gäller ansvar för uppkommet avfall.

Fastighetsinnehavaren av den fastighet där avfall uppkommer ansvarar för att avfallet hanteras enligt dessa föreskrifter. Fastighetsinnehavaren och nyttjanderättsinnehavaren ska informera de som bor eller verkar på fastigheten om de regler som gäller för avfallshanteringen samt var utsorterade avfallssorter ska lämnas och verka för att de följs.

2.4 Ansvar för avfallshantering vid evenemang

Arrangören av ett evenemang är nyttjanderättshavare och därmed ansvarig för sortering och överlämning av de avfallsslag som nämns i bilaga 1.

2.5 Avfallsinnehavarens ansvar

Avfallsinnehavaren ska se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Avfallsinnehavaren ska sortera avfall i enlighet med vad som anges i dessa föreskrifter samt enligt vad som anges i bilaga 1. Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas i Borås Energi och Miljös tillhandahållna eller godkända avfallsbehållare, eller på anvisad plats. Den som i yrkesmässig verksamhet ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar, ska hantera detta i enlighet med avfallsförordningen (2020:614), och ha tillstånd till transportverksamhet, är anmäld hos föreskriven myndighet eller har undantagits från anmälningsplikt (Naturvårdsverkets föreskrifter om transport av avfall NFS 2022:5). Avfallsinnehavaren ansvarar för att avfall som uppstår vid hälso- och sjukvård i bostad eller motsvarande hanteras och omhändertas enligt Socialstyrelsens föreskrift SOSFR 2005:26.

Alla personer, hushåll, verksamheter etcetera ska sortera ut följande avfall och hålla det skilt från annat avfall:

- Matavfall
- Olika typer av farligt avfall
- Grovavfall
- Returpapper
- Olika typer av avfall som omfattas av producentansvar eller pant, till exempel:

- förpackningar (plast, papper, metall, glas)¹
- elutrustning samt olika typer batterier och ljuskällor
- pantflaskor och -burkar
- läkemedel
- bildäck
- Trädgårdsavfall
- Latrin
- Slam samt andra avfallslag från små avloppsanläggningar
- Textil
- Bygg- och rivningsavfall från icke kommersiell verksamhet, minst följande sex fraktioner:
 - trä
 - mineraler (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten)
 - metall
 - glas
 - plast
 - gips

¹ Från och med 2024-01-01 har kommunerna insamlingsansvar för förpackningar från hushåll samt samlokaliserade verksamheter.

3 kap Avfall under kommunalt ansvar

I detta kapitel regleras avfall som är under kommunens ansvar enligt 15 kap. miljöbalken eller därmed jämförligt avfall. Med kommunalt avfall avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.

3.1 Behållare och emballering

- A. Borås Energi och Miljö avgör avfallsbehållarens typ, storlek och placering.
- B. Avfallsbehållaren ska vid hämtningstillfället vara uppställd på tomt 0–5 meter från där fordonet närmast kan parkera med hänsyn taget till arbetsmiljö samt backning (exklusive trottoar och cykelbana), enligt Återvinningstaxan eller där Borås Stad anvisat plats. Kärlet med två eller tre hjul ska placeras med draghandtaget ut mot dragväg varifrån kärlet hämtas eller enligt Borås Energi och Miljö's anvisningar.
- C. I avfallsbehållaren får endast sådant avfall läggas för vilket behållaren är avsedd. Avfall ska vara emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer. Emballering gäller dock ej förpackningar och returpapper.
- D. Kärlet hyrs ut till kunden av Borås Energi och Miljö, kunden ansvarar för rengöring av kärlet. Normalt slitage står Borås Energi och Miljö för. Containerar ägs av Borås Energi och Miljö. Vid skadegörelse eller vårdslöshet står kunden för reparation eller ersättande av kärlet och containerar.
- E. Krantömmande behållare ägs och underhålls av kunden. Krav på underhåll kan sättas på kund av renhållaren om det krävs för god arbetsmiljö.
- F. Avfallsbehållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas. Behållaren får inte vara så tung att den blir svår att flytta eller att arbetsmiljökraven inte kan tillgodoses.
- G. Behållaren ska genom fastighetsägarens försorg stå upprätt och placeras så att den inte orsakar trafikfara, hinder eller nedskräpning. Fastighetsägaren ska omgående åtgärda nedskräpning på hämtningsplatsen.
- H. Överfull, för tung eller trasig avfallsbehållare, felsorterat avfall, eller avfallsbehållare som innehåller dåligt emballerade stickande eller skärande föremål, hämtas först när avfallet paketerats eller sorterats om. En eventuell kostnad för extra hämtning kan tillkomma enligt Återvinningstaxan.
- I. Fastighetsägaren ansvarar för att behållaren är fri från snö och is vid hämtningstillfället samt att dragvägen är snöröjd och halkbekämpad.
- J. Fastighetsägaren ansvarar att se till att matavfallspåsarna lätt faller ur kärlet vid tömning under vintertid.
- K. Antal kärlet, samt volymen på dessa, ska vara tillräcklig så de svarar mot de behov som föreligger samt att de har en marginal för oförutsedda dröjsmål av tömning (motsvarande två dygn).

3.1.1 Kriterier för krantömmande behållare (placering och tömning)

Vid val av storlek och antal krantömmande behållare ska de vara dimensionerade på ett sådant sätt att mat- och restavfall samt förpackningsmaterial aldrig behöver tömmas mer än en gång i veckan. Tömning sker i den ordning Borås Energi och Miljö bestämmer.

Borås Energi och Miljö ska alltid kontaktas innan behållare placeras ut, bedömning av platsens lämplighet ska göras utifrån varje enskilt fall. Tömning av kranbehållare sker genom höga kranlyft av tunga behållare vilket ställer höga krav på tömningsförfarandet. För att säkerställa säkerheten och för att tömning av behållare ska godkännas ska Borås Energi och Miljö:s riktlinjer följas tillsammans med följande kriterier. Skulle dessa kriterier inte uppfyllas kan Borås Energi och Miljö komma att tillhandahålla ett alternativt insamlingsförfarande.

- A. Behållare ska ha ett kroksystem som är anpassat efter kommunens avfallshantering och Borås Energi och Miljö:s riktlinjer. Behållarna bör ej vara delade, vid delad behållare tillkommer avgift enligt Återvinningstaxan.
- B. Behållare bör vara täta på grund av spillrisk, arbetsmiljön för chaufförerna och för boendemiljön.
- C. Hänsyn ska tas till riskerna för lukt, exempelvis om behållare står för nära bostäder eller luftintag till byggnader.
- D. Behållare ska placeras på ett trafiksäkert sätt.
- E. Tömning av behållare får inte ske över cykelbana.
- F. Om tömning görs över ett så kallat naturligt gångstråk ska det finnas en säker alternativ gångväg runt och förbi markbehållaren.
- G. Bilens angöringsplats får inte vara placerad vid utfarter eller placeras vid en korsning.
- H. Inga hinder i höjddled får begränsa lyftarmen eller själva behållaren.
- I. Angöringsplats ska var lättåtkomlig och backning undviks så långt som är möjligt.
- J. Angöringsplats får inte ligga så att parkerade bilar finns i lyftområdet mellan hämtfordon och behållare.
- K. Angöringsplats bör inte placeras utmed huvudgator.
- L. På grund av att behållaren kan pendla vid lyft ska behållaren placeras minst 2 meter från omgivande hinder till exempel fasad, balkonger, lyktstolpe eller parkering.
- M. Avstånd mellan fordonet och behållaren får vara maximalt 5 meter.
- N. Behållare ska vara placerad så att ytvattenavrinning möjliggörs.

3.1.2 Kriterier för sopsugssystem

Vid tömning av mobil sopsug ska dockningspunkten placeras högst 5 meter från hämtfordonets uppställningsplats. Anläggningen ska vara anpassad till utrustningen för Borås Energi och Miljö eller utsedd entreprenörs hämtfordon. Sopsugssystemet ska vara anpassat för minst två fraktioner, matavfall och restavfall. Sopsug kan användas där Borås Energi och Miljö anser att detta är lämpligt, samråd ska alltid göras med Borås Energi och Miljö.

3.1.3 Gemensamt kärl

Om två eller fler fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare vill använda gemensam avfallsbehållare görs ansökan till Borås Energi och Miljö. Förutsättningarna är att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Ansökan om gemensam avfallsbehållare ska lämnas in minst 4 veckor innan ändringen ska börja gälla.

Medgivande om hämtning via delat kärl kan återkallas om avgift inte betalas eller om dessa föreskrifter inte följs.

3.1.4 Gemensam avfallslösning

Flera fastigheter kan, som en förening eller samfällighet, ha en gemensam avfallslösning som miljöhus, gemensam hämtningsplats eller annan typ av avfallslösning. Även de som inte är en samfällighet men får hantera avfall kan ha en gemensam avfallslösning. Detta under förutsättning att Borås Energi och Miljö givit sitt medgivande. För att samfälligheten ska kunna debiteras kan Borås Energi och Miljö kräva att få se intyget på att samfälligheten har tillstånd att hantera avfallet. Varje ingående fastighet (boenhet) ska betala de avgifter som framgår av Återvinningstaxan. Delning av kostnad avser enbart de avgifter som framgår av Återvinningstaxan.

Medgivande om hämtning via gemensam avfallslösning kan återkallas om avgift inte betalas eller om dessa föreskrifter inte följs.

3.1.5 Anvisning av plats

Anvisning av plats görs av Tekniska nämnden. Borås Energi och Miljö kan remittera ärenden till Tekniska nämnden.

3.2 Avfallsspecifika anvisningar

3.2.1 ALLMÄNT

De avfallsslag som inte listas nedan hämtas efter behov. Hämtningsintervall är angivna så som renhållningen fungerar i normalfallet. Det finns möjlighet till undantag (se kapitel 5).

3.2.2 MATAVFALL

Matavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall och hanteras enligt bilaga 1. Matavfallskvarnar kopplade till det kommunala avloppsnätet är inte tillåtet från och med 2024-01-01, då bioavfall måste samlas in separat enligt avfallsförordningen.

Emballering, behållare och förvaring

- Matavfall som uppkommer i hushållet ska förpackas i särskilt avsedd påse som tillhandahålls eller anvisas av Borås Energi och Miljö. Annan förpackning får inte användas. I hushållet bör särskild ventilerad hållare som tillhandahålls eller anvisas av Borås Energi och Miljö för påsen användas.

- Matavfallspåsen bör bytas varannan till var tredje dag. Denna rekommendation ligger till grund för vad som anses vara en normal årsförbrukning.
- Matavfall ska emballeras i papperspåsar godkända av Borås Energi och Miljö och enligt den europeiska standarden EN 13432 eller den svenska motsvarigheten SS 13432. Se bilaga 1.
- Säckar, påsar och säck-/påshållare för insamling av matavfall vid restauranger och storkök anskaffas, bekostas och hanteras i enlighet vad som regleras i Återvinningstaxan och i anvisningar från Borås Energi och Miljö.
- För storhushåll, restauranger, livsmedelsrelaterade affärsrörelser eller andra näringsställen där ruttnande eller vått matavfall uppstår kan det krävas ett kylt avfallsutrymme. Denna bedömning görs av Miljö- och konsumentnämnden.
- Matavfallskvarn kopplad till separat sluten tank, så kallad matavfallstank är tillåtet. Allt matavfall som tillförs matavfallstanken ska ha passerat en matavfallskvarn. Matavfallstankar ska vara placerade så att den lätt kan slamsugas. När tanken är installerad inomhus ska tömning ske via anslutning på utsidan av fasaden i gatuplan.
- Krantömmande behållare kan användas där Borås Energi och Miljö anser att detta är lämpligt.

Hämtningsintervall

- För permanentboende i en- och tvåfamiljsfastigheter ska hämtning av matavfall ske minst en gång varannan vecka.
- För fritidsboende i en- och tvåfamiljsfastigheter ska hämtning av matavfall ske minst en gång varannan vecka under vecka 20–41. Övrig del av året sker tömning enligt gällande Återvinningstaxa.
- För flerbostadshus och verksamheter där avfall under kommunalt ansvar uppkommer ska hämtning av matavfall ske efter behov, dock minst varannan vecka, i den ordning Borås Energi och Miljö bestämmer.
- Tömning av matavfallstankar ska ske minst en gång var fjärde vecka och i övrigt efter behov, för att upprätthålla en god funktion. Tömning sker i den ordning Borås Energi och Miljö bestämmer.

Hemkompostering av matavfall

Se kapitel 5.

3.2.3 RESTAVFALL

Det avfall som är kvar efter källsortering benämns restavfall.

Emballering och behållare

Restavfall ska emballeras väl och samlas in i kärl, krantömmande behållare eller container. Krantömmande behållare kan användas där Borås Stad och Borås Energi och Miljö anser att detta är lämpligt.

Restavfall som uppkommer i hushållet ska vara emballerat i en påse och vara försluten, eller enligt annan anvisning från Borås Energi och Miljö.

Hämtningsintervall

- För permanentboende i en- och tvåfamiljsfastigheter ska hämtning av restavfall i kärl ske minst en gång i månaden, i den ordning Borås Energi och Miljö bestämmer.
- För fritidsboende i en- och tvåfamiljsfastigheter ska hämtning av restavfall ske minst en gång i månaden under vecka 20–41. Övrig del av året sker tömning enligt gällande Återvinningstaxa.
- För permanentboende i en- och tvåfamiljsfastigheter kan kvartalshämtning erbjudas, förutsatt att Miljö- och konsumentnämnden godkänt hemkompostering.
- För flerbostadshus och verksamheter ska behållare vara dimensionerade på ett sådant sätt att hämtning av restavfall i kärl kan ske minst en gång varannan vecka, i den ordning Borås Energi och Miljö bestämmer. Restavfall i krantömmande behållare ska hämtas minst var fjärde vecka.

3.2.4 GROVAVFALL

Privatpersoner får lämna grovavfall som uppkommer i det egna hushållet till Borås Energi och Miljö's återvinningscentraler. Verksamheter, eller det som liknar verksamheter som tar betalt för att köra privatpersoners grovavfall, får lämna grovavfall mot en kostnad. Privatperson som tar betalt för att lämna någon annans grovavfall på återvinningscentral jämställs med en verksamhet och blir debiterad samma kostnad som en verksamhet.

Återvinningsbart grovavfall ska hållas skilt från annat avfall samt hanteras enligt bilaga 1.

Grovavfall som hämtas vid fastighet ska märkas med "GROVAVFALL". För flerbostadshus och grupphusområden gäller att grovavfall ska förvaras på lämplig förvaringsplats i avvaktan på borttransport enligt Borås Energi och Miljö:s anvisningar.

Hämtningsintervall

Grovavfall hämtas i en- och tvåbostadshus genom budning enligt gällande Återvinningstaxa. Grovavfall från flerbostadshus hämtas efter budning enligt gällande Återvinningstaxa. Beställningen görs av fastighetsinnehavaren.

3.2.5 FARLIGT AVFALL

Farligt avfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Farligt avfall ska hanteras enligt bilaga 1. Privatpersoner får genom egen försorg forsla bort farligt avfall som uppkommit i det

egna hushållet till av Borås Energi och Miljö anvisad plats, Borås Energi och Miljö:s återvinningscentraler.

Behållare och emballering

Det farliga avfallet ska vara tydligt märkt med innehåll, vara väl förpackat och inte blandas med annat avfall. Förpackningar med kemikalier som lämnas in av privatpersoner på återvinningscentralerna ska vara förpackade på ett sådant sätt att läckage inte uppkommer vid normal hantering.

Hämtningsintervall

Farligt avfall från flerbostadshus hämtas efter beställning enligt Borås Energi och Miljö:s ordning i enlighet med gällande Återvinningstaxa. Beställningen görs av fastighetsinnehavaren.

3.2.6 PRODUCENTANSVARSMATERIAL

Privatpersoner får genom egen försorg transportera bort producentansvarsmaterial som uppkommit i det egna hushållet till hänvisad plats för återvinning; exempelvis återvinningsstation eller återvinningscentral.

Förpackningar

Förpackningar ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. För förpackningar gäller producentansvar och ska hanteras enligt bilaga 1. Från och med 2024-01-01 har kommunerna insamlingsansvar för förpackningar från hushållen samt samlokaliserade verksamheter.

Fastighetsnära insamling av förpackningar² ska vara infört till samtliga fastigheter senast 2027-01-01, och är därefter obligatoriskt. Samlingsplatser bör upprättas för att samla alla fraktioner på ett ställe.

Elavfall

Elavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall och klassas som farligt avfall. För elavfall gäller producentansvar och ska hanteras enligt bilaga 1.

Ljuskällor och småelektronik från flerbostadshus hämtas vid behov av Borås Energi och Miljö.

Batterier

Batterier ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Batterier klassas som farligt avfall. För batterier gäller producentansvar och ska hanteras enligt bilaga 1. Småbatterier från flerbostadshus hämtas vid behov av Borås Energi och Miljö.

² Förpackningsmaterialen som omfattas är pappersförpackningar, plastförpackningar, metallförpackningar samt färgat- och ofärgat glas.

Läkemedelsavfall

Läkemedelsavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. För läkemedelsavfall gäller producentansvar och ska lämnas på apoteken. Nerspolning av läkemedel till avloppsnätet är inte tillåtet enligt Allmänna bestämmelser VA 2017 punkt 26. Detta gäller allt medicinskt avfall exempelvis tabletter, flytande mediciner och kanyler.

Bildäck

Bildäck ska sorteras och hållas skilt från annat avfall. För bildäck gäller producentansvar och hanteras enligt bilaga 1.

3.2.7 RETURPAPPER

Returpapper ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Returpapper hanteras enligt bilaga 1.

3.2.8 TRÄDGÅRDSAVFALL

Trädgårdsavfall får fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren genom egen försorg transportera till av Borås Energi och Miljö anvisad plats eller till Borås Energi och Miljö:s återvinningscentraler.

Emballering och förvaring

Trädgårdsavfall ska förvaras skilt från annat avfall. För flerbostadshus och grupphusområden gäller att trädgårdsavfall ska förvaras på lämplig förvaringsplats i avvaktan på borttransport enligt Borås Energi och Miljö:s anvisningar. Får inte blandas med invasiva växter, hantering av invasiva växter redovisas under punkt 3.2.9.

Hämtningsintervall

Hämtning kan beställas hos Borås Energi och Miljö, enligt gällande Återvinningstaxa.

Kompostering

För kompostering av trädgårdsavfall krävs att komposten utformas, placeras och sköts så att olägenhet för människors hälsa eller miljö inte uppstår. Kompostering av trädgårdsavfall från flerbostadshus ska anmälas till Miljö- och konsumentnämnden innan kompostering påbörjas. Kompostering av trädgårdsavfall på en- och tvåfamiljsfastigheter får ske utan anmälan till Miljö- och konsumentnämnden.

Dragväg

Av arbetsmiljöskäl tillåts inte dragväg för trädgårdskärl.

3.2.9 INVASIVA FRÄMMANDE VÄXTER

Med invasiva främmande växter i detta sammanhang menas de växtarter som är reglerade i Förordning (2018:1939) om invasiva främmande arter. För mer info om vilka arter detta avser, besök Borås Stad eller Borås Energi och Miljö:s hemsida.

Privatpersoner får lämna invasiva växter på återvinningscentralerna, de ska vara väl inplastade så det inte finns någon risk för spridning. Invasiva växter får inte slängas i kärlet för restavfall eller med trädgårdsavfallet.

Emballering och förvaring

Invasiva främmande växter kan orsaka spridning och ska därför lämnas inplastade i dubbla, förslutna säckar och alltid lämnas som en separat fraktion i dialog med personal på återvinningscentralerna.

3.2.10 FETTAVFALL

Överblivet vegetabiliskt och animaliskt fett från matlagning till exempel frityrolja, stekfett och fett från burkar och flaskor. Oljor och fett från hushåll och verksamheter får lämnas på återvinningscentraler eller på anvisad plats. Återvinningscentralerna tar emot max fem liter fett eller olja per besök.

Emballering och förvaring

Frityrolja och liknande från restauranger och storkök ska förvaras i behållare som, Borås Energi och Miljö eller utsedd entreprenör, tillhandahåller eller hänvisar till. Hushåll ska hälla fett i separata behållare till exempel en plastflaska eller plastburk som sedan lämnas på Borås Energi och Miljö återvinningscentraler, detta för att förhindra stopp i avloppet.

Hämtningsintervall

Hämtning av frityrfett och liknande i fettunna ska ske vid behov, dock minst en gång per år.

3.2.11 FETTSLAM FRÅN FETTAVSKILJARE

Fettslam från fettavskiljare som kommer från restauranger, storkök och liknande ska tömmas av Borås Energi och Miljö eller utsedd entreprenör. Enligt allmänna bestämmelser VA (ABVA) punkt 26 och 27 får inte fett i större mängd eller höga fetthalter tillföras avloppet då detta kan orsaka stopp i huvudledningen.

Utöver Allmänna bestämmelser VA (ABVA) gäller att fettavskiljare ska följa svensk standard, SS EN 1825–2. Dimensionering och övrig information om fettavskiljaren ska skickas till Borås Energi och Miljö i samband med VA-anmälan.

Tillgänglighet

- Fettavskiljare ska vara lättillgängliga för tömning. Lock eller manlucka ska kunna öppnas av en person, väga max 25 kg och får vid tömningstillfället inte vara övertäckt eller låst. Anslutning för slang ska vara av den typ som Borås Energi och Miljö godkänt. Fastighetsinnehavaren ansvarar för anläggningens skötsel och underhåll.

- Avståndet mellan uppställningsplats för slambil och fettavskiljare bör ej överstiga 10 meter. Överstiger avståndet mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn 10 meter debiteras en extra kostnad enligt Återvinningstaxan.
- När brunn eller tank ligger utanför den egna fastigheten, eller då det är oklart till vilken fastighet anläggningen tillhör, ska tömningsplatsen vara markerad med en tydlig skylt eller vimpel som anger fastighetsbeteckning eller adress.
- Vid alla ny- och ombyggnationer ska sugkoppling installeras på fastigheten om det inte installeras en markbrunn för fettavskiljare.
- Vid alla ny- och ombyggnationer av skolor och förskolor ska markbrunn eller sugkoppling placeras utanför lek- och vistelseområde för att säkerställa en säker hämtning.

Hämtningsintervall

Fettslam från fettavskiljare ska hämtas vid behov så att fett inte följer med flödet till efterföljande ledningssystem, dock minst fyra gånger per år. Hämtningsintervall ska anpassas till anläggningens belastning, typ och storlek. Fastighetsinnehavaren är alltid ansvarig för avskiljarens funktion utöver ovan angivna rutiner.

3.2.12 SLAM FRÅN ENSKILDA AVLOPP

Slutna tankar, slamavskiljare som till exempel trekammarbrunn, minireningsverk och liknande ska tömmas av Borås Energi och Miljö eller utsedd entreprenör.

Tillgänglighet

- Enskilda avlopp ska vara lättillgängliga för tömning. Lock eller manlucka ska kunna öppnas av en person, väga max 25 kg och får vid tömningstillfället inte vara övertäckt eller låst. Anslutning för slang ska vara av den typ som Borås Energi och Miljö godkänt. Fastighetsinnehavaren ansvarar för anläggningens skötsel och underhåll.
- Avståndet mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn bör ej överstiga 10 meter. Överstiger avståndet mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn 10 meter debiteras en extra kostnad enligt Återvinningstaxan.
- Tömningsplatsen vara markerad med en tydlig skylt eller vimpel som anger fastighetsbeteckning eller adress vid tömningstillfället.
- Minireningsverk ska ha instruktioner för handhavande och tömning på anläggningen, lättåtkomligt för Borås Energi och Miljö eller utsedd entreprenörs tömningspersonal.

Hämtningsintervall

Hämtning av slam från minireningsverk och slamavskiljare med ansluten toalett (till exempel trekammarbrunn) ska ske minst en gång per år, i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion. Slam från slutna tank och slamavskiljare utan anslutning av toalett ska tömmas efter beställning från fastighetsägaren.

Det finns andra system för slamhantering som inte behöver hämtas en gång per år, till exempel: Bioreningsverk och fytosystem. Dessa kan hämtas enligt tillverkarens rekommendationer eller utifrån behov.

3.2.13 FILTERMATERIAL FRÅN FOSFORFÄLLOR

Vid hämtning av filtermaterial kontaktas Borås Energi och Miljö.

3.2.14 TOALETTBODAR

Toalettbodar ska tömmas av Borås Energi och Miljö eller av utsedd entreprenör. Latrinavfall ska kunna hämtas med slamsugningsbil.

Hämtningsintervall

Tömning av toalettbodar sker efter beställning vid behov i den ordning Borås Energi och Miljö bestämmer.

3.2.15 STICKANDE/SKÄRANDE/SMITTFÖRANDE AVFALL

Stickande/skärande/smittförande avfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Detta avfall ska förvaras i speciella behållare som privatpersoner hämtar på apotek som skrivit avtal med Borås Energi och Miljö. Apoteken tar sedan emot det stickande/skärande/smittförande avfallet förutsatt att det är paketerat i rätt emballage.

Farligt avfall och avfall som är stickande/skärande som inte lämnas in till apotek måste förpackas på ett sådant sätt att personalen som tar emot detta inte riskerar att sticka sig på vassa föremål. Som stickande/skärande räknas även tex rakblad och akupunktur nålar.

3.2.16 ASKA

Aska och sot från kol- och vedeldning ska sorteras som restavfall och hanteras på ett sådant sätt att det inte kan förorsaka brand i avfallsbehållaren eller medföra störning genom damning vid hämtning.

3.2.17 DÖDA SÄLLSKAPSDJUR

Döda sällskapsdjur kan lämnas på veterinärkliniker eller djurbegravningsplatser. Döda sällskapsdjur inklusive hästar får grävas ner enligt 23 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:43). Nedgrävning av större djur inklusive hästar ska ske i samråd med Miljö- och konsumentnämnden.

3.2.18 BYGG- OCH RIVNINGSAVFALL

Bygg- och rivningsavfall från icke kommersiell verksamhet klassas som kommunalt avfall. Bygg- och rivningsavfall ska sorteras ut i minst sex fraktioner; trä, mineraler (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten), metall, glas, plast och gips, och hållas skilt från annat avfall.

Bygg- och rivningsavfall från icke kommersiell verksamhet kan lämnas kostnadsfritt på Borås Energi och miljö:s Återvinningscentraler, eller så kan hämtning beställas enligt gällande Återvinningstaxa.

Emballering och förvaring

Bygg- och rivningsavfall ska förvaras skilt från annat avfall. För flerbostadshus och grupphusområden gäller att bygg- och rivningsavfallet förvaras på lämplig förvaringsplats i avvaktan på borttransport enligt Borås Energi och Miljö:s anvisningar.

Hämtningsintervall

Hämtning kan beställas hos Borås Energi och Miljö, enligt gällande Återvinningstaxa.

3.3 Transportväg

Fastighetsinnehavaren (om inte annat avtalats med nyttjanderättshavaren) ska se till att transportväg fram till avfallsbehållarens hämtnings- och tömningsplats hålls i framkomligt skick året om, enligt Borås Energi och Miljö:s riktlinjer. Transportväg ska ha en hårdgjord körbana. Transportväg ska vara snöröjd och halkbekämpad vintertid. Om inte detta är gjort vid tömningsdag så kan kunden lägga beställning på budad tömning, enligt gällande Återvinningstaxa.

3.3.1 VÄGBREDD

Vägen bör vara minst 5,5 m bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om parkering tillåts vid sidan av vägen bör vägen vara bredare. Om vägen är mötesfri och det inte finns parkerade bilar kan vägen vara smalare men den ska vara minst 3,5 meter. Träd och annan växtlighet får inte inkräkta på vägbredden, ej heller snövallar.

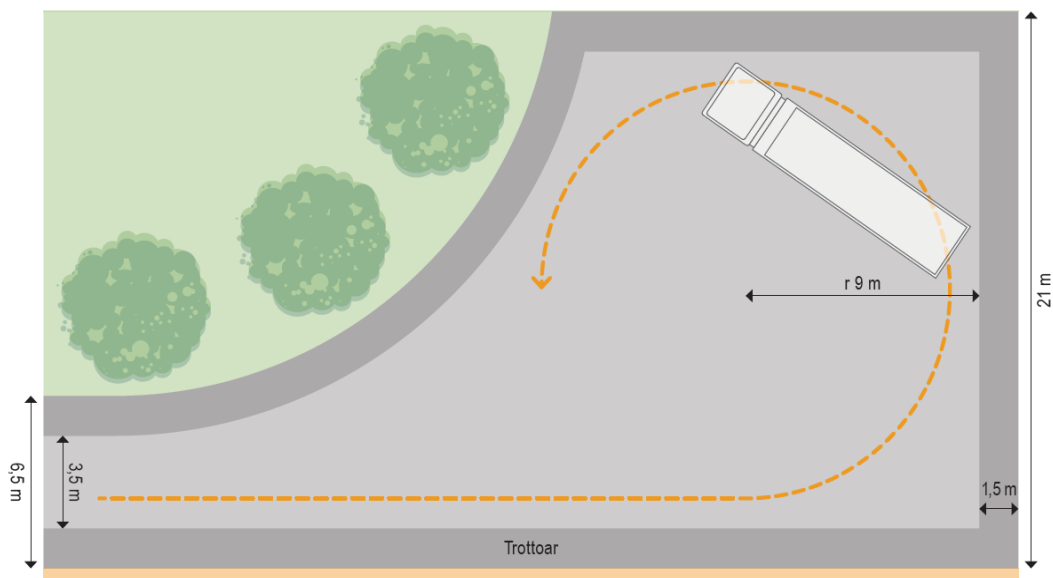
Vid redan befintliga vägar, där vägbredden inte kan uppfyllas, gör Borås Energi och Miljö en egen bedömning på platsen, om tömning är genomförbart eller inte.

3.3.2 FRI HÖJD

Vägen ska ha en fri höjd på minst 4,5 meter. Träd och växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden.

3.3.3 VÄNDPLATS

Vid återvändsgata ska det finnas möjlighet för renhållningsfordon att vända. Vändplan för ett normalt renhållningsfordon ska ha en diameter av 18 meter med en hindersfri remsa på ytterligare 1,5 meter runt om. Alternativ till detta kan vara en vändplats eller en trevägskorsning som möjliggör en så kallad T-vändning.

Alternativ vändplats till figur 10 för baklastande hämtningsfordon. BILD: SARA SUNDIN, RAMBOLL.

3.3.4 ENSKILD VÄG OCH TOMTMARK

Enskild väg och tomtmark som utnyttjas, ska vara dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar för renhållningsfordon. Om vägen inte kan hållas farbar ska fastighetsinnehavaren lämna avfallet på plats som överenskommit med Borås Energi och Miljö. Detta gäller ej slam.

Kriterier för en farbar väg

Det finns bestämmelser och kriterier som måste uppfyllas för att en väg ska klassas som farbar, såsom:

- Vägen ska året runt ha fri sikt och hållas fri från hinder.
- Det ska finnas genomfart eller vändmöjligheter så att tunga hämtningsfordon inte behöver backa. Backning får inte förekomma annat än i samband med vändning.
- Underlaget ska vara hårdgjort, till exempel av asfalt eller hårt packat grus.

3.4 Lastningsplats

Platsen där renhållningsfordonet stannar för att hämta avfall ska vara jämn och hårdgjord. Bredden ska vara minst 3,5 meter, enligt tabell 1. Lastningsplatsen ska röjas från snö och vara halkfri. Trottoarkanter och liknande ska vara nedfasade.

Tabell 1. Rekommenderade mått för lastningsplatser utomhus (Handbok för avfallsutrymme, Avfall Sverige).

	Kärnhämtning	Krantömmande
Bredd	3,5 meter	4,6 meter
Längd	15 meter	20 meter
Fri höjd	4,5 meter	Upp till 10 meter

Kranbilar för tömning av bottentömmande containrar och underjordsbehållare kan stå 5 meter ifrån behållaren som ska lyftas. Begränsningen beror på kranens räckvidd samt behållarens typ och vikt. Det går därför inte att ange något generellt mått.

3.4.1 VID KÄRLHÄMTNING

Vid lastningsplats där renhållningsfordonet stannar bör bredden vara minst 3,5 meter, längden 15 meter och den fria höjden bör vara minst 4,5 meter (tabell 1). Trottoarkanter och liknande ska vara nedfasade.

3.4.2 VID BAKTÖMMADE CONTAINERHÄMTNING

Vid lastningsplats där renhållningsfordonet stannar ska bredden vara minst 3,5 meter, längden 20 meter och den fria höjden bör vara minst 6 meter. Ingen nivåskillnad får förekomma.

3.4.3 VID KRANTÖMMADE CONTAINER OCH MARKBEHÅLLARE

Vid lastningsplats där renhållningsfordonet stannar ska bredden vara minst 4,6 meter och den fria höjden minst 10 meter. Lastningsplats bör vara 5 meter ifrån container eller markbehållare som ska lyftas. Lastningsplatsen får inte vara förlagd så att lyft vid tömning sker över vägar, gång- och cykelbanor samt parkeringsplatser. Inga hinder i höjddled eller sidled får begränsa tömningen.

3.5 Dragväg

Väg mellan hämtstället och renhållningsfordonets lastningsplats (dragvägen) ska vara jämn och hårdgjord. Trappsteg och kullersten får inte förekomma vid ny- och ombyggnation. Dragvägen ska röjas från snö och hållas halkfri, det är alltid fastighetsägarens ansvar att se till att dragvägen uppfyller dessa krav. Dragväg mäts därifrån fordonet närmast kan parkera till avfallsbehållarens placering, exklusive trottoar och cykelbana. Dragvägen mellan hämtstället och renhållningsfordonets lastningsplats får vara max 50 meter för två- och trehjuligt kärl, men bör inte vara mer än 5 meter. För fyrhjuliga kärl bör dragvägen inte överstiga 10 meter. Om dragvägen överstiger 10 meter för fyrhjuliga kärl så gör Borås Energi och Miljö en bedömning från fall till fall om det är lämpligt med längre dragväg än 10 meter. Avgift för dragväg utöver 5 meter regleras i Återvinningstaxan. Vid ny- och ombyggnationer där detta inte är möjligt på grund av trafiksituation eller arbetsmiljö kan undantag göras, men detta i varje enskilt fall.

3.5.1 DRAGVÄGENS BREDD

Dragvägen ska vara minst 1,2 meter bred och om den ändrar riktning bör bredden vara minst 1,35 meter.

3.5.2 FRI HÖJD

Den fria höjden ska vara minst 2,1 meter.

3.5.3 LUTNING

Dragvägen bör inte ha någon lutning. Om lutningen inte kan undvikas bör den inte överstiga 1:20 för att belastningen ska vara acceptabel och får inte överstiga 1:12, vilket motsvarar 8%.

Lutningen på en ramp får vara högst 1:12. Längden får max vara 12 meter. Skulle rampen bli längre måste vilplan på minst 1,5 meter byggas innan nästa ramp.

3.6 Avfallsutrymme och förvaringsplats

Avfallsutrymmen eller förvaringsplats ska svara mot det behov som föreligger och underlätta för källsortering. All förvaring av avfall ska ske så att olägenhet för människors hälsa och miljö inte uppstår. Städning och skötsel av avfallsutrymmen åligger fastighetsägaren. Dessa kriterier gäller för ny- och ombyggnationer och så långt som möjligt i befintliga fastigheter och byggnader.

- A. Avfallsutrymmen ska alltid meddelas till Borås Energi och Miljö för att säkerställa att hämtning kan ske. Krävs det bygglov som exempelvis för miljöhus ska det alltid anmälas till Samhällsbyggnadsförvaltningens bygglovsenhet.
- B. För flerbostadshus och grupphusområden gäller att avfallsbehållaren placeras på ett lämpligt sätt så att nyttjanderättshavaren kan lämna avfall på ett tryggt och säkert sätt som befrämjar att återvinningsmaterial hålls åtskilt.
- C. För flerbostadshus eller grupphusområden gäller att grovavfall förvaras på lämplig plats, i avvaktan på borttransport enligt Borås Energi och Miljö:s anvisningar.
- D. För flerbostadshus eller grupphusområden gäller att trädgårdsavfall förvaras på lämplig plats, i avvaktan på lokal kompostering eller borttransport enligt Borås Energi och Miljö:s anvisningar.
- E. För flerbostadshus eller grupphusområden gäller att avfallsbehållare för återvinningsmaterial placeras så att olägenhet för människors hälsa eller miljö inte uppstår. Avfallsbehållare bör om möjligt placeras insynsskyddat och under tak, i avvaktan på borttransport.
- F. För verksamheter där avfall under kommunalt ansvar eller därmed jämförligt avfall uppkommer gäller att avfallsbehållaren förvaras i lämpligt avfallsutrymme eller på lämplig förvaringsplats.
- G. För storhushåll, restaurang, livsmedelsrelaterade affärsrörelser eller andra näringsställen där ruttnande eller vått avfall uppstår kan krävas kylt avfallsutrymme. Denna bedömning görs av Miljö- och konsumentnämnden.
- H. Avfallsbehållarna ska placeras i markplan, lutningen bör vara högst 1:20 och får inte vara högre än 1:12.
- I. Borås Energi och Miljö ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbete ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska vid begäran om hämtning lämnas till den Borås Energi och Miljö anvisar och ändringar ska utan begäran meddelas till Borås Energi och Miljö.
- J. Strömbrytare, dörrar, handtag, lås, lock, med mera, ska kunna manövreras från rullstol.

- K. Vid om- och nybyggnationer ska avfallsutrymmen utformas i enlighet med dessa föreskrifter samt Avfall Sveriges anvisningar om Avfallsutrymmen (detta ska även eftersträvas för befintliga avfallsutrymmen så långt som det är möjligt).

3.6.1 DÖRR

Det ska finnas en uppställningsanordning för dörren till avfallsutrymmet. Karminnermättet måste vara minst 1,2 meter brett och minst 2 meter högt. Detta gäller dörr till avfallsutrymmet eller dörr som behöver passeras in till avfallsutrymmet. För containerhämtning ska karmmättet vara minst 3 meter brett och minst 4,5 meter högt.

3.6.2 AVFALLSUTRYMMET

Avfallsutrymmet måste ha en höjd av minst 2,1 meter. Avfallsutrymmet bör placeras i bottenvåning, helst med egen entré och nära uppställningsplats för hämtningsfordon. Samtliga fraktioner, utom möjligen grovavfall, bör finnas i samma avfallsutrymme. Alla ytor i rummet ska vara lätta att rengöra och tåla slitage. Avbärlarlist på lämplig höjd rekommenderas. Ventilation ska finnas. Frånluftsflödet bör vara minst 5 l/s och kvadratmeter golvyta. Frånluftsflödet bör i ett grovsoprum vara minst 0,35 l/s och kvadratmeter golvyta. Golven ska vara halkfria.

3.6.3 KÄRLENS PLACERING

Fri passage mellan kärl ska vara minst 1,5 meter och avståndet mellan kärlden minst 5 centimeter. Kärl med två och tre hjul ska placeras så draghandtaget kan nås från gången. Kärl ska placeras så nära fordonets lastningsplats som möjligt. Plats för avfallsbehållare kan anordnas utomhus, till exempel med öppen lösning, en pergola eller en avskild del på gården. Platsen utomhus bör vara inramat av staket eller liknande och vara skyddat från nederbörd med någon form av tak. Fastighetsägare/boendeförening ansvarar för att endast de som bor i området har tillträde till behållarna.

3.6.4 PASSAGE

Passagen till ett avfallsutrymme måste vara minst 1,2 meter bred. Finns det en riktningsändring som är mer än 30 grader måste bredden vara minst 1,35 meter.

3.6.5 LÅSNING OCH PASSERSYSTEM

Fastighetsägaren tillhandahåller nycklar och passerkort för att avfallshämtning ska kunna utföras.

3.6.6 BELYSNING

Belysning ska finnas i avfallsutrymmet. Ljusstyrkan bör vara minst 100 lux. Strömbrytare placeras på en höjd av 1,30 m över golv.

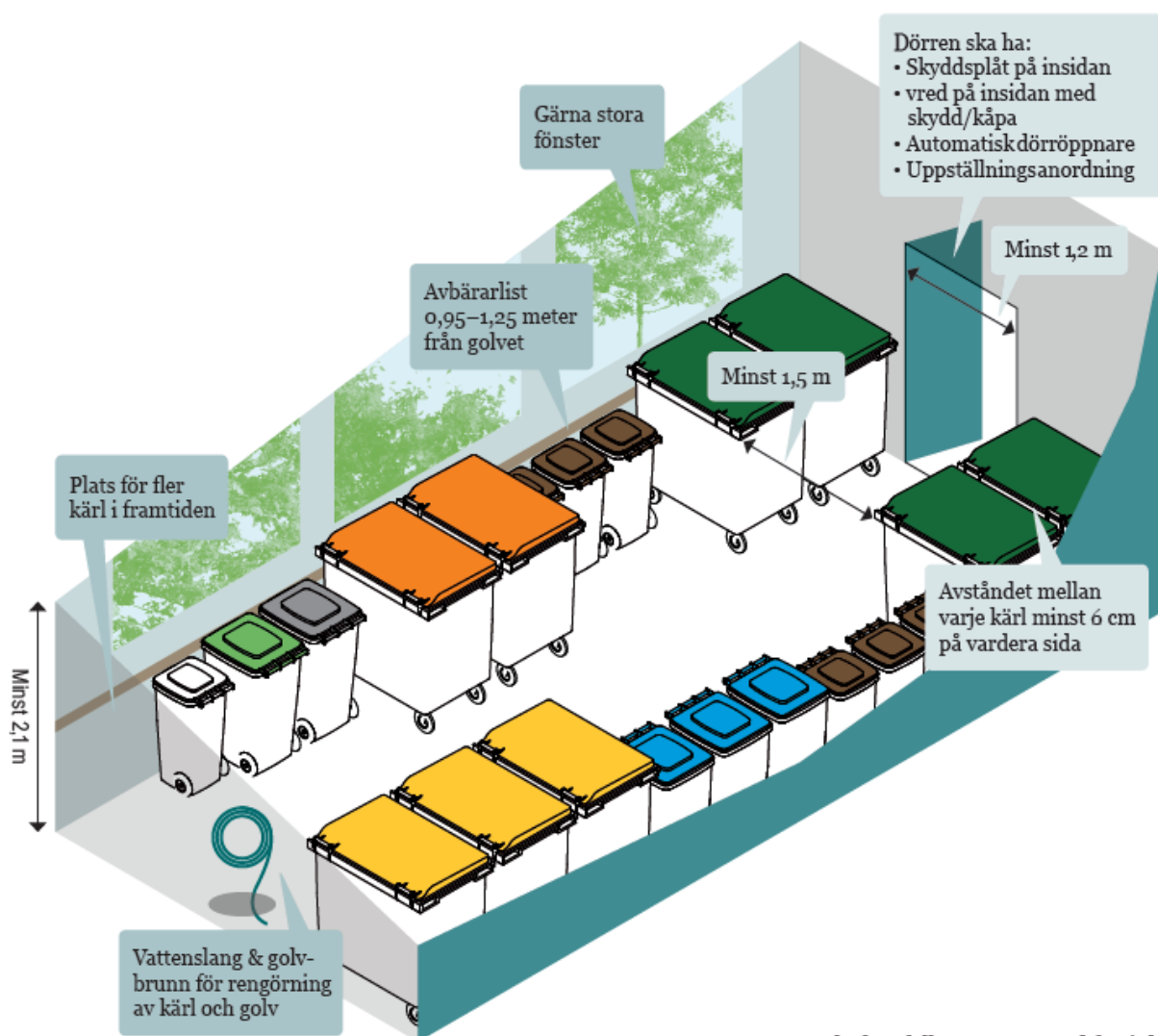
3.6.7 YTA UTANFÖR BYGGNADEN FÖR ANGÖRING

Samma bredd som containerporten bör finnas för angöring av container. Längden på angöringsytan där container ska hämtas ska som schablon motsvara containerns längd (normalt

3,5 meter) plus en meter räknat från taksägget. Angöringsytan ska röjas från snö och hållas halkfri. Ytan får luta maximalt 1 %. Betong eller sättsten rekommenderas som underlag. Detta ger inte upphov till sättningar och spår.

3.6.8 TRÖSKLAR

Trösklar ska förses med ramp på båda sidor.

Exempel på avfallsutrymme med fastighetsnära insamling dimensionerad för 50 lägenheter. BILD: SARA SUNDIN, RAMBOLL.

4 kap Annat avfall än verksamheters avfall under kommunalt ansvar

Uppgiftsskyldighet

Den som yrkesmässigt bedriver verksamhet där det uppstår annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska vid begäran lämna de uppgifter om avfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs för kommunens renhållningsordning och avfallsplan.

Avfall i verksamheter

Avfall från verksamheter som inte ingår under begreppet avfall under kommunalt ansvar får hanteras av valfri entreprenör som har tillstånd.

I Borås kommun kan yrkesmässiga verksamheter lämna sitt avfall på återvinningscentraler efter ingånget avtal med Borås Energi och Miljö.

Samlokaliserade verksamheter

Verksamheter som bedrivs i samma fastighet som hushållen i ett flerbostadshus kan, genom en anmälan till Borås Energi och Miljö, använda samma avfallslösning som för hushållen. Anmälan görs på Borås Energi och Miljös hemsida, senast 4 veckor i förväg.

Farligt avfall

Verksamheter får lämna mindre mängder farligt avfall på Återvinningscentralerna. För mer information kring mängder, se Borås Energi och Miljös hemsida. Verksamheter som har större mängder än så kan lämna in detta på Sobackens avfallsanläggning, alternativt hämtas och transporteras bort av Borås Energi och Miljö AB eller annan av Länsstyrelsen godkänd entreprenör. Den som bedriver verksamhet där farligt avfall uppkommer kan själv få transportera avfallet, transporten ska anmälas till Länsstyrelsen.

Den som transporterar avfallet behöver ha transportdokument och både verksamheten och transportören har rapporteringsskyldighet.

Förpackningar och returpapper

Den som bedriver verksamhet har ansvar för sitt avfall och för att återvinna alla förpackningar och returpapper som använts. Verksamheter får lämna förpackningsmaterial på mottagningsplatser utan kostnad, anordnade av en godkänd producentansvarsorganisation. Återvinningsstationer som är utplacerade runt om i kommunen är endast till för hushållens förpackningar.

Avskiljare för slam, grus och sand vid biltvättanläggning

Avskiljare ska vara funktionstestad och medge provtagning. Avskiljaren ska tömmas enligt tillhörande instruktion och så ofta att dess funktion upprätthålls, dock minst en gång per år. Tömningsjournal ska förvaras vid avskiljaren.

Bygg- och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall ska sorteras på sådant sätt, så att olika material kan tas om hand så återanvändning eller återvinning främjas. Bygg- och rivningsavfall ska sorteras vid källan om inte dispens har gets av Miljö- och konsumentnämnden. För utsortering och omhändertagande av farligt avfall finns särskilda bestämmelser. Vid rivning kan det krävas rivningslov eller anmälan från Samhällsbyggnadsnämnden.

Djurkadaver och annat animaliskt avfall

I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2010:59) och i Rådets förordning (EU) nr 1069/2009 finns regler om hantering av animaliska biprodukter i syfte att förhindra spridning av smittämnen. Djurkadaver och annat animaliskt avfall ska hanteras enligt dessa föreskrifter.

Mer information kring hanteringen av döda djur hittas på Borås stads hemsida.

Skärande/ stickande och smittförande avfall

Skärande/stickande avfall från veterinärverksamhet och från djurhållande gårdar där djurhälsovård utförs anses vara smittförande när de varit i kontakt med kroppsvätskor. Dessa ska förvaras i punktionssäkra behållare, till exempel kanylburk och hanteras som farligt avfall. (avfallsförordningen 2020:614)

Skärande/stickande avfall från akupunktur, tatuering och dylikt ska förvaras i punktionssäkra behållare (kanylburk). Detta avfall ska hanteras enligt AFS 2005:1 om mikrobiologiska arbetsmiljörisker-smitta, toxinpåverkan, överkänslighet med ändringar (AFS 2012:7 samt 2014:07)

Skärande/stickande och smittförande avfall och smittförande avfall från sjukvården och liknande institutioner ska hanteras enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården (SOSFS 2005:26).

5 kap Undantag

Miljö-och konsumentnämnden har rätt att ta ut avgift för såväl prövning av ansökan som tillsyn.

§ 1 Prövning av undantag

Ansökan om undantag från renhållningsordningens föreskrifter ska prövas av Miljö- och konsumentnämnden om inget annat anges. Ansökan ska alltid innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses samt en redogörelse för på vilket sätt avfallet avses omhändertas. Beviljade undantag kan upphävas med omedelbar verkan om föreskrifterna inte följs.

Undantagen upphör i samband med byte av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om inget annat anges av Miljö- och konsumentnämnden.

Ansökan ska utformas så att Miljö- och konsumentnämnden kan bedöma om ett undantag är lämpligt, och bestämma villkor för det. Undantag förutsätter att avfallet kan tas om hand utan risk för människors hälsa eller miljön.

§ 2 Förlängt hämtningsintervall

Begäran om förlängt hämtningsintervall görs skriftligt till Miljö- och konsumentnämnden. Beslut om förlängt intervall gäller högst fem år i taget. Annat hämtningsintervall redovisas i Återvinningstaxan.

Förutsättningarna för förlängning är att:

- sökanden tar hand om matavfallet enligt § 4 *Eget omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar*
- det är uppenbart att kortare intervall inte behövs
- avfallet ryms i behållare av typ och storlek som Borås Energi och Miljö AB normalt använder
- risk för människors hälsa eller miljön kan anses försumbar.

Förlängt intervall vid slamtömning

Ordinarie tömningsintervall för slamavskiljare kan förlängas till vartannat år om:

- slamavskiljaren är överdimensionerad och har god funktion
- anläggningen är godkänd av Miljö och klimatnämnden
- ingen risk för människors hälsa eller miljön uppkommer.

§ 3 Uppehåll i hämtning

Ansökan om uppehåll i hämtning görs skriftligt till Miljö- och konsumentnämnden. Beslut om uppehåll gäller högst fem år i taget. För permanentbostad och outnyttjad fastighet medges uppehåll om fastigheten inte används under en sammanhängande tid av minst sex månader. För fritidshus medges uppehåll om huset inte används alls 15 maj-30 september. Om fritidshus används under vinterhalvåret kan budning beställas, enligt Återvinningstaxan.

Vid uppehåll i hämtning debiteras grundavgift för de avfallstjänster som fastighetsinnehavaren generellt har behov av, t.ex. återvinningscentraler, även om hämtning inte behövs.

Uppehåll och förlängt intervall för slam- och fettömning

Begäran om uppehåll i tömning av slamavskiljare eller slutna tank ska lämnas till Miljö- och konsumentnämnden. Uppehåll kan beviljas för fem år i taget, om anläggningen inte tillförs avloppsvatten under en sammanhängande tid av minst tolv månader.

§ 4 Eget omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar

Kompostering av matavfall

Lättnedbrytbart matavfall och latrin från bostad kan få komposteras på fastigheten om

- medgivande har getts från Miljö- och konsumentnämnden efter skriftlig anmälan
- komposteringen sker skadedjurssäkert
- risk för människors hälsa eller miljön kan anses försumbar
- latrinet har hygieniserats.

Avloppsslam och urin från bostad på jordbruksfastighet

Avloppsslam och urin från bostad på jordbruksfastighet kan få komposteras eller på annat sätt användas för jordförbättring på fastigheten om

- medgivande har getts från Miljö- och konsumentnämnden efter skriftlig anmälan
- det bedrivs jordbruk på fastigheten
- slam som sprids har hygienisternas under minst sex månader
- avfallet hanteras med lämplig utrustning
- risk för människors hälsa eller miljön kan anses försumbar.

Avloppsslam och urin från bostad på annan fastighet än jordbruksfastighet

Avloppsslam och urin från bostad på annan fastighet än jordbruksfastighet kan få komposteras på fastigheten om

- skriftlig anmälan har gjorts till Miljö- och konsumentnämnden
- avloppsanläggningen har lämplig utrustning för tömning och avvattning
- komposteringen sker i en för ändamålet avsedd behållare
- slam och urin som sprids har hygieniserats under minst sex månader
- risk för människors hälsa eller miljön kan anses försumbar.

§ 5 Gemensamt omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar

Lättnedbrytbart matavfall och latrin från bostäder på skilda fastigheter kan komposteras och nyttiggöras på en av fastigheterna om

- Miljö- och konsumentnämnden vid prövning av ansökan bedömer att det finns särskilda skäl

- fastigheterna är gränsgrannar
- komposteringen sker i av nämnden godkänd behållare
- risk för människors hälsa eller miljön kan anses försumbar

Gemensamt omhändertagande av slam och urin från 2–4 fastigheter kan beviljas om

- Miljö- och konsumentnämnden vid prövning av ansökan bedömer att det finns särskilda skäl
- fastigheterna är gränsgrannar. Mellanliggande körväg utgör inte hinder för tillstånd
- det drivs jordbruk på minst en av fastigheterna och avfallet nyttiggörs på denna
- avfallet hanteras med lämplig utrustning som normalt används på jordbruksfastigheten
- slam och urin som sprids har hygieniserats under minst sex månader
- risk för människors hälsa eller miljön kan anses försumbar

§ 6 Undantag för bioavfall

Undantag från krav på fastighetsnära insamling

1 § Kraven i 3 kap. 1 b § avfallsförordningen (2020:614) på fastighetsnära insamling gäller inte i de delar av en kommun som är isolerade och glest befolkade och där insamling av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall kan ske på annan plats än vid fastigheten. Om dessa förutsättningar är uppfyllda ska kommunen bestämma en plats där avfallsinnehavaren ska lämna sitt livsmedels- eller köksavfall.

Undantag från krav på separat insamling av livsmedels- eller köksavfall

2 § Kraven i 3 kap. 1 a § avfallsförordningen (2020:614) på separat insamling av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall som sorterats ut, gäller inte i de delar av en kommun

1. som är isolerade och glest befolkade,
2. har långa körsträckor mellan platserna där avfallet ska samlas in och lämnas,
3. där små mängder avfall produceras, och
4. där det inte är möjligt att hämta och lämna avfall från hushåll eller verksamheter fastighetsnära och det inte är möjligt att bestämma en plats där avfallet kan hämtas enligt 3 § andra stycket.

3 § Kommunen får göra undantag från kravet i 3 kap. 1 a § avfallsförordningen (2020:614) på separat insamling av ätlig olja eller liknande flytande ätligt fett från hushåll om det avser små mängder som kan samlas in tillsammans med restavfallet.

Undantag från krav på utsortering av livsmedels- eller köksavfall

I de delar av en kommun där 2–3 §§ är tillämpliga behöver biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall inte sorteras ut enligt 3 kap. 1 § 3 avfallsförordningen (2020:614), om inte annat bestämts av tillsynsmyndighet eller tillståndsmyndighet.

§ 7 Övriga undantag

Miljö- och konsumentnämnden kan även i övrigt, om särskilda skäl föreligger, medge undantag från dessa avfallsföreskrifter. Som särskilda skäl kan anses sådana åtgärder som främjar återanvändning eller återvinning och som inte innebär olägenhet för människors hälsa eller miljön.

6 kap Underkännande av källsortering

§ 1 Kriterier för underkänd källsortering

Felaktigt innehåll i papperspåse (matavfall)

Fraktionen matavfall får endast innehålla matrester och liknande avfall från till exempel kök. Den får inte innehålla föroreningar eller annat avfall som kan äventyra rötrestens renhet och användning.

Felaktigt innehåll i restavfall

Fraktionen restavfall ska innehålla torrt avfall som kan förbrännas med stränga utsläppskrav på rökgaser och askor. Den får inte innehålla plast, farligt avfall, batterier, metallföremål, burkar, glas/flaskor, porslin eller keramik. Tidningar och förpackningar sorteras separat i enskilda fraktioner.

Påsar

Till matavfall får endast papperspåsar med standarden SS 13432 eller EN 13432 användas. Om fel papperspåse används hämtas inte avfallet och felsorteringsavgift debiteras enligt Borås stads Återvinningstaxa. Avfallet kan hämtas först när avfallet sorterats om.

Till restavfallet får man använda påsar som kan köpas i butik. Påsarna ska vara av sådan kvalitet att de inte går sönder i hanteringen.

Säckar får inte läggas i samma kärl som påsarna.

§ 2 Ompackning och hämtning

Fastighetsinnehavare som lämnar för tungt eller överfyllt kärl, felsorterat avfall, dåligt emballerat avfall eller löst avfall är skyldig packa om avfallet innan hämtning kan utföras. Vid första felsorteringsstillfället lämnas kärlet, och fastighetsägare får notis om att avfallet inte kunnat hämtas. Fastighetsägaren får då sortera om avfallet och sedan själv välja att vänta på nästa tömningstillfälle eller beställa en extrahämtning.

För extrahämtning debiteras särskild avgift från Återvinningstaxan. Vid beställning kan fastighetsägaren förvänta sig hämtning inom tre arbetsdagar för kärl 1, samt sex arbetsdagar för hämtning av kärl 2.

§ 3 Felsorteringsavgift

Om avfallet är felsorterat kan en avgift för felsortering debiteras enligt Borås stads Återvinningstaxa.

7 kap Ikraftträdande och uppföljning

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2024-xx-xx. Tidigare föreskrifter för avfallshantering för Borås Stad upphör att gälla i och med detta ikraftträdande. Undantag som kommunen har medgett med stöd av tidigare renhållningsordningar gäller tills vidare eller tills nytt beslut meddelas med stöd av dessa föreskrifter.

Omprovning

Beviljade undantag enligt 5 kap. 1–5 §§ kan omprövas av Miljö- och konsumentnämnden om olägenhet för människors hälsa eller miljön konstateras eller om andra villkor för beviljat undantag inte följs. Omprovning på kunds begäran när dispens utgått kräver ny ansökan.

Remiss: Nya avfallsföreskrifter

Remissinstanser

1. Alla kommunala nämnder
2. Kommunala bostadsbolag
3. Borås Energi- och Miljö AB

Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den **1 april**.
Remissvaren skickas i elektronisk form till ks.diarium@boras.se
Ange diarienummer KS 2024-00065 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Kommunstyrelsen.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Separata protokollsutdrag ska inte sändas.

Alice Karlström
Handläggare
033 353011

Hans Abrahamson
Handläggare

Yttrande över remiss: Nya avfallsföreskrifter

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden tillstyrker förslaget till förändrade och nya avfallsföreskrifter och översänder remissvaret till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Borås Energi och miljö har sett över de befintliga föreskrifterna för avfallshantering. Förändringar har gjorts. Nämnden ges här möjlighet att lämna yttrande och synpunkter.

Enligt miljöbalkens ska det finnas en renhållningsordning för varje kommun. Den består av föreskrifter för avfallshantering samt en avfallsplan. Föreskriften gäller lokalt för avfallshanteringen i Borås kommun. Dessa föreskrifter reglerar kommunens ansvar som omfattar borttransport samt återvinning eller bortskaffande av avfall under kommunalt ansvar och därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Främsta orsaken till förändrade Avfallsföreskrifter är kopplade till förändrade lagkrav vad gäller avfallshantering. Kommunens utökade insamlingsansvar för förpackningar är inarbetat i föreskrifterna. Likaså kraven på rapportering av farligt avfall från verksamheter till Naturvårdsverket. Vilka matavfallspåsar som ska användas har förtydligats samt viss utökning i anvisningar för olika avfallsslag och hur de ska hanteras.

Nämnden har verksamheter som bedriver myndighetsutövning, öppenvård och boende. Samtliga dessa verksamheter och enheter hanterar avfall och har rutiner och arbetssätt för denna hantering samt för hantering av farligt avfall. Det är relativt begränsade volymer av avfall som hanteras och även begränsat med farligt avfall. Större delen av avfallet liknar ordinärt hushållsavfall.

Nämnden har tagit del av de förändrade föreskrifterna och konstaterar att det redan finns kännedom och arbetssätt som anpassar och följer anvisningarna. Nämnden har inget ytterligare att kommentera och tillstyrker de ändrade föreskrifterna.

Barnkonsekvensanalys

Till detta ärende finns ej anledning att särskilt väga in något utöver att ekologisk hållbarhet långsiktigt påverkar barn och barns villkor.

Beslutsunderlag

1. Avfallsföreskrifter 2024
2. Förändringar Avfallsföreskrifter 2024
3. Remiss – missiv Avfallsföreskrifter

Samverkan

Ärendet är samverkat vid FSG 2024-03-14

Beslutet expedieras till

1. ks.diarium@boras.se (KS2024-00065)

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Utkast till lagrådsremiss

Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd

Utkastets huvudsakliga innehåll

I utkastet föreslås bl.a. att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare än vad nuvarande reglering medger. Det lämnas också förslag för att säkerställa att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som arbetar ska få tillgång till arbetsbaserad föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Förslagen syftar till att förbättra levnadsvillkoren för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och ge dem större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden på ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt sätt. Det föreslås samtidigt vissa ändringar för att förtydliga nuvarande regelverk, bl.a. att en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, inte ska vara försäkrad för bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken eller ha rätt till insatser med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2024.

Förslagen bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Sverigedemokraterna.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
1	Lagtext	4
1.1	Förslag till lag om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall	4
1.2	Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)	6
1.3	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	8
1.4	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.....	10
1.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	11
2	Ärendet.....	12
3	Massflyktsdirektivet och det svenska genomförandet.....	12
3.1	Massflyktsdirektivets innehåll i relevanta delar	12
3.2	Det svenska genomförandet 2003	13
3.3	Rådets genomförandebeslut	13
3.4	Levnadsvillkoren för utlänningar med tillfälligt skydd bör förbättras	14
4	Folkbokföring	16
4.1	Utlänningar med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare	16
4.2	Anmälan om inflyttning	20
5	Tydligare regler om uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd	23
6	Rätten till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken.....	24
7	Rätten till vissa arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken.....	26
8	Insatser för särskilt stöd och särskild service	28
9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	30
10	Konsekvenser.....	31
11	Författningskommentar	39
11.1	Förslaget till lag om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall	39
11.2	Förslaget till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)	41
11.3	Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	43
11.4	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	44
11.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	45

1 Beslut

[---] har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag (2024:000) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall,
2. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
3. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
4. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
5. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

1 Lagtext

1.1 Förslag till lag om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om krav för folkbokföring av en utlänning som omfattas av rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG och som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716).

2 § Denna lag ska tillämpas i stället för 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481). I övrigt tillämpas folkbokföringslagens bestämmelser för en person som omfattas av denna lag.

3 § Lagen gäller inte för en utlänning som har beviljats en flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen (2005:716) eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

4 § De uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i folkbokföringslagen (1991:481).

När folkbokföring ska ske

5 § En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) får inte folkbokföras under de första tolv månaderna av uppehållstillståndets giltighetstid. Därefter ska utlänningen folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under ytterligare minst sex månader.

6 § För ett barn som föds levande här i landet och beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) gäller följande. Om barnet inte har folkbokförts vid födseln enligt 2 § folkbokföringslagen (1991:481) får barnet, utan hinder av vad som anges i 5 §, folkbokföras om modern folkbokförs. Det som sägs om modern gäller även fadern eller barnets förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken om denne är vårdnadshavare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. 2, 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) före den 1 november 2023 ska folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet åtminstone till och med den 4 mars 2025. En anmälan om inflyttning enligt 26 § folkbokföringslagen (1991:481) ska lämnas till Skatteverket inom fyra veckor från den dag lagen har trätt i kraft.

1.2 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs att 4 och 26 §§ folkbokföringslagen (1991:481) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

En utlänning som måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige, får folkbokföras endast om detta villkor är uppfyllt eller om det finns synnerliga skäl för att han eller hon ändå ska folkbokföras.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) ska inte folkbokföras, om utlänningen kan antas komma att vistas i landet med stöd av det beviljade tillståndet under kortare tid än tre år. Detta gäller dock inte, om utlänningen har beviljats en flyktningstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen eller en motsvarande förklaring enligt äldre bestämmelser eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

Andra stycket gäller inte för den som omfattas av lagen (2024:000) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall.

26 §²

Den som har flyttat in från utlandet och ska folkbokföras ska anmäla inflyttningen till Skatteverket. En sådan anmälan ska göras inom en vecka efter det att han eller hon har vistats i landet i tre månader.

Den som har flyttat in från utlandet och ska folkbokföras ska anmäla inflyttningen till Skatteverket. En sådan anmälan ska göras inom en vecka efter det att han eller hon har vistats i landet i tre månader. *Om den som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige har vistats i landet i mer än tre månader utan att uppfylla villkoren i 4 §, ska dock anmälan göras inom fyra veckor efter den dag förutsättningarna för folkbokföring är uppfyllda.*

En anmälan ska även göras när den som är avregistrerad som försvunnen ska folkbokföras och när ett barn ska folkbokföras här i landet enligt 2 a § eller 3 § tredje stycket.

Anmälningsskyldigheten enligt första stycket gäller inte en utländsk medborgare som omfattas av 4 § lagen (1976:661) om immunitet och

¹ Senaste lydelse 2013:380.

² Senaste lydelse 2013:380.

privilegier i vissa fall och som inte har rätt till motsvarande immunitet och privilegier som en diplomatisk företrädare vid en främmande maktbeskickning.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

1.3 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 18 § och 21 kap. 7 § utlänningslagen (2005:716) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 §¹

En utlänningsansökan om uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

1. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlänningsansökan med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänningsansökan med stöd av 3 eller 3 a §,

4. utlänningsansökan kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningsansökan enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningsansökan reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. utlänningsansökan kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningsansökan ansöker om förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller enligt 15 a §, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningsansökan har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och ansöker om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § eller tvärtom inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänningsansökan som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för

det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningen beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningen har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller
11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 7 § lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2021–19 januari 2025.

21 kap.

7 §

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd *skall* också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller.

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd *eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd ska* också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

1.4 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § och 11 kap. 8 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 §

Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses vara bosatt här i landet. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. En utlänning som *enligt 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481) inte ska folkbokföras* ska inte heller anses vara bosatt här.

Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses vara bosatt här i landet. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. En utlänning som *har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716)* ska inte anses vara bosatt här.

En i Sverige bosatt person som lämnar landet ska fortfarande anses vara bosatt här i landet om utlandsvistelsen kan antas vara längre ett år.

11 kap.

8 §

En förälder har rätt till föräldrapenningsförmåner endast för vård av barn som är bosatt i Sverige. Vid adoption ska barnet anses bosatt i Sverige om den blivande föräldern är bosatt här.

Trots det som anges i första stycket har en förälder rätt till föräldrapenningsförmåner för vård av barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716).

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.
 2. För den som var folkbokförd i Sverige den 31 oktober 2024 gäller 5 kap. 3 § i den äldre lydelsen.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

En utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) har inte rätt till insatser enligt denna lag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.
 2. Lagen tillämpas inte för den som har beviljats en insats före ikraftträdandet.

2 Ärendet

Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (i fortsättningen massflyktsdirektivet) trädde i kraft 2001. Massflyktsdirektivet genomfördes i svensk rätt 2003 (prop. 2001/02:185).

Massflyktsdirektivet aktiverades för första gången genom rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följderna att tillfälligt skydd införs (i fortsättningen rådets genomförandebeslut). Beslutet fattades med anledning av Rysslands militära invasion av Ukraina den 24 februari 2022.

I utkastet föreslås vissa lagändringar för utläningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd.

Förslagen i detta utkast bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Sverigedemokraterna.

3 Massflyktsdirektivet och det svenska genomförandet

3.1 Massflyktsdirektivets innehåll i relevanta delar

Massflyktsdirektivet syftar till att personer från tredjeland ska få ett omedelbart skydd i en massflyktssituation, tillgång till vissa sociala rättigheter och till att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser. Direktivet är ett minimidirektiv (artikel 1).

Det är Europeiska unionens råd (i fortsättningen rådet) som beslutar huruvida en massflyktssituation föreligger och vilka grupper av personer som ska omfattas av det tillfälliga skyddet (artikel 5).

Det tillfälliga skyddet ska enligt direktivet inledningsvis gälla i ett år. Skyddet kan förlängas automatiskt med sex månader i taget i högst ett år. Därefter kan rådet fatta beslut om att det tillfälliga skyddet ska gälla ytterligare ett år.

Medlemsstaternas skyldigheter gentemot personer som åtnjuter tillfälligt skydd framgår av artiklarna 8–16. Medlemsstaterna ska bl.a. under en tid som inte ska vara längre än den tid som gäller för det tillfälliga skyddet tillåta personer som åtnjuter tillfälligt skydd att arbeta som anställda eller som egenföretagare och ta del av t.ex. utbildningsmöjligheter för vuxna, yrkesutbildning och praktisk arbetsplatsorientering. Den gängse lagstiftningen i medlemsstaterna om ersättning, tillgång till sociala trygghetssystem vid verksamhet som anställd eller egenföretagare samt övriga villkor ska tillämpas (artikel 12). Medlemsstaterna ska också se till att personer som åtnjuter tillfälligt skydd får sina behov

tillgodosedda när det gäller sjukvård, social välfärd och uppehälle, om de saknar tillräckliga medel. Sjukvården ska åtminstone innefatta akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar (artikel 13.2). Dessutom ska medlemsstaterna bevilja personer under 18 år som åtnjuter tillfälligt skydd tillträde till utbildningsväsendet på samma villkor som medborgarna i den mottagande medlemsstaten, medan vuxna får ges tillträde till det allmänna utbildningsväsendet (artikel 14).

När det tillfälliga skyddet upphör får medlemsstaterna i enskilda fall förlänga giltighetstiden för skyldigheterna i artiklarna 8–16 för personer som har omfattats av tillfälligt skydd och som deltar i ett program för frivilligt återvändande (artikel 21.3).

3.2 Det svenska genomförandet 2003

Massflyktsdirektivet genomfördes i svensk rätt 2003 i 1989 års utlänningslag (prop. 2001/02:185). Bestämmelserna som genomförde massflyktsdirektivet fördes senare över i huvudsak oförändrade till 21 kap. utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL. Kapitlet finns i slutet av utlänningslagen för att markera att bestämmelserna i kapitlet är avsedda att tillämpas endast i en undantagssituation (prop. 2004/05:170 s. 316). Kapitlet innehåller de särskilda bestämmelser som behövs för att genomföra direktivet. Därutöver gäller utlänningslagens övriga regler i tillämpliga delar även vid tillfälligt skydd (jfr 21 kap. 1 §, prop. 2001/02:185 s. 117 och prop. 2004/05:170 s. 316).

En utlänningsbeslut som omfattas av ett beslut om tillfälligt skydd och som överförs till Sverige eller som tas emot här ska ges ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, uppehållstillstånd med tillfälligt skydd (21 kap. 2 § första stycket). I 21 kap. 4 § finns bestämmelser om uppehållstillstånd med tillfälligt skydd för nära anhöriga till den som getts tillfälligt skydd (för familjeåterförening). Att en utlänningsbeslut har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd hindrar inte att en ansökan om asyl som flykting prövas (21 kap. 5 §). Ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd får inte gälla längre tid än den tid som har beslutats av rådet (21 kap. 6 § första stycket). En utlänningsbeslut som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller (21 kap. 7 §). Om ett program för att förbereda att utlänningsbeslut återvänder självmant har inletts när ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd upphör, får tillståndet förlängas högst två år för en person som deltar i programmet. Ett sådant tillstånd kallas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd (21 kap. 6 § andra stycket).

3.3 Rådets genomförandebeslut

Massflyktsdirektivet aktiverades för första gången genom rådets genomförandebeslut den 4 mars 2022. Beslutet fattades med anledning av Rysslands militära invasion av Ukraina den 24 februari 2022. I beslutet fastställer rådet att det föreligger massiv tillströmning till unionen av

fördrivna personer som har tvingats lämna Ukraina till följd av en väpnad konflikt (artikel 1).

Enligt artikel 2.1 ska beslutet tillämpas på vissa kategorier av personer som fördrivits från Ukraina den 24 februari 2022 eller senare till följd av de ryska väpnade styrkornas militära invasion som inleddes den dagen, bl.a. vissa ukrainska medborgare, vissa personer som åtnjöt internationellt skydd eller motsvarande nationellt skydd i Ukraina, samt familjemedlemmar till de kategorierna. Vilka som ska anses vara familjemedlemmar preciseras i artikel 2.4 i beslutet. Ett grundkriterium är att familjen redan fanns och var bosatt i Ukraina före den 24 februari 2022. Enligt artikel 2.2 ska beslutet även tillämpas på personer som på grundval av ett giltigt permanent uppehållstillstånd som utfärdats i enlighet med ukrainsk rätt kan visa att de var lagligen bosatta i Ukraina före den 24 februari 2022 och som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion på trygga och varaktiga villkor.

Rådets genomförandebeslut har i svensk rätt utsträckts till att även gälla för en person som har rest in i Sverige under perioden från och med den 30 oktober 2021 till och med den 23 februari 2022 och som efter inresan har fortsatt att vistas här i landet, om han eller hon tillhör en sådan kategori av personer som anges i artikel 2.1 eller 2.2 i genomförandebeslutet (4 kap. 19 h § utlänningsförordningen [2006:97]). Sedan den 22 december 2023 har rådets genomförandebeslut utsträckts till att även gälla utlänningar som lagligen befann sig i Sverige före den 22 december 2023 och är ukrainska medborgare eller hade internationellt skydd i Ukraina samt familjemedlemmar till dessa grupper.

Rådet och EU-kommissionen uttalade under hösten 2022 att skyddet skulle förlängas automatiskt till och med den 4 mars 2024. Den 28 september 2023 beslutade rådet att förlänga skyddet till och med den 4 mars 2025. På EU-nivå pågår diskussioner om hur en EU-gemensam strategi för att hantera frågan efter att skyddet löper ut den 4 mars 2025 kan utformas.

Under 2022 beviljades cirka 48 000 personer uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige och under 2023 beviljades cirka 11 000 personer ett sådant tillstånd. Den totala kostnaden under 2022 för mottagande av och stöd till personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet uppgick till cirka 1,9 miljarder kronor. Det finns ännu inga slutliga beräkningar av kostnaden för mottagandet 2023. Vid årsskiftet 2023 befann sig omkring 39 000 personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige.

3.4 Levnadsvillkoren för utlänningar med tillfälligt skydd bör förbättras

Bedömning: Levnadsvillkoren och möjligheterna att etablera sig på arbetsmarknaden bör förbättras för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.

Skälen för bedömningen: Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, men som inte är folkbokförda i

Sverige omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (förkortad LMA), vilket bl.a. innebär en möjlighet att erhålla dagersättning för den som saknar tillräckliga medel. Nuvarande nivå på dagersättningen beslutades år 1994 och därefter har inga justeringar gjorts. För en ensamstående person som bor i boende där mat inte ingår lämnas dagersättning med 71 kronor per dag. För barnfamiljer lämnas dagersättning beroende på barnens ålder. Vidare kan särskilt bidrag lämnas för kostnader som uppstår på grund av särskilda behov. En utlänning som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. har inte rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) för förmåner av motsvarande karaktär. Rätt till bistånd föreligger inte heller för bostadskostnader (1 § andra stycket LMA). När en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd folkbokförs upphör denna att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (1 § första stycket 2 LMA). En person som inte kan klara sin försörjning har då i stället möjlighet att ansöka om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen, en bedömning som utgår från den sökandes inkomster och utgifter och som därmed skiljer sig från den schabloniserade ersättningsmodellen i lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, men som inte är folkbokförda i Sverige, omfattas vidare av lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. Enligt denna lag ska personer under 18 år erbjudas hälso- och sjukvård och tandvård i samma omfattning som personer som är bosatta i regionen. För vuxna gäller dock att regionen endast ska erbjuda vård som inte kan anstå, mödrhälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning, vilket ligger i linje med medlemsstaternas skyldighet enligt artikel 13.2 i massflyktsdirektivet, dvs. att tillgodose behovet av akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar.

För att få en bättre bild över situationen för de som flytt från Ukraina och beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige, särskilt när det gäller vilka hinder som finns för gruppen att etablera sig på arbetsmarknaden, gav regeringen i mars 2023 FN:s migrationsorganisation (IOM) i uppdrag att genomföra en undersökning riktad till vuxna ukrainska medborgare i Sverige. Regeringen mottog i juni 2023 IOM:s rapport efter den genomförda undersökningen. I enkätundersökningen som besvarades av 4 746 personer framkommer bl.a. att personer med tillfälligt skydd har flera svårigheter i Sverige. 51 procent av de svarande uppger att språkkunskaper i svenska är ett av de mest omedelbara behoven och 80 procent av de svarande uppger att bristande språkkunskaper är ett hinder för att komma in på arbetsmarknaden. 33 procent av de svarande uppger att finansiellt stöd är det största upplevda behovet och att det är svårt att klara sig på dagersättningen. 38 procent av de svarande uppger att anledningen till att de behövt återvända till Ukraina är för att de varit i behov av hälso- och sjukvård som de enligt nu gällande reglering inte har rätt till i Sverige. Vidare uppger 32 procent av de svarande att de i dagsläget inte har möjlighet att öppna ett bankkonto i Sverige, främst på grund av problem med identitetshandlingar.

Regeringen har vidtagit åtgärder för att förbättra villkoren för personer med tillfälligt skydd, bl.a. har möjligheten att få tillgång till studier i

svenska genom svenska för invandrare (sfi) samt svenska och svenska som andra språk på komvux vidgats. Regeringen har tillfört 100 miljoner kronor för 2023 och 80 miljoner kronor för 2024 i statsbidrag till kommuner som erbjuder sfi till personer med tillfälligt skydd. Men bl.a. rapporten från IOM indikerar att ytterligare åtgärder bör övervägas.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som folkbokförs omfattas av personkretsen i lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och kan erbjudas etableringsinsatser och få etableringsersättning. Arbetsförmedlingen ansvarar för etableringsprogrammet, som är ett arbetsmarknadspolitiskt program som riktar sig till bl.a. nyanlända som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. UtlL som kan ligga till grund för folkbokföring. Etableringsprogrammet syftar till att underlätta och påskynda nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. För att kunna anvisas till etableringsprogrammet krävs bl.a. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring.

I IOM:s rapport framkommer vidare att den tillgång till hälso- och sjukvård som erbjuds enligt vad som följer av medlemsstaternas skyldighet enligt artikel 13.2 i massflyktsdirektivet i vissa fall är otillräcklig, vilket bl.a. medfört att en del personer återvänt till Ukraina i syfte att söka vård.

Sammanfattningsvis bedöms att levnadsvillkoren för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd bör förbättras och att de bör ges större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden på ett ändamålsenligt och samhällsekonomiskt effektivt sätt.

4 Folkbokföring

4.1 Utlänningar med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare

Förslag: Krav för folkbokföring av en person som omfattas av rådets genomförandebeslut ska regleras i en särskild lag.

Lagen ska inte gälla för en utlänning som har beviljats en flyktingstatusförklaring eller ett resedokument eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, ska inte få folkbokföras under de första tolv månaderna av uppehållstillståndets giltighetstid. Därefter ska utlänningen folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under ytterligare minst sex månader.

Ett barn som föds levande här i landet och beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, och som inte har folkbokförts vid födseln ska få folkbokföras om modern

folkbokförs. Detsamma gäller om fadern eller barnets förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken folkbokförs och är vårdnadshavare.

Skälen för förslaget

Gällande rätt

Folkbokföring innebär fastställande av en persons bosättning och registrering av de uppgifter om personen som får förekomma i folkbokföringsdatabasen, se 1 § folkbokföringslagen (1991:481), förkortad FOL. Det kan bl.a. avse uppgifter om namn, födelsetid, adress, medborgarskap, civilstånd och samband med make, barn, föräldrar eller vårdnadshavare. Folkbokföringen är den grundläggande registreringen av befolkningen i Sverige. Uppgifterna i folkbokföringen ska spegla befolkningens bosättning, identitet och familjerättsliga förhållanden så att olika samhällsfunktioner får ett korrekt underlag för beslut och åtgärder (2 § andra stycket förordning [2017:154] med instruktion för Skatteverket).

Av 3 § första stycket FOL framgår att den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet ska folkbokföras om han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sin egentliga hemvist här. Undantag från folkbokföring finns i vissa fall, vilket regleras i 4 och 5 §§ FOL.

Av 4 § andra stycket FOL följer att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § UtL inte ska folkbokföras, om utlänningen kan antas komma att vistas i landet med stöd av det beviljade tillståndet under kortare tid än tre år. Detta gäller dock inte, om utlänningen har beviljats en flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § UtL eller en motsvarande förklaring enligt äldre bestämmelser eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § UtL eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring. Bestämmelsen är ett undantag från huvudregeln i 3 § FOL att den som efter inflyttning kan antas komma att vistas i landet under minst ett år i princip ska folkbokföras (prop. 2001/02:185 s. 121).

Ett antal förmåner är på ett eller annat sätt kopplade till folkbokföringen eller folkbokföringslagens bestämmelser om när en person ska anses som bosatt i landet. Av 8 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) följer bl.a. att regionen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom regionen. Med bosättning avses här detsamma som i folkbokföringslagen (prop. 1981/82:97 s. 115 och prop. 2016/17:43 s. 137). En liknande bestämmelse finns i 5 § tandvårdslagen (1985:125).

Folkbokföring ska kunna ske tidigare

I förarbetena till bestämmelsen i 4 § andra stycket FOL uttalas att det är rimligt att Migrationsverket har huvudansvaret för de personer som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd under de första två åren som uppehållstillståndet gäller. Dessa utlänningar kommer därvid att erhålla insatser enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Om den enskilde – när han eller hon har vistats i Sverige i två år med uppehållstillstånd med

tillfälligt skydd – därefter får ytterligare en förlängning av det tillfälliga skyddet så att den sammanlagda tiden uppgår till tre år, är det rimligt att jämställa personer som haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd med andra utläningar som vistas lagligt i Sverige. Detta innebär att folkbokföring i princip härefter bör ske i de fall då det kan antas att den förlängda vistelsen kan komma att ha viss varaktighet (prop. 2001/02:185 s. 90 och 91).

Massflyktsdirektivet aktiverades första gången i mars 2022 med anledning av Rysslands militära invasion av Ukraina. Eftersom det är första gången massflyktsdirektivet aktiverades har undantagsbestämmelsen i 4 § andra stycket FOL aldrig tidigare tillämpats.

Med anledning av att något uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inte beviljades i anslutning till att massflyktsdirektivet aktiverades utan först senare, fanns heller ingen person som, vid rådets beslut att förlänga skyddet under ett tredje år, uppfyllde kravet i folkbokföringslagen om vistelse i minst tre år med stöd av det beviljade tillståndet. Detta även om personen faktiskt anlände till Sverige före eller i samband med att massflyktsdirektivet aktiverades. Bestämmelsen har därför inte kommit tillämpas på det sätt som lagstiftaren avsåg. I stället innebär bestämmelsen i praktiken att de flesta som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd uppfyller kraven för folkbokföring först i samband med att det blir aktuellt med t.ex. uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd och som baseras på deltagande i ett återvändandeprogram.

Huvudansvaret för de personer som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd bör alltså ligga på Migrationsverket under en inledande tid. Skyddet är, som tidigare nämnts, av tillfällig natur och tanken är att de som beviljas skydd ska återvända hem så snart den akuta situationen i hemlandet är över. Det är emellertid inte rimligt att en utläning som beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i en massflyktsituation vistas alltför länge i landet utan att anses som bosatt här. En ordning som innebär att en person som har varit här i tre år och som förbereder sig för att återvända till sitt hemland skulle folkbokföras i anslutning till att personen bestämt sig för att lämna Sverige är inte heller lämplig.

Mot denna bakgrund och hur massflyktsdirektivet har kommit att aktiveras, finns det anledning att överväga en förändring av vilka krav som bör ställas för att en person som omfattas av rådets genomförandebeslut ska kunna folkbokföras. Massflyktsdirektivet kan komma att aktiveras under väsentligt skiftande förhållanden. Det lämpar sig därför inte att under nuvarande förutsättningar ändra befintlig ordning vid en eventuell framtida aktivering av massflyktsdirektivet. Utgångspunkten är därför att se över vilka krav som bör ställas för folkbokföring av en person som omfattas av rådets genomförandebeslut. Sådana krav bör därför regleras i en särskild lag som gäller i stället för nuvarande 4 § andra stycket FOL. Som anges i avsnitt 3.3 har rådets genomförandebeslut i svensk rätt utsträckt till att även gälla utläningar som lagligen befann sig i Sverige före den 22 december 2023 och är ukrainska medborgare eller hade internationellt skydd i Ukraina samt familjemedlemmar till dessa grupper. Det innebär alltså att även de utläningarna omfattas av lagen.

Utgångspunkten är att skyddet enligt massflyktsdirektivet ska vara av tillfällig natur. Det bedöms därför vara lämpligt att rättigheterna inledningsvis begränsas för en utläning som beviljas uppehållstillstånd

med tillfälligt skydd. En utlänning som har beviljats ett sådant uppehållstillstånd bör därför inte komma i fråga för folkbokföring direkt vid inflyttning till Sverige.

Det tillfälliga skyddet ska enligt direktivet inledningsvis gälla i ett år. Skyddet kan förlängas automatiskt med sex månader i taget i högst ett år. Därefter kan rådet fatta beslut om att det tillfälliga skyddet ska gälla ytterligare ett år. Först i samband med att skyddet förlängs är det rimligt att en utlänning som redan har befunnit sig i Sverige under en viss tid kan antas vistas i landet i sådan omfattning att han eller hon bör anses som bosatt och därför ska folkbokföras. En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, bör således kunna antas vistas i landet under minst 18 månader för att folkbokföras. Det bör därför anges att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller efter tillfälligt skydd inte får folkbokföras under de första tolv månaderna efter att uppehållstillståndet har beviljats. Därmed säkerställs att huvudansvaret för de personer som omfattas av massflyktsdirektivet ankommer på Migrationsverket under minst det första året av personernas vistelse i Sverige. Efter tolv månader bör en utlänning med tillfälligt skydd folkbokföras om han eller hon kan antas komma att tillbringa sin dygnsvila i Sverige under ytterligare minst sex månader. Bestämmelsen innebär i praktiken ett striktare krav i förhållande till bosättningskravet i 3 § FOL eftersom det krävs minst 18 månaders vistelse i Sverige innan personen får folkbokföras.

När en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller efter tillfälligt skydd, uppfyller kraven och ska folkbokföras kommer han eller hon att omfattas av reglerna om regionernas ansvar att erbjuda hälso- och sjukvård och tandvård i 8 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen respektive 5 § tandvårdslagen.

I fråga om uppehållstillståndets betydelse vid bedömning av om personen kan antas komma att tillbringa sin dygnsvila i landet kan följande förtydligas. I 4 § första stycket FOL anges att en utlänning som måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige endast får folkbokföras om detta villkor är uppfyllt, om det inte finns synnerliga skäl. Kravet att inneha uppehållstillstånd gäller vid tidpunkten för folkbokföring och uppehållstillståndet behöver inte ha en giltighetstid som sträcker sig under hela den framåtsyftande bedömningen (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2017 ref. 32). Bedömningen av om bosättningskravet är uppfyllt ska göras utifrån samtliga omständigheter i det individuella fallet. När det gäller vissa typer av uppehållstillstånd måste emellertid beaktas att uppehållstillståndet inte kan förnyas efter att det har löpt ut. I sådana fall får uppehållstillståndets giltighetstid en större betydelse vid bedömningen än vad som gäller i andra fall där uppehållstillståndet kan förnyas om förutsättningarna för tillståndet inte har förändrats. Uppehållstillstånd med tillfälligt skydd är tidsbegränsat och får inte gälla under längre tid än den tid som anges i rådets beslut. Uppehållstillståndet kan således, utöver den automatiska förlängningen om sex månader vid två tillfällen, endast förlängas om rådet beslutar om det. För en person vars uppehållstillstånd med tillfälligt skydd har en giltighetstid som varar kortare tid än sex månader vid anmälan om inflyttning kan således uppehållstillståndets giltighetstid tillmätas

betydelse vid bedömningen. Genom kravet om att personen ska folkbokföras om han eller hon, efter tolv månader, kan antas komma att tillbringa dygnsvilan i landet under minst sex månader säkerställs dels att personens vistelse i landet uppgår till viss varaktighet, dels att folkbokföring inte kommer i fråga för en person som kan antas lämna landet inom en snar framtid. Om förutsättningarna inte är uppfyllda vid tillfället för anmälan om folkbokföring ska personen inte folkbokföras. Så snart det står klart att uppehållstillståndet kan förlängas kan också folkbokföring ske, beroende på den inflyttades avsikt att tillbringa sin dygnsvila i Sverige under minst sex månader.

Barn som föds i Sverige och beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd

Av 2 § första stycket FOL framgår att ett barn som föds levande här i landet ska folkbokföras om modern är folkbokförd eller om fadern är folkbokförd och vårdnadshavare. Detsamma gäller för ett barn till en person som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. Om modern eller fadern inte är folkbokförda vid barnets födelse kan emellertid barnet inte folkbokföras på denna grund. Barnet kan efter födelsen komma att beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, och kommer därmed att omfattas av den nya lagen.

Genom den föreslagna nya lagen får en person som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd inte folkbokföras under de första tolv månaderna av uppehållstillståndets giltighetstid. Därefter ska utlänningen folkbokföras om han eller hon kan antas komma att tillbringa sin dygnsvila i Sverige under ytterligare minst sex månader. Ett barn som föds i Sverige kan komma att beviljas ett uppehållstillstånd vid en senare tidpunkt än sina föräldrar. I syfte att barnet inte ska folkbokföras vid en senare tidpunkt än föräldrarna bör det införas en särskild bestämmelse för barn som föds i landet och inte blir folkbokförda vid födseln. Barn som efter födseln beviljas tillfälligt skydd bör folkbokföras om modern folkbokförs. Detsamma bör gälla om fadern eller barnets förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken folkbokförs och han eller hon är vårdnadshavare. Den tid under vilket ett barn inte får folkbokföras kommer således att sammanfalla med moderns, eller faderns eller barnets förälder om fadern eller barnets förälder är vårdnadshavare.

I 35 § FOL finns bestämmelser om vid vilken tidpunkt folkbokföring ska gälla. Bestämmelsen är tillämplig för barn som inte folkbokförs vid födseln i Sverige och därefter beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. Dag för folkbokföring blir således den dag anmälan kommer in eller, om anmälan inte lämnas, dagen för Skatteverkets beslut om folkbokföring.

4.2 Anmälan om inflyttning

Förslag: Den som har flyttat in från utlandet och ska folkbokföras ska anmäla inflyttning till Skatteverket inom fyra veckor från den dag
--

förutsättningarna för folkbokföring är uppfyllda, om den inflyttade måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige och har vistats i landet i mer än tre månader utan att uppfylla dessa villkor.

Bedömning: Några andra ändringar i folkbokföringslagen är inte nödvändiga med anledning av förslaget om att utlänningar med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare.

Skälen för förslaget och bedömningen

Anmälan om inflyttning

När anmälan om inflyttning senast ska ske regleras i 26 § FOL. Där anges att den som har flyttat in från utlandet och ska folkbokföras ska anmäla inflyttningen till Skatteverket. En sådan anmälan ska göras inom en vecka efter det att han eller hon har vistats i landet i tre månader. Bestämmelsens nuvarande lydelse trädde i kraft den 1 juli 2013 och ändrades i syfte att tillgodose rörlighetsdirektivets krav på en period om tre månader under vilken det inte får ställas krav på en person med uppehållsrätt att registrera sig (jfr prop. 2012/13:120 s. 109–111).

Den som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och ska folkbokföras har befunnit sig i Sverige under längre tid än tre månader när han eller hon uppfyller de föreslagna kraven för folkbokföring. Det finns därför behov av kompletterande förslag i fråga om när en anmälan om inflyttning senast ska lämnas.

Folkbokföring kan med förslaget inte ske förrän tolv månader har förflutit sedan uppehållstillståndet beviljades. Bedömningen av om personen därefter ska folkbokföras beror på flera omständigheter, bl.a. för vilken period skyddet har beviljats och den enskildes avsikt att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet. Folkbokföring av den aktuella personkategorin kommer således att påverkas dels av individuella omständigheter, dels av yttre omständigheter såsom rådets beslut om att förlänga det tillfälliga skyddet. Det är således inte i alla lägen förutsägbart för den enskilde när han eller hon kan antas uppfylla förutsättningarna för folkbokföring. Mot denna bakgrund bör tidsfristen för när anmälan om inflyttning senast ska göras inte vara för kort. Det är därför rimligt att anmälan om inflyttning ska göras inom fyra veckor från den dag förutsättningarna för folkbokföringen är uppfyllda. Precis som gäller enligt befintliga bestämmelser gäller skyldigheten att anmäla inflyttning enbart den som ska folkbokföras. Underlåtenhet att fullgöra sin anmälningsskyldighet kan, beroende på omständigheterna, utgöra folkbokföringsbrott enligt 42 § FOL.

Förslaget bör emellertid inte begränsas till den som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. Förslaget bör gälla alla utlänningar som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i landet. En person som söker asyl i Sverige kan ha vistats här i mer än tre månader innan han eller hon beviljas uppehållstillstånd. För denna personkrets saknas i dagsläget en tydlig reglering om vid vilken tidpunkt han eller hon senast ska anmäla inflyttning. Med förslaget tydliggörs att en utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige och som har vistats i landet i mer än tre månader utan att kunna folkbokföras med hänsyn till villkoret i

4 §, ska anmäla inflyttning inom fyra veckor efter den dag förutsättningarna för folkbokföring är uppfyllda. För en utlänning som beviljas uppehållstillstånd efter inresan och på annan grund än tillfälligt skydd, inträder den tidpunkten när han eller hon beviljats uppehållstillstånd. Förslaget påverkar inte anmälningsskyldigheten för en person med uppehållsrätt och heller inte för den som redan har beviljats uppehållstillstånd vid inflyttningen till Sverige.

Den som ska göra en anmälan om inflyttning från utlandet ska inställa sig personligen hos Skatteverket för identitetskontroll (26 a § FOL). I praktiken sker sådan inställelse vid ett servicekontor hos Statens servicecenter. Vid identitetskontrollen ska enligt 26 b § FOL den som innehar ett pass, ett identitetskort eller annan motsvarande handling på begäran överlämna handlingen. Den som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige ska på begäran överlämna sitt uppehållstillståndskort. Om en handling som har överlämnats har ett lagringsmedium där fingeravtryck eller ansiktsbild är sparade, ska innehavaren på begäran låta Skatteverket ta fingeravtryck och ansiktsbild i digitalt format för att kontrollera att dessa motsvarar dem som finns i handlingen (26 c § FOL).

När det gäller barn under 18 år ska anmälan göras av barnets vårdnadshavare. Barn som har fyllt 16 år har dock rätt att själv göra sådan anmälan, 30 § första stycket FOL. Detsamma gäller barn med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som ska folkbokföras i Sverige. Det kan dock antas att det inom den aktuella personkretsen finns barn vars ena vårdnadshavare inte befinner sig i Sverige. Den omständigheten utgör inte undantag från kravet att barnets båda vårdnadshavare ska anmäla inflyttning för barnet. Skatteverket har dock möjlighet, med stöd av 34 § FOL, att efter utredning besluta om folkbokföring när det finns skäl till det.

Vissa övriga frågor

I fråga om rätt folkbokföringsort framgår av 6 § FOL att en person ska folkbokföras på den fastighet och i den kommun där han eller hon enligt 7 och 8–13 §§ är att anse som bosatt. Den kommun där en person är folkbokförd är hans eller hennes folkbokföringsort. Den som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och ska folkbokföras ska således folkbokföras på den fastighet och i den kommun där han eller hon är att anse som bosatt. Kan en persons bosättning hänföras till en kommun men inte till en viss fastighet inom denna, ska han eller hon anses bosatt i kommunen (13 § FOL). Befintliga bestämmelser är tillämpliga när det gäller inflyttade personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och det saknas behov av kompletterande förslag i denna del.

När det gäller tidpunkt för folkbokföring anges i 35 § FOL att vid flyttning gäller den nya folkbokföringen från och med flyttningdagen om den som flyttat gör en sådan anmälan som avses i 25 eller 26 § inom en vecka från flyttningen. Kommer anmälan in senare gäller folkbokföringen från och med den dag då anmälan kom in. Med hänsyn till att en person med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd har varit här under längre tid än en vecka vid anmälan om inflyttning, gäller folkbokföringen från och med den dag då anmälan kommer in. Befintliga bestämmelser är tillämpliga när det gäller inflyttade personer med uppehållstillstånd med

tillfälligt skydd och det saknas behov av kompletterande förslag i denna del.

I fråga om möjlighet att överklaga Skatteverkets beslut är befintliga bestämmelser tillämpliga och bedöms tillräckliga, se 38–41 §§ FOL.

5 Tydligare regler om uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd

Förslag: Upphållstillstånd efter tillfälligt skydd ska kunna sökas och beviljas efter inresan i Sverige.

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd ska också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller.

Skälen för förslaget

Upphållstillstånd efter tillfälligt skydd ska kunna sökas och beviljas efter inresan i Sverige

Som huvudregel gäller att en utlänning ska ansöka om och beviljas uppehållstillstånd före inresan i landet (5 kap. 18 § UtlL). Från denna huvudregel finns dock flera undantag, bl.a. om utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 § (5 kap. 18 § andra stycket 1 UtlL). Upphållstillstånd efter tillfälligt skydd, som regleras i 21 kap. 6 § andra stycket UtlL, räknas dock inte upp bland undantagen.

Även om det torde vara självklart att den som har haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd inifrån landet saknas alltså en sådan uttrycklig möjlighet i nuvarande lagstiftning. Vid genomförandet av massflyktsdirektivet förutsattes en förhållandevis generös tillämpning av möjligheten att ansöka om uppehållstillstånd i landet för dem som haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd (prop. 2001/02:185 s. 72). Sedan dess har emellertid undantagen från huvudregeln om att uppehållstillstånd ska sökas och beviljas före inresan i landet blivit allt fler och detaljerade och ny praxis har bildats. För att det inte ska råda någon tveksamhet om att ett uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd ska kunna sökas och beviljas inifrån landet föreslås därför att ett sådant förtydligande införs.

Upphållstillstånd efter tillfälligt skydd ska förenas med ett arbetstillstånd

En utlänning som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller (21 kap. 7 § UtlL). Någon motsvarande bestämmelse finns inte för en utlänning som beviljas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd.

Vid genomförandet av massflyktsdirektivet i svensk rätt berördes inte frågan om ett uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd också borde förenas med ett arbetstillstånd, på samma sätt som gäller för ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Enligt massflyktsdirektivet ska medlemsstaterna under en tid som inte ska vara längre än den som gäller för det tillfälliga

skyddet tillåta personer som åtnjuter tillfälligt skydd att arbeta som anställda eller egenföretagare (artikel 12.1). Massflyktsdirektivet är dock ett minimidirektiv och medlemsstaterna har således rätt att införa eller behålla bestämmelser som är mer förmånliga (skäl 12 och artikel 1).

Nuvarande bestämmelser kan tolkas som att rätten att arbeta upphör i samband med att det tillfälliga skyddet löper ut. Det är angeläget att en utlänning som deltar i ett återvändandeprogram och som beviljas ett uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd inte fräntas möjligheten att försörja sig själv under tiden som återvändandet till hemlandet förbereds. I annat fall är en sådan utlänning beroende av hjälp från det allmänna för att klara sin försörjning. En bestämmelse som innebär att en utlänning som beviljas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd också ska ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller bör därför införas.

6 Rätten till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken

Förslag: En utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, ska inte anses vara bosatt här enligt socialförsäkringsbalken.

Skälen för förslaget

Rätt till bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner enligt nuvarande regelverk

Bestämmelser om vem som ska omfattas av socialförsäkringen finns i socialförsäkringsbalken, förkortad SFB. I balkens 4–7 kap. är grunderna för försäkringstillhörigheten, dvs. de egentliga försäkringsvillkoren, angivna. Socialförsäkringsbalken innehåller inte några bestämmelser om att det ska fattas särskilda beslut om försäkringstillhörighet. Frågan om en sådan tillhörighet och andra villkor ska i stället utredas när rätten till en förmån prövas (jfr prop. 2008/09:202 s. 120 och prop. 1998/99:119 s. 81).

De bosättningsbaserade förmånerna innefattar bl.a. barnbidrag, assistansersättning, äldreförsörjningsstöd och bostadsbidrag samt föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå (5 kap. 9 § SFB). Av 4 kap. 3 § SFB följer att försäkrad för bosättningsbaserade förmåner är den som uppfyller kravet i fråga om bosättning. För att kunna erhålla bosättningsbaserade förmåner krävs alltså att en person anses vara bosatt i Sverige enligt socialförsäkringsbalkens regler. Av 5 kap. 3 § första stycket SFB följer att den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses vara bosatt här i landet. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. Vidare ska en utlänning som enligt 4 § andra stycket FOL inte ska folkbokföras inte heller anses vara bosatt här. Den nuvarande regleringen innebär alltså att utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i regel inte är försäkrade för de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna.

Socialförsäkringen har visserligen ett eget bosättningsbegrepp men frågan är vad förslaget i avsnitt 4.1 om att utlänningar med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare får för betydelse för socialförsäkringsbalkens regler. Prövningen av om en person är försäkrad för bosättningsbaserade förmåner görs normalt först i samband med att en person ansöker om en sådan förmån. Vid denna bedömning ska begreppet bosatt i största möjliga utsträckning användas i dess betydelse enligt normalt språkbruk och återspegla de faktiska förhållandena (prop. 1998/99:119 s. 89). Bedömningen av om det kan antas att en person kommer att vistas här i landet under mer än ett år ska bygga på en prognos över den enskildes vistelsetid här och göras på grundval av hans eller hennes personliga förhållanden (prop. 1998/99:119 s. 90 och 91). Den omständigheten att en person folkbokförs innebär alltså inte per automatik att han eller hon också ska anses vara bosatt i Sverige enligt socialförsäkringsbalken. Det kan samtidigt inte uteslutas att en tidigare folkbokföring för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd skulle kunna leda till att dessa personer också anses vara bosatta i Sverige enligt socialförsäkringsbalken och därmed får rätt till bosättningsbaserade förmåner.

En tidigare folkbokföring innebär att även socialförsäkringsbalken bör ändras

De ändringar som föreslås i detta utkast om tidigare folkbokföring syftar till att ge bättre möjligheter för personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd att etablera sig på arbetsmarknaden och uppnå bättre levnadsvillkor. En tidigare folkbokföring bedöms bidra till att uppnå det syftet, bl.a. utifrån de problemområden som identifierats i IOM:s rapport. Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som arbetar i Sverige är enligt gällande reglering redan försäkrade för arbetsbaserade förmåner i socialförsäkringsbalken, t.ex. sjukpenning och arbetsskadeersättning (6 kap. 6 och 14 §§ SFB). Med hänsyn härtill samt med beaktande av att utgångspunkten är att skyddet enligt massflyktsdirektivet ska vara av tillfällig natur bedöms det inte som motiverat att de utlänningar som enligt förslagen i detta utkast ska kunna folkbokföras i tidigare än i dag också ska kunna få tillgång till de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna.

Det bör också beaktas att det pågår en rad olika utredningar som för närvarande ser över rätten till olika ersättningar och förmåner. Regeringen har bl.a. uppdragit åt en kommitté att föreslå en ny modell för kvalificering till socialförsäkringsförmånerna och ekonomiskt bistånd (dir. 2023:149).

Mot denna bakgrund bedöms det inte lämpligt att införa särskilda bestämmelser som innebär att utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd blir försäkrade för bosättningsbaserade förmåner. I avvaktan på en ny modell för kvalificering till socialförsäkringsförmånerna föreslås därför att personer som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd uttryckligen ska undantas från den bosättningsbaserade försäkringen. Detsamma föreslås gälla för den som har ett giltigt uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. En sådan reglering bedöms vara förenlig med massflyktsdirektivet och

medför inte någon skillnad i förhållande till försäkringsskyddet i dag för gruppen, men gör regelverket tydligare både för enskilda och myndigheter.

7 Rätten till vissa arbetsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken

Förslag: En förälder ska ha rätt till arbetsbaserade föräldrapenningsförmåner för vård av barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd.

Skälen för förslaget

Rätt till arbetsbaserade socialförsäkringsförmåner enligt nuvarande regelverk

Enligt artikel 12 i massflyktsdirektivet ska medlemsstaterna under en tid som inte ska vara längre än den tid som gäller för det tillfälliga skyddet bl.a. tillåta personer som åtnjuter tillfälligt skydd att utföra arbete som anställda eller som egenföretagare. Den gängse lagstiftningen i medlemsstaterna om ersättning, tillgång till sociala trygghetssystem vid verksamhet som anställd eller egenföretagare samt övriga villkor ska tillämpas. När massflyktsdirektivet genomfördes i svensk rätt ansågs det därför nödvändigt att införa en uttrycklig bestämmelse som ger dem som omfattas av skyddet rätt att få arbetstillstånd för att tillgodose direktivets krav i denna del. Man konstaterade då också att personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som arbetar kommer att vara berättigade till arbetsbaserade socialförsäkringsförmåner (prop. 2001/02:185 s. 88 och 94).

Enligt nu gällande ordning beviljas alltså en utlänning med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd också ett arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller (21 kap. 7 § UtL). Om en sådan utlänning arbetar i Sverige är han eller hon också försäkrad för de arbetsbaserade förmånerna enligt socialförsäkringsbalken (6 kap. 6 och 14 §§ SFB). Därmed kan en sådan utlänning som arbetar i Sverige redan i dag ha rätt till t.ex. sjukpenning eller graviditetspenning.

Det har emellertid visat sig att den nuvarande utformningen av regelverket inte medger att arbetsbaserade föräldrapenningsförmåner, dvs. tillfällig föräldrapenning och arbetsbaserad föräldrapenning på sjukpenningnivå eller grundnivå, beviljas till utlänningar som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som arbetar i Sverige. Skälet till detta är att en förälder har rätt till föräldrapenningsförmåner endast för vård av barn som är bosatt i Sverige (11 kap. 8 § SFB). Enligt nu gällande reglering ska ett barn som enligt 4 § andra stycket FOL inte ska folkbokföras inte heller anses vara bosatt i Sverige (5 kap. 3 § första stycket SFB).

Föräldrapenningen är dels en arbetsbaserad förmån, dels en bosättningsbaserad förmån. En förälder som enbart är försäkrad för

arbetsbaserade förmåner måste bl.a., utöver kravet på att barnet ska vara bosatt i Sverige, uppfylla det så kallade 240-dagarsvillkoret för att ha rätt till arbetsbaserad föräldrapenning på sjukpenningnivå eller grundnivå (12 kap. 35 och 37 §§ SFB). 240-dagarsvillkoret tillämpas dock inte för tid efter barnet har fyllt fyra år (12 kap. 41 a § SFB). För barn som blir bosatta i Sverige efter sitt första levnadsår gäller särskilda bestämmelser (12 kap. 12 § SFB).

Tillfällig föräldrapenning är en arbetsbaserad förmån som kan användas i flera situationer med olika syften. I regel kommer förmånen i fråga då föräldern behöver avstå förvärvsarbete för att vårda ett barn i samband med sjukdom. Den betalas även ut t.ex. då den ordinarie vårdaren blir sjuk eller om föräldern behöver besöka samhällets förebyggande barnhälsovård (13 kap. SFB).

I avsnitt 6 föreslås att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd inte ska anses vara bosatt i Sverige enligt socialförsäkringsbalken, även om han eller hon folkbokförs. Det innebär att rätten till arbetsbaserad föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning även fortsatt kommer saknas, om inga ändringar görs, eftersom barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, alltså inte kommer att anses bosatta här.

Rätt till arbetsbaserad föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning bör säkerställas

Enkätsvaren från IOM:s rapport visar att de ukrainare som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd vill försörja sig själva och att 56 procent av de svarande är i arbete. Den nuvarande regleringen gällande rätten till föräldrapenningsförmåner för personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd skapar emellertid i praktiken svårigheter för denna grupp i flera avseenden. Att sakna möjlighet att få tillfällig föräldrapenning för att avstå från att arbeta för att kunna ta hand om ett sjukt barn riskerar exempelvis att få negativa ekonomiska konsekvenser för en familj. När en förälder inte får tillfällig föräldrapenning eller föräldrapenning enligt socialförsäkringsbalken saknas dessutom viss ledighetsrätt från arbetet i enlighet med föräldraledighetslagen (1995:584). Situationen riskerar också att leda till att alternativet att söka ekonomiskt bistånd med stöd av socialtjänstlagen framstår som en säkrare inkomst för personer som väntar barn eller har små barn som kan bli sjuka. Ur ett barnperspektiv riskerar också den nuvarande regleringen att få negativa konsekvenser om föräldrar inte har ekonomisk möjlighet att prioritera barns omvårdnad. En sådan ordning framstår som otillfredsställande då den skapar hinder för personer som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd att etablera sig i Sverige och uppnå bättre levnadsvillkor.

För att stärka arbetslinjen och säkerställa barnets behov av omvårdnad bör därför rätten till arbetsbaserad föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning för föräldrar till barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd säkerställas i förhållande till vad som gäller enligt nuvarande reglering. En sådan ordning bedöms också ligga i linje med artikel 12 i massflyktsdirektivet.

I avsnitt 5 föreslås att en utlänning som beviljas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd också ska ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller. Det framstår inte som rimligt att en utlänning, som tidigare har haft ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, ska få sämre tillgång till de arbetsbaserade föräldrapenningsförmånerna för det fall att han eller hon och hans eller hennes barn därefter beviljas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. Det skulle kunna leda till att en utlänning som tidigare arbetat under tiden som han eller hon haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd får sämre möjligheter att arbeta och säkerställa barnets behov av omvårdnad när uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd beviljas. Under tiden som ett återvändande förbereds finns det en risk att utlänningen i en sådan situation i stället skulle behöva ansöka om ekonomiskt bistånd för sitt uppehälle. För att möjliggöra fortsatt självförsörjning bör förslaget därför omfatta även en förälder till ett barn som har beviljats uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd.

År 1980 infördes villkoret om att barnet behöver vara bosatt i Sverige. I samband med införandet uttalades att avsikten aldrig varit att föräldrapenning ska kunna utgå för utomlands bosatta barn (prop. 1978/79:168 s. 55). Avsikten med den nu föreslagna bestämmelsen är att personer som befinner sig i Sverige med tillfälligt skydd eller efter tillfälligt skydd ska ha rätt till arbetsbaserade föräldrapenningsförmåner. Eftersom det finns ett krav på att barnet ska vara bosatt i Sverige behöver det införas ett undantag från detta för att föräldrar till barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, ska kunna ha rätt till arbetsbaserade föräldrapenningsförmåner. Denna förändring innebär inte att dessa föräldrar får rätt till de bosättningsbaserade föräldrapenningsförmånerna, eftersom föräldrarna inte anses bosatta enligt 5 kap. 3 § SFB, se avsnitt 6.

Sammanfattningsvis föreslås att en förälder ska ha rätt till arbetsbaserad föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning för vård av barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd.

8 Insatser för särskilt stöd och särskild service

<p>Förslag: En utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, ska inte ha rätt till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.</p>

Skälen för förslaget

Nuvarande rätt till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, är en rättighetslagstiftning och innehåller bestämmelser om

insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer som omfattas av personkretsen i den lagen. De insatser för särskilt stöd och service som lagen kan ge rätt till kan exempelvis handla om personlig assistans, ledsagarservice eller biträde av kontaktperson (9 § LSS).

Det är den kommun där en person är bosatt som ansvarar för insatser enligt lagen (16 § första stycket LSS). Vad som menas med bosättning i lagens mening är inte helt entydigt. I fråga om vilken kommun som är ansvarig för insatser och stöd framgår av förarbetsuttalanden att vid bedömningen av frågan om var en person ska anses bosatt kan ledning hämtas från folkbokföringens bestämmelser om rätt folkbokföringsort. En person kan alltså i regel anses bosatt på den ort där han är folkbokförd (prop. 1992/93:159 s. 185).

Förhållandet till socialtjänstlagen

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Som exempel på bistånd till sin livsföring i övrigt kan nämnas ledsagarservice, stöd och hjälp i hemmet eller kontaktperson. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett självständigt liv (4 kap. 1 § socialtjänstlagen). Socialnämnden ska också verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden ska medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Kommunen ska även inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter behöver ett sådant boende (5 kap. 7 § socialtjänstlagen).

Det ansvar som socialnämnderna enligt socialtjänstlagen har för människor med funktionsnedsättning innebär att vissa av de insatser som en enskild kan ha rätt till enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade i stället på liknande sätt kan ges med stöd av socialtjänstlagen. Exempel på sådana insatser är ledsagarservice och biträde av kontaktperson.

Av socialtjänstlagen framgår förvisso att den lagen syftar till att ge den enskilde en skälig levnadsnivå medan lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade anger att den enskilde, genom de insatser som erbjuds enligt den lagen, ska tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § andra stycket LSS). Till skillnad från vad som gäller enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade får socialnämnden även ta ut avgifter för insatser enligt socialtjänstlagen.

Insatser för särskilt stöd och särskild service är inte motiverade

De ändringar i folkbokföringslagen som föreslås i avsnitt 4.1 innebär att en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare än vad nuvarande reglering medger. Om en sådan utlänning folkbokförs kommer han eller hon inte längre att omfattas av personkretsen i 1 § första stycket 2 LMA. Det innebär därmed att en utlänning som är i behov av stöd och insatser, utan hinder av den

specialregel som finns i 1 § andra stycket LMA, kommer att kunna ansöka om det med stöd av socialtjänstlagen, vilket innebär en möjlighet att uppnå bättre levnadsvillkor. Eftersom utgångspunkten är att skyddet enligt massflyktsdirektivet ska vara av tillfällig natur bedöms det vara tillräckligt att eventuella behov av stöd och insatser för den aktuella gruppen kan ges enligt socialtjänstlagen.

Det föreslås därför att en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inte ska ha rätt till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Detsamma föreslås gälla för den som har ett giltigt uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. En sådan ordning bedöms vara förenlig med massflyktsdirektivet och innebär ingen större skillnad mot nuvarande reglering vad gäller rätten till insatser för den som omfattas av massflyktsdirektivet, men gör regelverket tydligare både för enskilda och myndigheter.

9 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 november 2024.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd före den 1 november 2023 ska folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet åtminstone till och med den 4 mars 2025. En anmälan om inflyttning ska lämnas till Skatteverket inom fyra veckor från den dag lagen har trätt i kraft.

För den som var folkbokförd i Sverige den 31 oktober 2024 ska äldre föreskrifter fortfarande gälla när det gäller rätten till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken. När det gäller rätten till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ändringarna inte tillämpas för den som har beviljats en insats före ikraftträdandet.

Bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser i övrigt.

Skälen för förslaget och bedömningen: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 november 2024.

Med hänsyn till att den nya lagen om folkbokföring föreslås träda i kraft endast ett par månader före nuvarande skyddsperiod löper ut kan det vara så att en person med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inte uppfyller kraven för folkbokföring vid tidpunkten för anmälan om inflyttning, trots att han eller hon kan ha befunnit sig i Sverige sedan mars 2022. En sådan ordning kan inte anses vara tillfredsställande.

Den som befinner sig i landet och har beviljats uppehållstillstånd före den 1 november 2023 kan antas ha vistats här under minst ett år vid tidpunkten för ikraftträdandet. En sådan person bör komma i fråga för folkbokföring om han eller hon har ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd som sträcker sig till den 4 mars 2025 och även har för avsikt att tillbringa sin dygnsvila här i landet åtminstone under den återstående tiden

av uppehållstillståndet. Det föreslås därför att den som uppfyller dessa förutsättningar ska folkbokföras. Den nu aktuella personkretsen kan hanteras inom ramen för en övergångsbestämmelse. Det föreslås därför att den nya lagen kompletteras med en övergångsbestämmelse som anger att den som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. 2, 3 eller 4 § utlänningslagen före den 1 november 2023, ska folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet åtminstone till och med den 4 mars 2025.

Den personkrets som nu är i fråga har vistats i landet i mer än tre månader. I fråga om tidpunkt för när anmälan om inflyttning senast ska lämnas bör därför tydliggöras att den som omfattas av övergångsbestämmelsen ska anmäla inflyttning inom fyra veckor från den dag lagen träder i kraft.

Enligt nuvarande reglering ska en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inte folkbokföras om utlänningen kan antas komma att vistas i landet med stöd av det beviljade tillståndet under kortare tid än tre år (4 § andra stycket FOL). I enstaka fall kan en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ändå ha folkbokförts när lagändringarna träder i kraft, t.ex. om han eller hon har vistats i Sverige på någon annan tillståndsgrund före rådets genomförandebeslut. Utlänningen kan då också ha rätt till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken och insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. I sådana fall bör inte rätten till förmåner tas bort. Därför föreslås att äldre föreskrifter fortfarande ska gälla för den som var folkbokförd den 31 oktober 2024 när det gäller rätten till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken. När det gäller rätten till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade föreslås att ändringarna inte ska tillämpas för den som har beviljats en insats före ikraftträdandet.

Övriga bestämmelserna bör tillämpas från den dag de träder i kraft. Det finns därför inte något behov av övergångsbestämmelser i övrigt.

10 Konsekvenser

Bedömning: Förslagen innebär att kostnader för statlig ersättning till kommuner och regioner för kostnader i samband med kommunmottagandet och för etableringsersättning och arbetsmarknadspolitiska program och insatser bedöms öka. Förslagen bedöms också leda till en mindre ökning av kostnaderna för tillfällig föräldrapenning och arbetsbaserad föräldrapenning på sjukpenningnivå eller grundnivå. Samtidigt bedöms kostnaderna för bl.a. dagersättningar och boende i Migrationsverkets mottagande att minska.

Staten ersätter kommuner och regioner för kostnader som är relaterade till mottagande av asylsökande och nyanlända. Förslagen innebär att kommuner och regioner inte längre ersätts för kostnader för asylsökande men i stället kan söka ersättningar som gäller för nyanlända. Förslagen bedöms inte innebära nya åtaganden för

kommuner och regioner som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas.

Sammantaget bedöms kostnaderna för staten att öka med ca 80 miljoner kronor 2024 och med ca 890 miljoner kronor 2025. De ökade kostnaderna kommer att finansieras genom utgiftsområde 7, internationellt bistånd. Kostnaderna klassificeras inte som bistånd enligt OECD:s biståndskommittés (DAC:s) regelverk eftersom de personer som omfattas av förslagen har befunnit sig i mottagningssystemet under en längre period än 12 månader.

Regeringen avser att återkomma med förslag till finansiering i propositionen Vårändringsbudget för 2024. Konsekvenserna för 2025 kommer att ingå i beräknade anslag i Vårpropositionen för 2024.

Skälen för bedömningen

Förslaget att utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd ska kunna folkbokföras tidigare bedöms få vissa ekonomiska konsekvenser under perioden 1 november 2024–4 mars 2025. Bedömningen av konsekvenserna baseras på att rådets beslut om aktiveringen av massflyktsdirektivet ska gälla till den 4 mars 2025.

Förslaget bedöms innebära att omkring 33 000 utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd kommer att kunna anmäla inflyttning från den 1 november 2024. Bedömningen baseras på ett antagande om att cirka 10 000 personer av dem som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd kommer att lämna landet innan lagen träder i kraft. Alla i målgruppen antas anmäla inflyttning. Beroende på hur utredningskrävande ärendena är och i vilken mån ärendet behöver kompletteras kommer handläggningstiden hos Skatteverket att variera. Handläggningstiden kan också påverkas av hur snabbt det går att få tid för identitetskontroll hos Statens servicecenter. Med undantag för enskilda ärenden antas dock alla i målgruppen vara folkbokförda i månadsskiftet januari/februari 2025.

Regeringen mottog i juni 2023 en rapport från FN:s migrationsorganisation (IOM) som baseras på en enkätundersökning av hur vuxna ukrainska medborgare, som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet, upplever sin situation i Sverige. Av de ca 87 procent som uppgav sig stå till arbetsmarknadens förfogande hade ca 56 procent arbete i någon form. Det var få som uppgav att de hade fått stöd av Arbetsförmedlingen för att komma i arbete. Förslaget om tidigarelagd folkbokföring innebär att målgruppen tidigare kan ta del av etableringsinsatser hos Arbetsförmedlingen.

Konsekvenser för staten

Enligt kommissionens och rådets rättstjänster kan aktiveringen av massflyktsdirektivet förlängas även efter mars 2025 om samma skäl och orsaker som förelåg vid aktiveringen av direktivet föreligger. Bedömningen är att en förlängning av aktiveringen av massflyktsdirektivet till mars 2026 skulle innebära högre kostnader för 2025 och 2026 jämfört med om någon förlängning inte görs. Även med gällande regelverk bedöms kostnaderna öka med en förlängning eftersom

det innebär att personer med tillfälligt skydd kan folkbokföras. Kostnaderna ökar dock sannolikt mindre än om förslagen i detta utkast till lagrådsremiss genomförs. Förslaget om att tidigarelägga folkbokföringen för personer med tillfälligt skydd innebär att kostnader för bl.a. etableringsinsatser, etableringsersättning och ersättningar till kommuner och regioner för mottagandet av nyanlända delvis uppstår tidigare jämfört med nuvarande regelverk. Om aktiveringen av massflyktsdirektivet upphör i mars 2025 kan kostnaderna för förslaget om tidigarelagd folkbokföring bl.a. komma att påverkas av hur den nationella lagstiftningen om uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd tillämpas och om det blir aktuellt med en EU-gemensam ansats t.ex. avseende hur ett återvändandeprogram ska utformas. Mot denna bakgrund är det svårt att göra säkra antaganden om vilka konsekvenser som förslaget att tidigarelägga folkbokföringen för personer med tillfälligt skydd kan få efter mars 2025. Regeringen förbereder sig på att olika scenarion kan bli aktuella och avser att återkomma till Riksdagen med mer information när en tydligare inriktning har nåtts på EU-nivå.

När en person ska folkbokföras behöver han eller hon inställa sig personligen vid ett av Statens servicecenters servicekontor där myndigheten för Skatteverkets räkning genomför kontroll av identitet. Förslaget bedöms därför innebära ökade arbetsinsatser och kostnader för Statens servicecenter när en stor grupp individer på kort tid kan förväntas vilja boka tid för att besöka ett servicekontor. De ökade kostnaderna för Statens servicecenter innebär att statens utgifter bedöms öka med 5 miljoner kronor för 2024 och med 2 miljoner kronor för 2025 på utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Förslaget bedöms innebära ökade arbetsinsatser och kostnader för Skatteverket eftersom ett stort antal anmälningar kan inkomma i anslutning till att förslagen träder i kraft. De ökade kostnaderna för Skatteverket innebär att statens utgifter bedöms öka med 20 miljoner kronor för 2024 och med 6 miljoner kronor för 2025 på utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution. Ärenden om folkbokföring kan överklagas till domstol. Antalet överklaganden till domstol förväntas dock bli mycket få. De föreslagna ändringarna när det gäller tillgången till insatser med stöd av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och tillgången till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringsbalken innebär inga större skillnader mot nuvarande reglering. Övriga föreslagna ändringar bedöms inte heller innebära en ökad ärendetillströmning till domstolarna. Sammantaget bedöms förslagen därmed inte innebära ökade kostnader för domstolarna.

Arbetsförmedlingens etableringsprogram riktar sig bl.a. till nyanlända som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. UtlL som kan ligga till grund för folkbokföring. Syftet med etableringsprogrammet är att underlätta och påskynda vissa nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Till deltagarna kan det utgå etableringsersättning och i vissa fall etableringstillägg eller bostadsersättning om de uppfyller kraven för att ta del av dessa. Ersättningen handläggs och administreras av Försäkringskassan. Förslaget innebär att kostnaderna för arbetsmarknads-politiska program och insatser kommer att öka under 2024 och 2025. För

att säkra mottagningskapaciteten hos Arbetsförmedlingen bedöms även förvaltningsanslaget behöva förstärkas.

Förslaget att tidigare lägga folkbokföringen av utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd innebär att de i ett tidigare skede kan få tillgång till dessa insatser, om det är arbetsmarknadspolitiskt motiverat. Det innebär även att en större grupp temporärt kan få tillgång till insatserna. Sammantaget bedöms antalet deltagare i etableringsinsatser i genomsnitt per månad öka med 100 personer 2024 och 7 800 personer 2025 jämfört med om ingen förändring görs. Utgifterna på utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv bedöms därmed öka med ca 30 miljoner kronor 2024 och ca 180 miljoner kronor 2025. Av utgiftsökningen utgörs 19 miljoner kronor 2024 och 19 miljoner kronor 2025 av medel till Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag för handläggning av etableringsprogrammet. Utgiftsökningen består även av att kostnaderna för etableringsersättning ökar med 9 miljoner kronor 2024 och med 128 miljoner kronor 2025 samt av att kostnaderna för etableringsinsatser ökar med 2 miljoner kronor 2024 och 36 miljoner kronor för 2025.

Förslaget att utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd kan folkbokföras tidigare innebär minskade kostnader på utgiftsområde 8 Migration, i och med att en sådan utlänning upphör att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. och därmed av Migrationsverkets mottagningsystem. Det innebär minskade kostnader för bl.a. dagersättning och för statliga ersättningar till kommuner och regioner för asylsökande, eftersom de ersättningar som regleras i förordning (2017:193) om statlig ersättning för asylsökanden m.fl. inte längre utgår för dem som folkbokförs. Sammantaget bedöms utgifterna på utgiftsområde 8 Migration minska med ca 60 miljoner kronor 2024 och ca 550 miljoner kronor 2025.

Omkring 37 procent av dem som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd bor för närvarande i kommunala boenden som de har anvisats till enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. och 3 procent bor i Migrationsverkets anläggningsboenden. När de som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd har folkbokförts kan kommunerna inte längre kan få statlig ersättning för att ordna deras boende.

Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd som kan ligga till grund för folkbokföring omfattas av lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Av prioriteringsreglerna i 11 § förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning följer dock att endast nyanlända som är registrerade och vistas vid Migrationsverkets anläggningsboenden och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § UtlL ska omfattas av anvisningar. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att se över vissa delar av bosättningsregelverket så att utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som har varit anvisade en kommun att ordna boende enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. eller bor i Migrationsverkets boende kan omfattas av anvisning enligt bosättningsregelverket i samband med folkbokföring. Konsekvenserna är beaktade i regeringens förslag till finansiering i vårändringsbudgeten för 2024.

Förslaget om att föräldrar till barn som har beviljats uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd ska få tillgång till arbetsbaserad föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå och tillfälligt föräldrapenning bedöms öka kostnaderna på föräldraförsäkringsanslaget inom utgiftsområde 12 Trygghet för familjer och barn. Kostnaderna för perioden 1 november 2024–4 mars 2025 innebär att utgifterna bedöms öka med ca 10 miljoner kronor 2024 och med ca 10 miljoner kronor 2025. Försäkringskassans kostnader för administration och handläggning av föräldrapenningsförmånerna och av etableringsersättning innebär också att utgifterna på utgiftsområde 10 Trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning bedöms öka med ca 3 miljoner kronor 2024 och ca 2 miljoner kronor 2025.

Förslaget att tidigarelägga folkbokföringen av utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd innebär att utgifterna kommer att öka för statlig ersättning till kommuner och regioner för kostnader för att ta emot de som folkbokförs. Ersättningarna betalas ut på utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet och består bl.a. av en schablonersättning till kommunerna för kostnader i samband med mottagandet, ersättning till kommunerna för initialt ekonomiskt bistånd och ersättning till kommunerna för ensamkommande barn och unga. Sammantaget bedöms utgifterna inom utgiftsområdet öka med ca 70 miljoner kronor 2024 och med ca 1 230 miljoner kronor 2025.

Det bör dock beaktas att förslagen bl.a. möjliggör att utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd får bättre förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och att de också ska ha möjlighet att fortsätta arbeta under tiden som de vistats i Sverige med uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. Det bör bl.a. bidra till minskat tryck på statens utgifter, men det saknas underlag för att göra en bedömning av sådana effekter. Sammantaget bedöms förslagen innebära att statens utgifter ökar med ca 80 miljoner kronor 2024 och med ca 890 miljoner kronor 2025. Dessa ökade kostnader kommer att finansieras genom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Regeringen avser att återkomma med förslag till finansiering i propositionen Vårändringsbudget för 2024. Konsekvenserna för 2025 kommer att ingå i beräknade anslag i Vårpropositionen för 2024.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Förslagen kan medföra vissa ökade kostnader för kommunerna, då en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller efter tillfälligt skydd som folkbokförs vid behov kommer att kunna beviljas ekonomiskt bistånd och andra insatser som kommuner ger med stöd av socialtjänstlagen. Viss ersättning för ekonomiskt bistånd och vissa andra insatser kan dock utgå till kommunerna via utgiftsområde 13 Integration och Jämställdhet, t.ex. för ekonomiskt bistånd som kommuner ger till utlänningar som är förhindrade att delta i etableringsinsatser. Kommuner har även möjlighet att ta ut avgifter för vissa insatser som ges enligt socialtjänstlagen. Utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som folkbokförs och som är 18 år eller äldre kommer vidare att erbjudas hälso- och sjukvård, vilket kan innebära en viss ökning av kostnaderna för regionerna. Viss ersättning till regionerna

för kostnader för varaktig sjukvård kan utgå från utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.

Som angetts ovan bor för närvarande 37 procent av dem som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i kommunala boenden som de har anvisats till enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. När en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd folkbokförs upphör denne att omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl., vilket också medför att en kommun inte längre kan få statlig ersättning för att ordna boende för utlänningen. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att se över vissa delar av bosättningsregelverket så att utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som har varit anvisade till en kommun eller bor i Migrationsverkets anläggningsboende kan omfattas av anvisning enligt bosättningsregelverket i samband med folkbokföring.

Staten har ett ekonomiskt ansvar för flyktingmottagandet och ersätter kommuner och regioner för kostnader som är relaterade till mottagande av asylsökande och nyanlända. Förslaget att tidigarelägga folkbokföringen för utlänningar med tillfälligt skydd innebär att vissa kostnader för kommuner och regioner kommer att uppstå tidigare jämfört med om de hade folkbokförts enligt gällande regelverk. Förslagen i detta utkast till lagrådsremiss bedöms inte innebära några nya åtaganden för kommuner och regioner som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas. Kommuner och regioner kommer att få statlig ersättning för kostnader för mottagandet enligt ordinarie ersättningssystem på utgiftsområde 13 Integration och Jämställdhet. Ersättningen regleras i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar och omfattar bl.a. viss ersättning för utbildning, sfi, ekonomiskt bistånd och varaktig hälso- och sjukvård. Undersökningen från IOM tyder vidare på att en relativt stor del av dem som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd arbetar, vilket genererar skatteintäkter till kommuner och regioner. De sammantagna skatteintäkterna bidrar till att finansiera kommunernas och regionernas kostnader för bl.a. social omsorg, utbildning och hälso- och sjukvård.

Regeringen avser följa hur kommunernas och regionernas kostnader utvecklas med anledning av förslagen och återkommer vid behov i kommande ekonomiska propositioner.

Konsekvenser för enskilda

Förslagen bedöms förbättra levnadsvillkoren för utlänningar som beviljas uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd och ge dem större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens etableringsprogram riktar sig bl.a. till nyanlända som har fyllt 20 men inte 66 år och som har ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. UtlL som kan ligga till grund för folkbokföring. Av de ca 33 000 personer som beräknas omfattas av förslaget är knappt 21 000 i arbetsför ålder. Om de tillhör målgruppen för etableringsprogrammet och om det bedöms som arbetsmarknadspolitiskt motiverat kan de bl.a. få tillgång till etableringsinsatser och etableringsersättning. Etableringsersättningen uppgår till 308 kronor per dag, vilket är betydligt högre än den

dagersättning som de tar del av i dag och som uppgår till som mest 71 kronor per dag vid egen mathållning.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som folkbokförs kommer att erbjudas samma hälso- och sjukvård som övriga bosatta. En sådan utlänning kommer också, för det fall att han eller hon inte själv kan tillgodose sina egna behov, att kunna beviljas ekonomiskt bistånd och andra insatser enligt socialtjänstlagen. Förslagen om utvidgad rätt till tillfällig föräldrapenning och arbetsbaserad föräldrapenning på sjukpenningnivå eller grundnivå bedöms innebära en ökad ekonomisk trygghet för förvärvsarbetande föräldrar och deras familjer. Dessutom stärks möjligheterna för den berörda gruppen att kombinera arbetsliv och familjeliv.

Även skollagens (2010:800) bosättningsbegrepp utgår från den som ska vara folkbokförd här men också från den som inte är folkbokförd men omfattas av 1 § första stycket LMA. Folkbokföring medför bl.a. skolplikt för barn men också att rätten till utbildning stärks för vuxna genom att de bl.a. får tillgång till kommunal vuxenutbildning (7 kap. 2 § och 29 kap. 2 § skollagen). De praktiska förutsättningarna att ta del av vissa tjänster kan vidare förenklas genom förslagen. De som omfattas av rådets genomförandebeslut kommer att kunna fortsätta använda ett giltigt körkort utfärdat av Ukraina i Sverige under den tid som skyddet enligt masflyktsdirektivet gäller (6 kap. 3 a § körkortsförordningen [1998:980] och artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1280 av den 18 juli 2022 om särskilda och tillfälliga åtgärder, med anledning av Rysslands invasion av Ukraina, med avseende på förarhandlingar som utfärdats av Ukraina i enlighet med landets lagstiftning). För den som inte omfattas av förordning (EU) 2022/1280 gäller att utländska körkort kommer att kunna användas i Sverige i upp till ett år efter folkbokföring (6 kap. 2 § körkortslagen [1998:488]).

Sammantaget bedöms förslagen innebära positiva konsekvenser för enskilda med förbättrade levnadsvillkor och stärkta möjligheter till etablering på arbetsmarknaden.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms förbättra förutsättningarna för integration för utlänningar som beviljats uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd då de bl.a. kommer att få tillgång till etableringsinsatser och etableringsersättning. Med beaktande bl.a. av att utgångspunkten är att skyddet enligt massflyktsdirektivet ska vara av tillfällig natur kommer personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller efter tillfälligt skydd, till skillnad från övriga nyanlända som är bosatta i Sverige, inte få tillgång till de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna. Förslagen bedöms dock sammantaget bidra till bättre förutsättningar för att uppnå de integrationspolitiska målen.

Förslagen bedöms innebära ökade möjligheter för utlänningar som har beviljats uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd att etablera sig på arbetsmarknaden, vilket också gynnar företagens möjligheter till kompetensförsörjning.

Enligt statistik från Migrationsverket fanns det i december 2023 cirka 38 400 personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inskrivna i

mottagningssystemet i Sverige. Av dessa utgör 29 procent män, 44 procent kvinnor och 27 procent barn, varav 52 procent pojkar och 48 procent flickor. Även om förslagen är könsneutralt utformade bedöms de därför vid ikraftträdandet främst komma att påverka kvinnor. När det gäller tillgången till bostättningsbaserade förmåner innebär förslagen ingen större skillnad mot nuvarande villkor för personer som beviljats tillfälligt skydd, vilket bl.a. innebär att gruppen inte har rätt till barnbidrag eller bostadsbidrag. Ur ett barnrättsperspektiv bedöms förslagen innebära positiva konsekvenser, då dessa medför en ökad ekonomisk trygghet för berörda barnfamiljer och ökade ekonomiska möjligheter för berörda föräldrar att prioritera barns omvårdnad jämfört med idag.

Förslagen bedöms inte innebära några konsekvenser för miljön.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om krav för folkbokföring av en utlänning som omfattas av rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG och som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716).

Paragrafen innehåller allmänna bestämmelser om lagens innehåll och den personkrets som omfattas av den. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

I paragrafen finns en upplysningsbestämmelse om att lagen innehåller bestämmelser om krav för folkbokföring. I paragrafen anges även den personkrets som omfattas av lagen. Bestämmelsen innebär att lagen endast gäller för en utlänning som omfattas av rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG och som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716). Rådets genomförandebeslut har i svensk rätt utsträckts till att även gälla utlänningar som lagligen befann sig i Sverige före den 22 december 2023 och är ukrainska medborgare eller hade internationellt skydd i Ukraina samt familjemedlemmar till dessa grupper (4 kap. 19 h § utlänningsförordningen [2006:97]). Det innebär alltså att även de utlänningarna omfattas av lagen.

2 § Denna lag ska tillämpas i stället för 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481). I övrigt tillämpas folkbokföringslagens bestämmelser för en person som omfattas av denna lag.

I paragrafen regleras lagens förhållande till folkbokföringslagen (1991:481). Övervägandena finns i avsnitt 4.

Av paragrafen framgår att lagen ska tillämpas i stället för 4 § andra stycket folkbokföringslagen. Det innebär att lagen har företräde endast framför 4 § andra stycket folkbokföringslagen. I övrigt ska alltså folkbokföringslagens bestämmelser tillämpas för en person som omfattas av denna lag.

3 § Lagen gäller inte för en utlänning som har beviljats en flyktingsstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen (2005:716) eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

I paragrafen finns bestämmelser om att vissa utläningar ska undantas från lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Av paragrafen framgår att lagen inte tillämpas för en utläning som har beviljats flyktingstatusförklaring eller ett resedokument eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak vad som anges i 4 § andra stycket andra meningen folkbokföringslagen (1991:481), jfr prop. 2001/02:185 s. 121 och 122. För en utläning som har beviljats flyktingstatusförklaring eller ett resedokument ska folkbokföring alltså ske enligt förutsättningarna i folkbokföringslagen.

4 § De uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i folkbokföringslagen (1991:481).

I paragrafen finns en bestämmelse om de uttryck som används i lagen.

Av paragrafen framgår att de uttryck som används i lagen har samma betydelse och tillämpningsområde som i folkbokföringslagen (1991:481). Det innebär bl.a. att när uttrycken folkbokföring eller dygnsvila används har de samma betydelse som följer av 1 och 3 §§ folkbokföringslagen.

När folkbokföring ska ske

5 § En utläning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) får inte folkbokföras under de första tolv månaderna av uppehållstillståndets giltighetstid. Därefter ska utläningen folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under ytterligare minst sex månader.

Paragrafen reglerar när en utläning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, får folkbokföras. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Av paragrafen framgår att en utläning som har beviljats något av de uppräknade uppehållstillstånden inte får folkbokföras under de första tolv månaderna efter att tillståndet beviljades. Om utläningen därefter kan antas komma att tillbringa sin dygnsvila i landet under ytterligare minst sex månader, ska han eller hon folkbokföras. Vad som avses med dygnsvilan definieras närmare i 3 § folkbokföringslagen (1991:481).

6 § För ett barn som föds levande här i landet och beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) gäller följande. Om barnet inte har folkbokförts vid födseln enligt 2 § folkbokföringslagen (1991:481) får barnet, utan hinder av vad som anges i 5 §, folkbokföras om modern folkbokförs. Det som sägs om modern gäller även fadern eller barnets förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken om denne är vårdnadshavare.

I paragrafen finns bestämmelser om folkbokföring av barn som föds i landet. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Ett barn som föds levande här i landet ska folkbokföras om modern är folkbokförd eller om fadern är folkbokförd och vårdnadshavare, se 2 § folkbokföringslagen (1991:481). Om modern eller fadern inte är

folkbokförda vid tidpunkten för barnets födelse ska barnet inte folkbokföras på denna grund. Om barnet senare beviljas ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, ska barnet folkbokföras i samband med att barnets förälder folkbokförs. För fadern eller barnets förälder enligt 1 kap. 9 § föräldabalken krävs att han eller hon är vårdnadshavare. Ett barn som beviljas ett sådant uppehållstillstånd får alltså folkbokföras även om förutsättningarna i 5 § inte är uppfyllda, dvs. även om det inte har förflutit tolv månader sedan barnet beviljades uppehållstillstånd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. 2, 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) före den 1 november 2023 ska folkbokföras om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet åtminstone till och med den 4 mars 2025. En anmälan om inflyttning enligt 26 § folkbokföringslagen (1991:481) ska lämnas till Skatteverket inom fyra veckor från den dag lagen har trätt i kraft.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 9.

Andra punkten innebär att vissa utläningar ska folkbokföras om vissa förutsättningar är uppfyllda. För det första ska utlänningen ha beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt 21 kap. 2, 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) före den 1 november 2023. Den som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd före den 1 november 2023 har vid lagens ikraftträdande redan undantagits från folkbokföring under minst ett år. För det andra ska utlänningen antas komma att regelmässigt tillbringa dygnsvilan i landet åtminstone till och med den 4 mars 2025. Om utlänningen har beviljats ett uppehållstillstånd med tillfälligt skydd som gäller fram till och med den 4 mars 2025 och kan antas komma att tillbringa sin dygnsvila i Sverige under åtminstone återstående tiden av uppehållstillståndets giltighetstid, ska han eller hon alltså folkbokföras. En anmälan om inflyttning enligt 26 § folkbokföringslagen (1991:481) ska då lämnas till Skatteverket inom fyra veckor från den dag lagen har trätt i kraft.

11.2 Förslaget till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

4 § En utlänning som måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige, får folkbokföras endast om detta villkor är uppfyllt eller om det finns synnerliga skäl för att han eller hon ändå ska folkbokföras.

En utlänning som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) ska inte folkbokföras, om utlänningen kan antas komma att vistas i landet med stöd av det beviljade tillståndet under kortare tid än tre år. Detta gäller dock inte, om utlänningen har beviljats en flyktingstatusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen eller en motsvarande

förklaring enligt äldre bestämmelser eller ett resedokument enligt 4 kap. 4 § utlänningslagen eller om det i övrigt finns synnerliga skäl för folkbokföring.

Andra stycket gäller inte för den som omfattas av lagen (2024:000) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningar för folkbokföring av utlänningar som måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

I *tredje stycket*, som är nytt, anges att andra stycket inte gäller för den som omfattas av lagen (2024:000) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall. Vem som omfattas av lagen om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall definieras närmare i 1 och 3 §§ den lagen.

26 § Den som har flyttat in från utlandet och ska folkbokföras ska anmäla inflyttningen till Skatteverket. En sådan anmälan ska göras inom en vecka efter det att han eller hon har vistats i landet i tre månader. *Om den som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige har vistats i landet i mer än tre månader utan att uppfylla villkoren i 4 §, ska dock anmälan göras inom fyra veckor efter den dag förutsättningarna för folkbokföring är uppfyllda.*

En anmälan ska även göras när den som är avregistrerad som försvunnen ska folkbokföras och när ett barn ska folkbokföras här i landet enligt 2 a § eller 3 § tredje stycket.

Anmälningsskyldigheten enligt första stycket gäller inte en utländsk medborgare som omfattas av 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall och som inte har rätt till motsvarande immunitet och privilegier som en diplomatisk företrädare vid en främmande makts beskickning.

I paragrafen regleras anmälan om inflyttning från utlandet m.m. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att en utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i landet och har vistats här mer än tre månader utan att folkbokföras med hänsyn till att personen inte uppfyller förutsättningarna för folkbokföring i 4 §, ska anmäla inflyttning senast fyra veckor efter den dag som han eller hon uppfyller förutsättningarna för folkbokföring. Den som har uppehållsrätt eller har beviljats uppehållstillstånd före inresan till Sverige påverkas inte av ändringen. Endast den som ansöker om och beviljas uppehållstillstånd efter inresan omfattas av ändringen. Det kan t.ex. avse asylsökande eller den som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. Han eller hon ska då lämna anmälan inom fyra veckor från den dag förutsättningarna för folkbokföring är uppfyllda, dvs. för en asylsökande fyra veckor från den dag uppehållstillstånd beviljas.

För en utlänning som omfattas av rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG och som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) finns särskilda krav för folkbokföring i lagen (2024:000) om folkbokföring av utlänningar med tillfälligt skydd i vissa fall. Av den lagen framgår bl.a. att en sådan utlänning inte får folkbokföras under de första tolv månaderna efter att

uppehållstillståndet beviljades. För den som beviljats ett sådant uppehållstillstånd ska ansökan alltså lämnas senast fyra veckor efter den dag tolv månader har förflutit efter att uppehållstillståndet beviljades, om han eller hon också kan antas komma att tillbringa dygnsvilan i Sverige under ytterligare minst sex månader.

11.3 Förslaget till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

5 kap.

18 § En utlänningsansökan om uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan. Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller alternativt skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 §,

2. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänningsansökan med stöd av 3 eller 3 a §,

4. utlänningsansökan kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningsansökan enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningsansökanden reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. utlänningsansökan kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

8. följande villkor är uppfyllda:

a) utlänningsansökan avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller enligt 15 a §, eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a §,

b) utlänningsansökan har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete som har beviljats enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket och avser om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § eller tvärtom inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet och förutsättningarna för det tillståndet varit uppfyllda, eller

c) en ansökan avser ett uppehållstillstånd som familjemedlem till en utlänningsansökan som avses i a eller b, om ansökan ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet som familjemedlem och utlänningsansökan beviljas uppehållstillstånd enligt de bestämmelser som anges där,

9. utlänningsansökan har ett uppehållstillstånd enligt 10 § eller 5 b kap. 3 § och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning eller har ett uppehållstillstånd enligt 5 b kap. 1, 2, 4, 7 eller 8 §,

10. utlänningsansökan har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller

11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningsansökan har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningsansökanden måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Första stycket gäller inte heller en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd enligt 9 §, om ansökan avser ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för arbete enligt 10 § i de fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket eller för att bedriva näringsverksamhet enligt 10 a § och ges in inom giltighetstiden för det tidigare tillståndet.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 7 § lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2021–19 januari 2025.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Tillägget i *andra stycket 1* innebär att undantaget från huvudregeln om att uppehållstillstånd ska sökas och beviljas före inresan även gäller i fråga om en ansökan om uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. 6 § andra stycket. Att även arbetstillstånd får sökas och beviljas efter inresan i en sådan situation följer av 6 kap. 4 §.

21 kap.

7 § En utlänning som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd *eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd ska* också ges arbetstillstånd för den tid som uppehållstillståndet gäller.

Paragrafen innehåller bestämmelser om arbetstillstånd för utlänningar som beviljas tillfälligt skydd. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Tillägget innebär att arbetstillstånd inte bara ska ges till en utlänning som beviljas uppehållstillstånd med tillfälligt skydd utan även till en utlänning som beviljas uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. I övrigt görs endast en språklig ändring.

11.4 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

5 kap.

3 § Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år ska anses vara bosatt här i landet. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. En utlänning som *har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716)* ska inte anses vara bosatt här.

En i Sverige bosatt person som lämnar landet ska fortfarande anses vara bosatt här i landet om utlandsvistelsen kan antas vara längst ett år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar en person ska anses vara bosatt i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringen i *första stycket* innebär att den nuvarande regleringen om att en utlänning som enligt 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481) inte ska folkbokföras inte heller ska anses vara bosatt här, tas bort. I stället gäller att en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) inte ska anses vara bosatt här enligt socialförsäkringsbalken, oavsett om denne folkbokförs. Detta gäller dock endast så länge utlänningen vistas i Sverige med stöd av ett av de uppräknade uppehållstillstånden, dvs. uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd. Om utlänningen däremot beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund ska denne inte längre vara utesluten från att kunna anses vara bosatt här enligt socialförsäkringsbalken.

11 kap.

8 § En förälder har rätt till föräldrapenningsförmåner endast för vård av barn som är bosatt i Sverige. Vid adoption ska barnet anses bosatt i Sverige om den blivande föräldern är bosatt här.

Trots det som anges i första stycket har en förälder rätt till föräldrapenningsförmåner för vård av barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716).

I paragrafen finns bestämmelser om rätten till föräldrapenningsförmåner. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Andra stycket, som är nytt, innebär att en förälder har rätt till föräldrapenningsförmåner, dvs. arbetsbaserad föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning, för vård av barn som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. För den som var folkbokförd i Sverige den 31 oktober 2024 gäller 5 kap. 3 § i den äldre lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 9.

Andra punkten innebär att den äldre lydelsen av 5 kap. 3 § fortfarande ska gälla för den som var folkbokförd i Sverige den 31 oktober 2024.

11.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

7 a § En utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd, eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) har inte rätt till insatser enligt denna lag.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om begränsningar i rätten till insatser enligt lagen för en utlänning som har uppehållstillstånd på vissa grunder. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Av paragrafen framgår att en utlänning som har ett giltigt uppehållstillstånd på vissa särskilt angivna grunder inte ska ha rätt till insatser enligt lagen. Detta gäller dock endast så länge utlänningen vistas i Sverige med stöd av ett av de uppräknade uppehållstillstånden, dvs. uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd enligt 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716). Om utlänningen däremot beviljas uppehållstillstånd på någon annan grund ska denne inte längre vara utesluten från rätten till insatser enligt lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2024.

2. Lagen tillämpas inte för den som har beviljats en insats före ikraftträdandet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 9.

Andra punkten innebär att den nya 7 a § inte ska tillämpas för den som har beviljats en insats före ikraftträdandet den 1 november 2024.

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
Martin Une Larsson

Remittering av utkast till lagrådsremiss Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd

Remissinstanser

1. Advokatsamfundet
2. Arbetsförmedlingen
3. Barnombudsmannen
4. Bodens kommun
5. Borås kommun
6. Botkyrka kommun
7. Centrala studiestödsnämnden
8. Domstolsverket
9. Enköpings kommun
10. Funktionsrätt Sverige
11. Försäkringskassan
12. Förvaltningsrätten i Göteborg (migrationsdomstolen)
13. Förvaltningsrätten i Jönköping
14. Förvaltningsrätten i Stockholm (migrationsdomstolen)
15. Förvaltningsrätten i Umeå
16. Gävle kommun
17. Göteborgs kommun
18. Haninge kommun
19. Helsingborgs kommun

20. Huddinge kommun
21. Hässleholms kommun
22. Härnösands kommun
23. Inspektionen för socialförsäkringen
24. Jämställdhetsmyndigheten
25. Järfälla kommun
26. Kammarrätten i Stockholm
27. Karlstads kommun
28. Linköpings kommun
29. Länsstyrelsen i Skåne län
30. Länsstyrelsen i Stockholm
31. Länsstyrelsen i Västernorrlands län
32. Länsstyrelsen i Västra Götaland
33. Lysekils kommun
34. Malmö kommun
35. Migrationsverket
36. Myndigheten för delaktighet
37. Nacka kommun
38. Nordic Ukraine Forum
39. Norrtälje kommun
40. Pensionsmyndigheten
41. Polismyndigheten
42. Region Stockholm
43. Region Skåne
44. Region Norrbotten
45. Skatteverket
46. Skellefteå kommun
47. Statens skolverk
48. Statistiska centralbyrån
49. Socialstyrelsen

50. Sollentuna kommun
51. Solna kommun
52. Statens servicecenter
53. Statskontoret
54. Stockholms kommun
55. Strängnäs kommun
56. Sundsvalls kommun
57. Svenska Röda Korset
58. Sveriges kommuner och Regioner
59. Säkerhetspolisen
60. Södertälje kommun
61. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
62. Transportstyrelsen
63. Ukrainska Alliansen i Sverige
64. Uppsala kommun
65. Uppsala universitet (Juridiska institutionen)
66. Vuxenutbildning i Samverkan
67. Västerås kommun
68. Växjö kommun
69. Ängelholms kommun
70. Örebro kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Justitiedepartementet **senast den 5 april 2024**. Svaren bör lämnas per e-post till ju.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till ju.L7@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Ju2024/00480 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i utkastet till lagrådsremiss.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Utkastet kan inom kort laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Karl Rahm
Kansliråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

Handläggare: Amira Peljto Sirriyeh

Yttrande av remiss: "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd"

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden (IFO), Borås stad, tillstyrker förslagen som presenteras i utkastet "Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd", med tillägg.

Sammanfattning

IFO tillstyrker förslaget som bedöms bidra till uppfyllande av det generella syftet; att förbättra levnadsvillkoren för de utlänningar som har tillfälligt skydd. En generell synpunkt är att en tidigare folkbokföring skapar tydlighet i socialtjänstens ärendehantering. Vidare bedöms att möjligheten att tidigare kunna folkbokföra utlänningar som har tillfälligt skydd innebär konsekvenser för socialtjänsten, inte endast i form av ökade kostnader utan också i form av en utökad målgrupp, eller i vart fall en tidigareläggning av ansvar, från Migrationsverket till socialtjänsten. De ekonomiska konsekvenserna av detta behöver specificeras ytterligare, samtidigt som det kan vara komplext att prognostisera detta då det kan vara svårt att på ett bra sätt förutspå vilka behov av bistånd som kommer att öka. Vi ser det som mycket viktigt och positivt att regeringen avser att följa utvecklingen av kommunernas kostnader och föreslå ändringar vid behov, såsom anges i utkastet. I den utvecklingen behöver också utredningen kring socialtjänstens kontra Migrationsverkets ansvar för skyddade boenden, som ska presenteras i maj 2024, inkluderas.

Ärendet i sin helhet

Utkastet till lagförslaget om förbättrade levnadsvillkor för utlänningar som har tillfälligt skydd bedöms skapa förutsättningar för flera att tidigare inkluderas i flera delar av det svenska samhället.

Samtidigt innebär detta att när utlänningar med tillfälligt skydd folkbokförs slutar dem att omfattas av LMA. Det ansvar som enligt LMA ligger på Migrationsverket, läggs över på kommunen efter en folkbokföring. Eftersom det föreslås att folkbokföring ska kunna göras tidigare innebär detta i sin tur att socialtjänsten får ett utökat, eller i vart fall tidigare, ansvar för utlänningar som har tillfälligt skydd, i de fall de ansöker om bistånd enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen.

I utkastet anges att ändringarna bedöms öka kommunernas kostnad. Detta är viktigt att förtydliga och specificera i den mån det går, då det är av stor

betydelse för socialtjänstens ekonomiska planering, och påverkar även kommunens resursplanering i övrigt.

Det ska dock belysas att en tidigare folkbokföring kan bidra till tydligare handläggning i socialtjänsten, både i familjerättsliga ärenden och i verksamheten i övrigt.

För närvarande pågår också en utredning som ska klarlägga om det är Migrationsverket eller socialtjänsten som ska ansvara för bistånd i form av skyddat boende för de som utsätts för hot och våld och har behov av individuellt anpassat stöd. Utredningen väntas presenteras i maj 2024. Beroende på utredningens slutsatser kan detta också vara en viktig faktor att ta i beaktande i utvecklingen av kommunens kostnader och utökning av målgrupp.

Barnkonsekvensanalys

De föreslagna ändringarna bedöms generellt bidra till att barnets bästa (Barnkonventionen artikel 3) och barnets rätt till icke-diskriminering (Barnkonventionen artikel 2), på ett tydligare säkras, för flera barn som befinner sig i Sverige.

Beslutsunderlag

- 1.) Skrivelsen
- 2.) Remisslista
- 3.) Utkast till lagrådsremiss
- 4.) Remiss – missiv

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen KS.diarium@boras.se KS 2024-00196

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Amira Peljto Sirriyeh
Handläggare

Datum
2024-03-26

Instans
Individ och familjeomsorgsnämnden
Dnr IFON

Delegationsordning för Individ- och familjeomsorgsnämnden 2024

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden fastställer justering av delegationsordningen enligt upprättat förslag.

Ärendet i sin helhet

Delegationsordningen uppdateras kontinuerligt utifrån lagförändringar, handböcker och praxis. Den 15 februari 2024 röstade riksdagen igenom en reform avseende stärkt skydd för vuxna och barn i skyddat boende. Reformen innebär en rad lagändringar i befintliga lagar, samt en helt ny lag: Lag om placering av barn på skyddat boende. Med anledning av detta behöver delegationsordningen ändras för att säkerställa att beslut i enlighet med de nya bestämmelserna delegeras på korrekt sätt. Lagändringarna börjar gälla den 1 april 2024.

Föreslagna ändringar redovisas nedan.

Avseende ärenden som rör barn föreslås en komplettering med ett nytt avsnitt som förtydligar beslut i enlighet med den nya lagen om placering av barn på skyddat boende. Se sid. 18 i delegationsordningen.

Följande avsnitt föreslås:

Ärendehandläggning enligt Lag om placering av barn på skyddat boende:

1. Ansökan om skyddat boende för barn – Delegat socialutskott
2. Beslut om en omedelbar insats – Delegat socialutskott, samt i brådskande fall ordförande eller utsedd ledamot
3. Beslut om var barnet ska placeras och om hur insatsen i övrigt ska genomföras - Socialutskott
4. Övervägande om huruvida insatsen ska fortsätta- Socialutskott
5. Övervägande om huruvida beslut om hemlighållande av vistelseort eller umgängesbegränsning ska fortsätta att gälla- Socialutskott
6. Beslut om att insatsen ska upphöra- Socialutskott
7. Beslut om att avvisa ärende inom spärrtiden enl. lag om placering av barn på skyddat boende – Enhetschef

Ärenden som rör vuxen, se sid. 31 i delegationsordningen.

Tillägg i delegationsordningen:

- Bifalla, avslå eller upphörande av bistånd i form av skyddat boende-delegat metodhandledare.
- Beslut om omedelbar insats i form av skyddat boende- delegat metodhandledare, samt socialsekreterare på socialjouren.

Slutligen finns ett behov av några övriga revideringar som inte är kopplade till lagreformen ovan. Revideringarna som föreslås är följande:

- 1.) En justering i kommentaren avseende delegation angående vård utom egna hemmet; Justeringen föreslås i syfte att förtydliga att delegat för stadigvarande placeringar är socialutskott. Se röd text på sid. 16 i delegationsordningen.
- 2.) Revidering i Relationsvåldsenhetens delegation; Socialsekreterare föreslås få besluta om insats i form av intern/extern öppenvård, utan tidsbegränsning (tidigare tidsbegränsat till tre månader). Denna justering står i linje med socialsekreterarnas delegation på andra enheter inom IFO. Se röd text på sid. 34 i delegationsordningen.

Barnrättsanalys

Ett av de viktigaste syftena med reformen kring skyddat boende har varit att stärka barn som rättighetsbärare. Reformen syftar mer specifikt till att stärka alla barns rätt till liv och utveckling, alla barns lika värde, och alla barns rätt till delaktighet i beslut som rör deras liv.

De föreslagna justeringarna i delegationsordningen bidrar till en tydligare delegering kring formella beslut som i sin tur möjliggör ett arbete i enlighet med Barnkonventionen. Särskilt kan beläggas en förstärkning av barnets rättigheter enligt artikel 3 (barnets bästa), artikel 12 (barnets rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad), artikel 9 (barn ska inte skiljas från sina föräldrar utom när det är nödvändigt för barnets bästa), artikel 19 (barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp), samt artikel 39 (de barn som ändå utsätts har rätt till fysisk och psykisk rehabilitering samt till social återanpassning).

Beslutsunderlag

- 1.) Skrivelse
- 2.) Delegationsordning för Individ- och familjeomsorgsnämnden

Samverkan

Ärendet har 2024-03-14 informerats de fackliga organisationerna.

Beslutet expedieras till

1. Berörd personal inom Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Maria Hyllstam
Ordförande

Hans Abrahamson
Förvaltningschef

Delegationsordning

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Fastställs av: Individ- och familjeomsorgsnämnden

Datum: 2017-12-19

Reviderad: 2020-04-21, 2020-06-16, 2020-12-15, 2021-05-18, Reviderad 2022-01-05, 2022-02-22, 2022-03-29, 2022-06-14, 2022-12-19, 2023-01-03, 2023-04-18, 2023-10-24, 2023-12-19, 2024-03-26

För revidering ansvarar: Individ- och familjeomsorgsnämnden

Dokumentet gäller till och med: 2025-01-31

Innehållsförteckning

1. Allmän handling, GDPR, kamerabevakning, ekonomi, personal	10
1.A. Allmän handling, GDPR och kamerabevakning	10
1.B. Ekonomi	10
1.C. Personal, anställning och upphörande av anställning	11
Verkställighetsåtgärder	11
Lag om Medbestämmande (MBL) / Samverkansavtalet	13
Lagen om anställningsskydd (LAS)	13
Personalärenden – övrigt	13
Kurser, konferenser, studie- och tjänsteresor	14
Övrigt	14
Transporter i tjänsten	14
1.D. Inköp/upphandling av varor och tjänster inom ramen för anvisade anslag	15
Uppvaktning av föreningar	15
2. Ärendehandläggning avsende barn och unga upp till 18 år	15
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun	19
Arvoden, ersättningar och avgifter mm	20
Återkrav av kostnader och avgifter mm	21

2.A. Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)	22
Vård enligt LVU	22
Flyttningsförbud	25
Överflyttning av vårdnad	26
Förebyggande insatser enligt LVU	26
2.B. Föräldraskap	26
Faderskap och föräldraskap	26
Ärenden om vårdnad, boende och umgänge enligt FB mm	27
Anmälningar och underrättelser till annan myndighet	28
Samarbetssamtal	29
Placering av barn över nationsgränserna	29
Adoptioner	29
3. Ärendehandläggning vuxna	30
Återkrav av kostnader, avgifter	31
Ersättningar för uppehälle för vuxna	31
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun	31
3.A. Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)	32
5. Lex Sarah, Lex Maria, Lex Maja	35
6. Överklaganden, yttranden mm	36
Överklaganden av och yttrande i ärenden enligt FL, SoL, LVU och LVM	36
Yttranden och överklaganden till domstol m.m.	37

Yttrande till allmän domstol enligt Brottsbalken	38
Yttrande till åklagarmyndigheten mm	39
Anmälan enligt Socialtjänstförordningen	39
Yttrande Lagen om personnamn	39
Yttrande till IVO över ej verkställda beslut	39
Anmälningar till polismyndighet	40
Lagen om förordningen om offentligt biträde.....	40
Smittskyddslagen	40
Centrala studiestödsnämnden.....	40
Ombud.....	41
Jäv	41
Tillsynsärenden.....	41
Körkortsärenden.....	41
Vapenlagen.....	41
Yttrande till Hemvärnet	42

Förkortningar

AB	Allmänna bestämmelser
BrB	Brottsbalken
FB	Föräldrabalken
FL	Förvaltningslagen
HVB	Hem för vård och boende
HSLF-FS	Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa mm
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
JO	Justitieombudsmannen
KL	Kommunallagen
LAS	Lagen om anställningsskydd
LOA	Lagen om offentlig anställning
LUL	Lag om unga lagöverträdare
LVM	Lagen om vård av missbrukare
LVU	Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga
LYHS	Lag (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område
MAS	Medicinskt ansvarig sjuksköterska
MBL	Lag om Medbestämmande
RPSFS	Rikspolisstyrelsens författningssamling
OSL	Offentlighet- och sekretesslagen
SFB	Socialförsäkringsbalken
SKL	Sveriges Kommuner och Landsting
SoF	Socialtjänstförordningen
SOSFS	Socialstyrelsens författningssamling
SoL	Socialtjänstlagen
TF	Tryckfrihetsförordningen

Förklaringar

Ansvarsområde

Förvaltningens ansvarsområde framgår av reglementet.

Syftet med delegation

Delegering innebär att nämnden överför självständig beslutanderätt, d.v.s. ger någon i uppdrag att fatta beslut på nämndens vägnar i vissa ärenden. Syftet med delegation är att nå en administrativt enklare och snabbare handläggning. Delegationsbeslut fattas i namn av den som gett delegationen och gäller på samma sätt som om nämnden själv fattat dem.

Offentlighetsprincipen och rätten att ta del av allmänna handlingar förändras inte av att beslutanderätten delegeras.

Delegater

En nämnd får uppdra att fatta beslut på nämndens vägnar till:

- Ett utskott (avdelning) av nämnden, t ex ett individutskott
- En enskild ledamot eller ersättare, t ex ordförande
- En anställd hos kommunen, denne behöver inte nödvändigtvis vara anställd hos den nämnd som delegerar beslutanderätten.

Det går inte att delegera till en grupp anställda eller till en grupp bestående av anställda och förtroendevalda att gemensamt fatta beslut.

Delegation för socialassistent, socialsekreterare, familjerättssekreterare och familjehemssekreterare enligt beslut av nämnden gäller efter att vederbörande erhållit delegation av enhetschef bekräftad genom namnunderskrift av båda parter. I avvaktan på egen delegation fattar metodhandledare eller enhetschef beslut.

Ej delegerbara ärenden

I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

- Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
- Framställningar eller yttrande till Kommunfullmäktige, liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av

Kommunfullmäktige har överklagats

- Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
- Vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter.

Nämndens återkallande

Nämnden kan när som helst återkalla en delegation. Detta kan göras generellt eller i ett särskilt ärende. Nämnden kan också föregripa ett beslut i ett ärende genom att själv ta över ärendet och besluta. Däremot kan nämnden inte ändra ett beslut som redan är fattat av en delegat.

Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt

Enligt 6 kap 39 § kommunallagen får en nämnd uppdra åt ordföranden att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

För att kunna fatta snabba beslut, när så erfordras, finns även särskilt angivna regler gällande en så kallad kompletterande beslutanderätt i lagen om vård av unga (LVU) samt i lagen om vård av missbrukare (LVM). Den kompletterande beslutanderätten kan utövas av ordföranden eller annan ledamot som av nämnden förordnats därtill. För att vara behörig att fatta beslut enligt kompletterande beslutanderätt måste ledamoten vara ordinarie ledamot i socialnämnden. Syftet med den kompletterande beslutanderätten är att det alltid ska finnas någon som kan fatta beslut när nämndens/utskottets beslut inte kan avvaktas. Beslut som fattats med stöd av kompletterande beslutanderätt ska anmälas till nämnden.

Kompletterande beslutanderätt kan tillämpas i följande typer av ärenden:

- Beslut om omedelbart omhändertagande, 6 § LVU
- Beslut om omedelbart omhändertagande när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård (6 a § 1 och 2 st LVU)
- 11 § 1 st LVU Beslut om att den unge får vistas i sitt eget hem under vårdtiden,
- 27 § LVU Beslut om tillfälligt utreseförbud,
- 31 d § första stycket LVU Beslut att begära biträde av polis för att genomföra läkarundersökning,
- 43 § 1 p LVU Begäran av polismyndighet att genomföra beslut om beslut om vård eller omhändertagande,
- 43 § 2 p LVU handräckning för att genomföra beslut enligt LVU omedelbart,
- 13 § LVM

En förteckning över namngivna personer som kan utöva den kompletterande beslutanderätten bifogas. (Bilaga 1)

Personliga förhållanden och jäv

Delegerad beslutanderätt får inte utövas i ärende som rör beslutsfattarens egna personliga förhållanden eller där jäv enligt KL, 6 kap 28 § förekommer.

Anmälan av delegationsbeslut

Beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas till förvaltningschef, som anmäler till nämnden. Anmälningrutinerna ska vara så utformade att nämnden får tillfredsställande insyn i och kontroll över hur beslutanderätten utövas. Nämnden avgör i vilken form delegationsbesluten ska anmälas till nämnden.

Tidpunkten för anmälan bestämmer beräkningen av besvärstiden när det gäller överklagan som laglighetsprövning. Tiden är tre veckor från den dag som det på kommunens anslagstavla anslagits att protokollet justerats. Vid förvaltningsbesvär är också överklagningstiden tre veckor, men räknas från den dag när den som beslutet rör fått ta del av beslutet.

Verkställighetsbeslut omfattas inte av anmälningsskyldigheten. Yttranden omfattas inte heller av anmälningsskyldigheten om det inte anges annat i gällande lagstiftning.

Attesträtt

Förvaltningschefen är bemyndigad att utse besluts- och behörighetsattestanter, enligt attestreglementet.

Personalärenden

Den som beslutar i personalärende ansvarar för att beslutet överensstämmer med författningar, föreskrifter i avtal samt övriga riktlinjer på det personaladministrativa området.

Vid anställning av personal i arbetsledande ställning, eller som annars har arbetsuppgifter av särskild betydelse, ska beslutsfattaren samråda med närmaste högre chef före beslut.

För lönesättning gäller särskilda rutiner.

Upphandlingsärenden

Den som beslutar om inköp eller träffar avtal om arbeten eller tjänster ansvarar för att upphandlingen sker enligt upphandlingsreglementet.

Beslutsfattaren ansvarar för att välja den upphandlingsform som är lämplig med hänsyn till kravet på affärsmässighet och behovet av samordning.

Beslutsärenden ska behandlas i ett sammanhang, dvs. ärendet får inte delas upp i syfte att kringgå befogenhetsbestämmelser. Den som beslutar om inköp ansvarar för att varan motsvarar de krav från bl.a. arbetsmiljösynpunkt som ställs på produkter i förvaltningens verksamhet.

Kostnadsansvar

Beslutsfattaren ska dels förvissa sig om att nödvändiga anslag finns för de kostnader som beslutet kan innebära, dels beakta anvisningarna för medelsanvändning. Beslutsfattaren ska också förvissa sig om att täckning finns i budget.

Facklig samverkan och MBL

Beslutsfattaren ansvarar i förekommande fall för samverkan med de fackliga organisationerna enligt Borås Stads samverkansavtal.

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1. Allmän handling, GDPR, kamerabevakning, ekonomi, personal				
1.A. Allmän handling, GDPR och kamerabevakning				
1	Avslag på begäran om utlämnande av allmän handling till enskild eller annan myndighet. Uppgift ur sådan handling till myndighet eller förbehåll i samband med utlämnande till enskild.	2 kap 2 och 14 §§ TF 6 kap 2 och 6 §§ OSL 10 kap 14 § OSL	Verksamhetschef Förvaltningschef	
1	Beslut om rättelse, radering och begränsning av handling.	Artiklarna 16-18 GDPR	Verksamhetschef Förvaltningschef	
3	Ansökan om tillstånd till kamerabevakning	11§ Kamerabevaknings- lagen	Verksamhetschef Förvaltningschef	
1.B. Ekonomi				
1	Utse attestanter	Borås Stads attestreglemente	Förvaltningschef	
2	Begäran till Kommunstyrelsen om handkassa	Kontakthanterings- PM från Stadsrevisionen	Chef ekonomi	
3	Skadeersättning till personal och allmänhet		Respektive chef Förvaltningschef	I samråd med överordnad chef. OBS! Konsultera alltid försäkringsansvarig säkerhetssamordnare (CKS)
4	Besluta om en hyra för lokaler inom Individ- och familjeomsorgsnämndens verksamhetsområde till en hyreskostnad motsvarande 15 prisbasbelopp per år		Förvaltningschef	Kräver beslut av LFN. Om minst 3 år och ett hyresbelopp överstigande 5 milj kr under kontraktstiden, krävs KS/KF beslut.
5	Besluta om anpassningar till Lokalförsörjningsförvaltningen om fastighetsrelaterade investeringar upp till 15 prisbasbelopp		Förvaltningschef	Ex ombyggnad av befintlig lokal
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
6	Upphandling av varor och tjänster upp till 25 prisbasbelopp inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel		Förvaltningschef	Avrop på befintliga ramavtal, utan förnyad konkurrensutsättning, inom drifts- och

				investeringsbudget anvisade medel betraktas som verkställighet och anmäls ej
7	Upphandling av varor och tjänster upp till 10 prisbasbelopp inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel		Verksamhetschef	Avrop på befintliga ramavtal, utan förnyad konkurrensutsättning, inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel betraktas som verkställighet och anmäls ej
8	Upphandling av varor och tjänster upp till 1 prisbasbelopp in inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel		Enhetschef	Avrop på befintliga ramavtal, utan förnyad konkurrensutsättning, inom drifts- och investeringsbudget anvisade medel betraktas som verkställighet och anmäls ej
1.C. Personal, anställning och upphörande av anställning				
1	Tillsvidareanställning av enhetschef	32 § AB 4 § LAS	Verksamhetschef	
2	Tillsättning av verksamhetschef	32 § AB 4 § LAS	Förvaltningschef	
3	Tillsvidareanställning av övrig personal	32 § AB 4 § LAS	Respektive chef	
4	Anställda för viss tid, visst arbete, provanställning, allmän visstidsanställning, tidsbegränsad anställning, PAN och anställda för vikariat	5 och 6 §§ LAS 4 § AB	Respektive chef	
5	Beslut om uppsägning på grund av personliga skäl eller arbetsbrist samt beslut om avsked	4 § 2 st och 18-20 §§ LAS	Respektive chef	
6	Anställa vikarie för förvaltningschef under ordinarie förvaltningschefs frånvaro för viss tid, max 6 månader			
Verkställighetsåtgärder				
7	Beslut om övertid, fyllnadstid, jourtjänstgöring, beredskap, förskjutet arbetstid och kompensationsledighet	20 § AB	Enhetschef Motsv. verksamhetschef Motsv. förvaltningschef	
8	Beslut om stadigvarande förflyttning mot den anställdes vilja	§ 6 mom 1 2 st AB	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Skrivelse Innan beslut fattas ska förhandlingar enligt MBL § 11 och ev § 4 vara avslutade
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
9	Avstängning	§ 10 AB	Förvaltningschef	Skrivelse

10	Fastställa arbetstidsschema	§ 13 mom 5 AB	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Samråd med HR-enheten
11	Skriftlig varning	§ 13 AB	Förvaltningschef	Skrivelse
12	Beslut om anställnings upphörande	§ 33 AB	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Beslutanderätten avser uppsägning på egen hand
13	Beslut om arbetstagares ledighet med lön (enskild angelägenhet)	§ 32 AB	HR-specialist HR-chef Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
14	Beslut om ledighet med/utan lön Semester, studier, sjukdom, föräldraledighet, civil- och värnplikt, offentliga uppdrag	Kap 6 §§ 25-31 AB	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
15	Beslut om arbetstagares ledighet		Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Högst 6 månader vid särskilda skäl (prova annat arbete)
16	Beslut om ledighet	Lag om facklig förtroendeman	HR-specialist HR-chef förvaltningschef	I enlighet med delegation från Kommunstyrelsen
17	Beslut om tillfälligt distansarbete		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
18	Beslut om stadigvarande distansarbete		Förvaltningschef	

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Lag om Medbestämmande (MBL) / Samverkansavtalet				
19	Förhandling och information	§§ 11, 12 och 19 BML	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef HR-chef HR-specialist	Tjänsteman som ska fatta beslut i ärende eller lägger förslag till nämnden ansvarar för att samverkan har fullgjorts inom ramen för samverkansavtalet eller att förhandlingar enligt MBL är avslutade innan beslut fattas
20	Förhandlingar	§ 14 MBL	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef HR-specialist HR-chef Förvaltningschef	HR ska medverka i förhandlingen HR i dialog med verksamhetschef/ förvaltningschef
21	Förhandlingar	§ 38 MBL	Förvaltningschef	
Lagen om anställningsskydd (LAS)				
22	Varsel och underrättelse om avsked eller uppsägning av personliga skäl	§ 30 LAS	Förvaltningschef	I samråd med HR-chef
23	Beslut om avsked eller uppsägning av personliga skäl	§§ 7-10 LAS	Förvaltningschef	I samråd med HR-chef
24	Besked att tidsbegränsad anställning inte kommer att fortsätta	§§ 15-17 LAS	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Före beslut ska samråd ha ägt rum med HR-chef
Personalärenden – övrigt				
25	Varsel till facklig organisation att tidsbegränsad anställning inte kommer att fortsätta	§ 30 LAS	Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Före beslut ska samråd ha ägt rum med HR-chef
26	Avvikelse från företrädesrätt till återanställning	§ 32 LAS	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Före beslut ska samråd ha ägt rum med HR-chef
27	Förbjuda bisyssla	§ 7 LOA	Verksamhetschef	

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Kurser, konferenser, studie- och tjänsteresor				
28	Beslut om studiebidrag	Personalpolitiska riktlinjer	Verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
29	Beslut om personals deltagande i kurser, konferenser och studieresor inom landet		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
30	Beslut om personals deltagande i kurser, konferenser och studieresor utomlands		Förvaltningschef	
Övrigt				
31	Utfärda tjänstgöringsintyg och vitsord		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	
32	Ledigförklarande av tjänst		Enhetschef Motsv verksamhetschef Motsv förvaltningschef	Innan tillsvidare tjänst ledigförklaras ska anmälan om vakansprövning göras av HR-enhet
33	Ingångslön		HR-specialist HR-chef	
34	Telefonersättning Beslut om telefonersättning för viss personal		Förvaltningschef Ordförande	
Transporter i tjänsten				
35	Medge viss personal att för enskilt uppdrag mot ersättning använda taxi, buss eller egen bil i tjänsten		Enhetschef Motsv verksamhetschef Förvaltningschef Ordförande	
36	Beslut om generellt tillstånd att använda egen bil i tjänsten		Verksamhetschef Motsv förvaltningschef Ordförande	Gäller endast anställda som i sitt dagliga arbete måste använda egen bil i tjänsten

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1.D. Inköp/upphandling av varor och tjänster inom ramen för anvisade anslag				
1	För högst 50 basbelopp		Förvaltningschef	
2	För högst 10 basbelopp		Verksamhetschef	
3	För högst 5 basbelopp		Enhetschef	
4	Inköp av arbets-, skydds- och profilkläder		Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
5	Beslut om ersättningsanspråk från personal och allmänhet		Verksamhetschef Förvaltningschef	Efter samråd med stadens jurister
6	Infordra och anta anbud för inköp av tjänster		Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	Vid anbudsöppning ska öppning, utvärdering, sammanställning göras tillsammans med ekonomen
7	Träffa överenskommelse med organisationer och föreningar om deras medverkan vid skötsel av kommunala anläggningar samt beslut om ersättning för detta		Verksamhetschef Förvaltningschef	
Uppvaktning av föreningar				
8	Beslut om uppvaktning av föreningar		Ordförande	
2. Ärendehandläggning avsende barn och unga upp till 18 år				
1	Förhandsbedömning om utredning ska inledas eller ej	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
2	Bedömning om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd och beslut om huruvida det föreligger ett omedelbart skyddsbehov eller inte	11 kap 1a § SoL	Socialsekreterare Socialsekreterare sociala jouren Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
3	Beslut att avvisa/avskriva ärende, ansökan eller anmälan		Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	

	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
4	Begäran om brottsutredning	31 § LUL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
5	Att utredning ska avslutas/avskrivas	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
6	Begäran om att annan kommun ska bistå i utredningen	11 kap 4 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
7	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av bistånd i form av insatser i hemmet eller öppenvårdsinsatser, kommunala insatser	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
8	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av bistånd i form av insatser i hemmet eller öppenvårdsinsatser, externa insatser	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
9	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av bistånd i form av kontaktfamilj/kontaktperson/särskild kvalificerad kontaktperson	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Om upphörande sker i samråd med den enskilde är socialsekreterare delegat.
10	Bifalla, avslå och ompröva insats extravuxen	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
11	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden, samt upphörande av tillfällig vård utom det egna hemmet	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Högst 4 månader, gäller inte varaktig vård. För stadigvarande placering är utskott delegat, se punkt 20. En ansökan om vård utom det egna hemmet får anses vara en stadigvarande placering, om det är inte är tydligt att det är en ansökan om tillfällig/högst begränsad vård. Om ansökan om annan typ av placering görs under pågående stadigvarande placering är utskott delegat.

12	Bifalla, avslå och ompröva vid förändrade förhållanden samt upphörande av tillfällig vistelse i jourhem eller akuthem	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare sociala jouden Metodhandledare Myndighet Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouden under icke kontorstid
13	Upphörande av vård utom det egna hemmet	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
14	Upphörande av vård LVU –när grunden är brister i hemmiljön (2§) – och barnet fyller 18 –		Metodhandledare Socialsekreterare	Vård som har beslutats med stöd av 2 § LVU, dvs. på grund av förhållandena i hemmet, ska upphöra senast när barnet fyller 18 år. I denna situation behöver inget formellt beslut fattas , men av nämndens dokumentation ska framgå när och av vilka skäl insatsen har avslutats. Vidare bör nämndens bedömning av i vilken utsträckning målet eller målen med insatsen har uppnåtts sammanfattas i en slutanteckning som tillförs personakten. I sammanhanget kan det påminnas om att barnet har rätt att få relevant information och ska ges möjlighet att framföra sina åsikter.
15	Bifalla, avslå och upphörande i form av vård utom det egna hemmet till unga 18-20 år + ompröva vid förändrade förhållanden	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
16	Bifalla, avslå och upphörande gällande jourlägenhet boendesocial insats med andrahandskontrakt	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Enhetschef Socialsekreterare sociala jouden	Delegation för socialsekreterare på sociala jouden gäller jourlägenhet under icke kontorstid
17	Förlängning av utredningstid	11 kap 2 § SoL	Verksamhetschef	
18	Besluta om uppföljning efter avslutad utredning eller upphörd vård utanför hemmet	11 kap 4a, b § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
19	Besluta om uppföljning efter avslutad vård	21 b § LVU	Socialsekreterare Metodhandledare myndighet	
20	Medgivande eller beslut om vård för barn för stadigvarande vård och fostran i enskilt hem	6 kap 6 § SoL	Socialutskott	
21	Övervägande om vården fortfarande behövs	6 kap 8 § SoL	Socialutskott	

22	Särskilt övervägande om överflyttning av vårdnaden	6 kap 8 § SoL	Socialutskott	Upphörande av vård ska tas upp till utskott. Även om det i princip alltid är så att vårdbehovet inte kvarstår när vårdnadsöverflyttningen sker så kan det finnas undantag. Enligt handboken ska överflyttningen av vårdnaden vara en omständighet som föranleder omprövning. (Om barnet behöver ny vårdnadshavare s. 104)
23	Ingå avtal, inklusive besluta om ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare som tidigare varit familjehem	6 kap 11 § SoL	Metodhandledare Familjehemsenheten Enhetschef Familjehemsenheten	Delegationen för enhetschef gäller ersättning enligt SKR:s rekommendationer Verksamhetschef kan ingå avtal om ersättning utöver SKR:s rekommendationer
24	Beslut om in- och utskrivning på internt Hem för vård och boende och stödboende	3 kap 11 och 14 §§ SoF 3 kap 1 § HSLF-FS 2016:55	Enhetschef på boendet Verksamhetschef	
25	Teckna hyresavtal avseende bostad åt ensamkommande ungdomar	2 kap 1 § SoL	Enhetschef Enhetschef Stöd och boende Ungdom	Se Socialstyrelsens vägledning Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn s 42 och 50
	Ärendehandläggning avseende barn på skyddat boende			Lagen om placering av barn på skyddat boende förkortas här LBS
1	Bifalla, avslå och ompröva vid ändrade förhållanden om skyddat boende för barn	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare/Enhetschef Socialutskott	För 4 kap 1§ SoL Högst 4 månader. För längre placeringar än 4 månader – delegat socialutskott.
2	Beslut om att ansöka om placering (Förvaltningsrätten)	3 kap 3 § LBS	Socialutskott	
3	Beslut om en omedelbar insats i form av skyddat boende	4 kap 1 § SoL 4 kap 1 § LBS	Socialutskott	Brådskande fall – ordförande eller utsedd ledamot
4	Beslut om var barnet ska placeras och om hur insatsen i övrigt ska genomföras	5 kap 1 § LBS	Socialutskott	Brådskande fall – ordförande eller utsedd ledamot
5	Övervägande om huruvida insatsen ska fortsätta	5 kap 3 § LBS	Socialutskott	
6	Beslut om hemlighållande av vistelseort och umgängesbegränsning	5 kap 4 § LBS	Ordförande vid brådskande beslut	Nämnden tar beslut om hemlighållande av vistelseort och umgängesbegränsning. Om beslutet är brådskande kan ordförande eller annan utsedd ledamot . Att brådskande beslut

				kan tas av ordförande följer redan av inledande text till denna delegationsordning. Med anledning av att lagen är ny och verksamheten önskar förenkla tillämpningen, specificeras detta här.
7	Övervägande om huruvida beslut om hemlighållande av vistelseort eller umgängesbegränsning ska fortsätta att gälla	5 kap 6 § LBS	Socialutskott	
8	Upphörande av umgängesbegränsning och vistelseort	5 kap 6 § LBS	Socialutskott	
9	Beslut om att insatsen ska upphöra	7 kap 1 § LBS	Socialutskott	Brådskande fall – ordförande eller utsedd ledamot
10	Beslut om att omedelbar insats i form av skyddat boende ska upphöra	4 kap 8 § LBS	Socialutskott	Brådskande fall – ordförande eller utsedd ledamot
11	Polishandräckning	8 kap 7 § LBS	Enhetschef Metodhandledare Socialjouren	
12	Avvisande av framställning från vårdnadshavare om att beslut om hemlighållande av vistelseort eller umgängesbegränsning ska upphöra	5 kap 7 § LBS	Metodhandledare Enhetschef	
13	Avvisande av framställning från vårdnadshavare om att insats enligt 3 kap. LBS ska upphöra	7 kap 2 § LBS	Metodhandledare Enhetschef	
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun				
1	Beslut om framställning om överflyttning av ärende till annan kommun	2 a kap 10 § SoL	Enhetschef	Avser ärenden enligt SoL, såväl som LVU och LVM
2	Beslut om att ta alternativt inte ta emot ärende från annan socialnämnd	2a kap 10 § SoL	Enhetschef	Avser ärenden enligt SoL, såväl som LVU och LVM
3	Beslut att ansöka hos IVO om överflyttning av ärende till annan socialnämnd	2a kap 11 § SoL	Socialutskott	
4	Beslut om överklagande till förvaltningsrätt och i förekommande fall till kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över IVO:s beslut att nämnden ska ta emot ärenden från annan kommun samt avgivande av yttrande	6 kap 37 § KL	Enhetschef Socialutskott	Beslut eller avgivande av yttrande görs av enhetschef då Socialutskott ej kan inväntas. Beslut av enhetschef anmäls till nästkommande Socialutskott.
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning

5	Begäran om inhibition till kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol	48 § FL	Socialutskott	
6	Begäran om inhibition till kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol då socialutskottets beslut inte kan avvaktas	48 § FL	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
7	Socialnämndens möjlighet att begära betänketid när människor utsatts för människohandel etc.	5 kap. 15 § 4 st. utlänningslagen (2005:716)utl	Socialutskott	Ansökan sker via Migrationsverkets hemsida.
8	Socialnämndens möjlighet att ansöka om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för ett barn som avses bli placerat här i landet enligt 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) om uppehållstillstånd behövs för vistelsen. Upphållstillståndet ska gälla i minst ett år.	5 kap 15 c § Utlänningslagen (2005:716)	Socialutskott	Ansökan sker via Migrationsverkets hemsida.
Arvoden, ersättningar och avgifter mm				
9	Extra ersättning till barn och unga vid placering under placeringstiden, omplacering eller flyttning från familjehem eller hem för vård och boende	4 kap 1-2 §§ SoL	Metodhandledare Familjehemsenhet Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
10	Ersättning för resor/umgängesresor utöver högsta omkostnadsersättning	4 kap 1-2 §§ SoL	Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Beslutanderätten gäller 24 % av basbeloppet per barn och kalenderår
11	Ersättning för resor/umgängesresor vid tillämpning av lägsta omkostnadsersättning för familjehemsplacerade barn	4 kap 1-2 §§ SoL	Familjehemssekreterare Familjehemsenhet Metodhandledare Enhetschef	Beslutanderätten gäller 24 % av basbeloppet per barn och kalenderår
12	Tillfälligt förhöjd omkostnadsersättning, utöver gällande avtal, till barn och unga vid placering under placeringstiden, omplacering eller flyttning från familjehem eller hem för vård och boende	4 kap 1-2 §§ SoL	Familjehemssekreterare Familjehemsenhet Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Beslutanderätten gäller 24 % av basbeloppet per barn och kalenderår.

13	Omkostnadsersättning till familjehem med belopp över 24 % av basbeloppet	4 kap 1-2 §§ SoL	Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Gäller vid akuta placeringar i avvaktan på nästa Socialutskott
14	Övriga omkostnader till familjehem/jourhem/enskilt hem utöver gällande avtal		Enhetschef Verksamhetschef	Enhetschefens delegation gäller motsvarande ett inkomstbortfall av tjänst under högst ett år, övriga ärenden beslutas av verksamhetschef
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
15	A. Arvode om omkostnadsersättning till kontaktperson/kontaktfamilj eller umgängesstödjare. Enligt anvisningar och riktlinjer. B. Arvode och omkostnadsersättning till kvalificerad kontaktperson. Enligt anvisningar och riktlinjer. C. Arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson/kontaktfamilj. Utöver anvisningar och riktlinjer.	3 kap 6 b § SoL	A. Familjehemssekreterare B. Metodhandledare Familjehemsenhet C. Enhetschef	C. Beslut över SKR:s rekommendationer
16	Arvode till jourhem, familjehem och kontrakterade familjehem		a.) Metodhandledare b.) Enhetschef c.) Socialutskott d.) Nämnd	a.) Beslut inom SKR:s rekommendationer b.) Beslut över SKR:s rekommendationer inom ett halvt prisbasbelopp/ månad c.) Beslut över SKR:s rekommendationer inom 1 prisbasbelopp/månad d.) Beslut över SKR:s rekommendationer över 1 prisbasbelopp/månad
17	Avgift från förälder vars barn är under 18 år och får vård i ett annat hem än det egna	8 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
18	Fastställa ersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare		Familjehemssekreterare Metodhandledare Familjehemsenhet Enhetschef	Enligt de ersättningsnivåer som gäller för gode män i Borås Stad
Återkrav av kostnader och avgifter mm				
19	Eftergift av avgift	9 kap 4 § SoL	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	

20	Att föra talan om ersättning hos Förvaltningsrätten för avgift enligt 8 kap 1 § 2 st SoL som förälder inte frivilligt betalar	9 kap 3 § SoL	Socialutskott	
2.A. Lag om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)				
Vård enligt LVU				
1	Beslut om omedelbart omhändertagande av barn och unga	6 § 1 och 2 st LVU	Socialutskott	
2	Beslut om omedelbart omhändertagande av barn och unga då Socialutskottets beslut inte kan avvaktas	6 § 1 och 2 §§ LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut om omhändertagande inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta om omhändertagande. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
3	Beslut om omedelbart omhändertagande när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård	6 a § LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut om omhändertagande inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta om omhändertagande. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
4	Beslut om att omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU ska upphöra	9 § 3 st LVU	Socialutskott	
5	Beslut om att omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU ska upphöra då Socialutskottets beslut ej kan avvaktas	9 § 3 st LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	

6	Beslut om ansökan hos Förvaltningsrätten om vård	4 § LVU	Socialutskott	
7	Begäran om förlängd tid för ansökan om vård	8 § LVU	Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
8	Beslut om läkarundersökning, att utse läkare samt plats för läkarundersökning	32 § 1 st LVU	Socialsekreterare Metodhandledare Myndighet Enhetschef	
9	Beslut att begära polishandräckning för att bereda en läkare, som avses i 32 § LVU, tillträde till den unges hem eller för att föra den unge till läkarundersökning	43 § p 1 LVU	Ordförande i nämnd med stöd av nämnda lagrum	Beslut har endast nämnden eller dess ordförande rätt att fatta
10	Beslut att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av denna lag	43 § p 2 LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
11	Beslut om hur vården ska ordnas och var den unge ska vistas under vårdtiden	11 § 1st, 2 st och 3 st LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
12	Beslut om att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande enligt LVU	43 § 2 LVU	Socialutskott	
13	Beslut om att begära polishandräckning för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande enligt LVU, då socialutskottets beslut inte kan avvaktas	43 § 2 LVU	Socialsekreterare sociala jouren Metodhandledare Myndighet Enhetschef Verksamhetschef	Bilaga 1. Förteckning över behöriga delegater. Socialsekreterare inom sociala jouren anges enligt förteckning.

14	Beslut om hur den unges umgänge med vårdnadshavare och förälder som har umgänge reglerat genom dom eller avtal ska utföras. När överenskommelse inte kan nås med föräldern eller vårdnadshavaren i avvaktan på nämndens beslut	14 § 2 st p 1 LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot i Socialutskott	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
15	Beslut om att den unges vistelseort inte ska röjas för föräldern eller vårdnadshavaren i avvaktan på nämndens beslut	14 § 2 st LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot i Socialutskott	
16	Övervägande om beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort 14 § 2 st p 1 och 2 LVU	14 § 3 st LVU	Socialutskott	
17	Upphörande om beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort 14 § 2 st p 1 och 2 LVU	14 § 3 st LVU	Socialutskott	
18	Övervägande om vård med stöd av 2 § LVU fortfarande behövs	13 § 2 st LVU	Socialutskott	
19	Prövning om vård med stöd av 3 § LVU ska upphöra	13 § 2 st LVU	Socialutskott	
20	Beslut om att vården ska upphöra	21 § 1 st LVU	Socialutskott	
21	Beslut om ansökan hos Förvaltningsrätten om utreseförbud	31 b § LVU	Socialutskott	
22	Omprövning av om utreseförbud ska upphöra	31 c § 1 st LVU	Socialutskott	
23	Beslut om upphörande av utreseförbud	31 c § 2 st LVU	Socialutskott	
24	Beslut om tillfälligt utreseförbud	31 d § 1 st LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

25	Beslut om tillfälligt undantag från ett utreseförbud	31 i § LVU	Socialutskott	
26	Beslut om anmodan om drogtest för förälder eller vårdnadshavare, inför umgänge med LVU- placerat barn eller inför avslutande av vård.	32 a § LVU 32 b § LVU	Socialutskott	Lex Lilla hjärtat Se äv. 32 c § LVU om proportionalitet. Dokumentera avvägning.
Flyttningsförbud				
27	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	27 § 2 st LVU	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brädslande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
28	Beslut om att tillfälligt flyttningsförbud ska upphöra	30 § 2 st LVU	Socialutskott	
29	Ansökan hos Förvaltningsrätten om flyttningsförbud	25 § LVU	Socialutskott	
30	Beslut om den unges umgänge med förälder eller vårdnadshavare efter beslut om flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsbeslut när överenskommelse inte kan nås, i avvaktan på nämndens beslut	31 § LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
31	Övervägande om flyttningsförbud fortfarande behövs	26 § 1 st LVU	Socialutskott	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
32	Beslut om upphörande av flyttningsförbud	26 § 2 st LVU	Socialutskott	
33	Beslut om upphörande av flyttningsförbud då socialutskottets beslut inte kan avvaktas	26 § 2 st LVU	Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	

Överflyttning av vårdnad				
34	Särskilt övervägande om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap 8 § Föräldrabalken	13 § 3 st LVU	Socialutskott	
Förebyggande insatser enligt LVU				
35	Beslut om att den unge ska hålla regelbunden kontakt med särskilt utsedd kontaktperson	22 § 1 st p 1 LVU	Socialutskott	
36	Delta i behandling i öppna former inom socialtjänstlagen	22 § 1 st p 2 LVU	Socialutskott	
37	Prövning av förebyggande insats ska upphöra	22 § 2 st LVU 13 § 3 st LVU	Socialutskott	
38	Att förebyggande insats ska upphöra	21 § 1 och 3 st LVU	Socialutskott	
2.B. Föräldrabalken				
Faderskap och föräldraskap				
1	Utreda vem som är far till barnet. Att ej utreda vem som är far till barnet	2 kap 1 och 9 §§ FB	Socialassistent Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	Socialassistent har delegation på faderskapsärenden som gäller samboprotokoll
2	Utreda om det kan antas att en kvinna ska anses som förälder	2 kap 8a och 9 §§ FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
Ärende		Lagrum	Delegat	Anmärkning
3	Godkänna faderskapsbekräftelse och föräldraskapsbekräftelse	1 kap 4 § FB 1 kap 9 § FB	Socialassistent Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	Socialassistent har delegation på faderskapsärenden som gäller samboprotokoll
4	Beslut om rättsgenetisk undersökning	2 kap 6 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	

5	Beslut om att återuppta nedlagd utredning	2 kap 1 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
6	Att för barnets räkning väcka och föra talan i domstol för fastställelse av faderskap	3 kap 5 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
7	Att för barnets räkning väcka och föra talan i domstol för fastställelse av moderskap		Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef	Det finns inga särskilda bestämmelser för fastställande av moderskap i internationella sammanhang som motsvarar bestämmelserna i lag (1985:367) om internationella faderskapsfrågor, IFL. Detta klargörs i SOU 2016:11 s 524 f. och prop. 2017/18:155 s 42. Aktuell myndighet avgör vilka handlingar som ska presenteras för att moderskapsfrågan ska kunna avgöras.
8	Beslut om att till domstolen anmäla behov av förmyndare och medförmyndare när modern är under 18 år	5 kap 2 § SoF	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
Ärenden om vårdnad, boende och umgänge enligt FB mm				
9	Att godkänna/ej godkänna avtal om vårdnad, boende och umgänge	6 kap 6, 14a, 15a, 17a §§ FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
10	Verkställande av umgängesstöd vid barns umgänge efter beslut i domstol	6 kap 15c § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
11	Förordna utredare i mål eller ärenden om vårdnad, boende och umgänge	6 kap 19 § FB	Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
12	Beslut om att utreda ett barns behov av umgänge med någon annan (ej förälder) som står barnet särskilt nära	6 kap 15a § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare	

			Enhetschef Familjerätten	
13	Förpröva/utreda barns umgänge med närstående	6 kap 15a § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
14	Fatta beslut om vissa åtgärder utan vårdnadshavarnas samtycke	6 kap 13a § FB	Socialutskott	
15	Lämna upplysningar till domstol samt verkställa utredningar	6 kap 19 och 20 §§ FB 6 § Personutredning i Brottsmål	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
16	Avge yttrande angående umgängesstöd	6 kap 15c § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
17	Bifalla, avslå och ta beslut om upphörande av bistånd i form av kontaktperson vid umgänge	3 kap 6 § SoL 4 kap 1 § SoL	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
18	A. Fastställa arvode och omkostnadsersättning till kontaktpersoner och umgängesstödjare, enligt SKR:s riktlinjer B. Fastställa arvode och omkostnadsersättning till kontaktpersoner och umgängesstödjare, utöver riktlinjer	3 kap 6b § SoL	A. Familjerättssekreterare B. Metodhandledare eller enhetschef	
Anmälningar och underrättelser till annan myndighet				
19	Ändrad utbetalning av barnbidrag	16 kap 18 § SFB	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
20	Underrättelse till Försäkringskassan om att ett barn som uppbär barnbidrag och/eller underhållsstöd placeras i familjehem eller HVB-hem respektive återflyttas tillbaks till boförälder	16 kap 18 § SFB 18 kap 19 § SFB	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
21	Anmälan till Försäkringskassan om att nämnden ska uppbära en del av sjukpenning för den som bereds vård i HB-hem eller familjehem enligt SoL som ger vård och behandling	106 kap 13 § SFB	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	

Samarbetssamtal				
22	Att genomföra domstolens beslut om samarbetsamtal	6 kap 18 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Placering av barn över nationsgränserna				
23	Godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige	6 kap 11a § SoL	Socialutskott	
24	Placera ett barn i ett annat land	6 kap 11b § SoL	Socialutskott	
Adoptioner				
25	Medgivande att ta emot ett barn med hemvist utomlands i syfte att adoptera det	6 kap 12 § SoL 10 kap 4 § SoL 10 kap 5 § FB	Socialutskott	
26	Återkallelse av medgivande till adoption	6 kap 12 § SoL 10 kap 4 § SoL 10 kap 5 § FB	Socialutskott	
27	Nämndens samtycke till fortsatt adoptionsförfarande vid samtycke	6 kap 14 § SoL	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
28	Nämndens samtycke vid fortsatt adoptionsförfarande vid ej samtycke	6 kap 12 § SoL 10 kap 4 § SoL 10 kap 5 § FB	Socialutskott	
29	Lämna adoptionsutredning till domstol	4 kap 14 § FB	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
30	Att utse handläggare till att genomföra en adoptionsutredning	4 kap 14 § FB	Metodhandledare Enhetschef Familjerätten	
	Utse tillfällig vårdnadshavare			
31	Utse tillfällig vårdnadshavare	6 kap 10 d § FB	Socialutskott	I brådskande fall när utskott inte kan avvakta har ordförande kompletterande beslutanderätt, se inledning.

3. Ärendehandläggning vuxna				
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
1	Förhandsbedömning om utredning ska inledas eller ej	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Ansökan av part måste alltid utredas
2	Beslut att avvisa/avskriva ärende		Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Ex: Vid återtagen ansökan vid utebliven medverkan
3	Bifalla/avslå och upphörande av bistånd i form av kontaktperson/upphörande av bistånd	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
4	Beslut om arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson		Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	SKR:s cirkulär
5	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av interna öppenvårdsinsatser	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
6	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av extern öppenvård		Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
7	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av jourlägenhet/ träningslägenhet	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare sociala jouren Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare sociala jouren gäller under icke kontorstid

8	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av boendesocial insats med andrahandskontrakt / Kaptensgatan	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare gäller omprövning av bistånd i form av fortsatt boende
9	Bifalla, avslå och/eller upphörande av bistånd åt vuxen i form av vård, placering och omplacering i familjehem/hem för vård och boende	4 kap 1 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
10	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av övriga interna boendeformer	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
	Bifalla, avslå eller upphörande av bistånd i form av skyddat boende	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare	
	Beslut om omedelbar insats i form av skyddat boende	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Socialsekreterare socialjour	
	Beslut om att upphöra bistånd skyddat boende		Enhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
11	Bifalla, avslå och upphörande av bistånd i form av externa boendeformer	4 kap 1 § SoL	Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
Återkrav av kostnader, avgifter				
12	Beslut om eftergift av avgift enligt 8 kap 1 § första stycket SoL	9 kap 4 § SoL	Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
Ersättningar för uppehälle för vuxna				
13	Beslut om att ta ut ersättning (avgift) för uppehälle vid vård i familjehem eller i hem för vård och boende/öppenvård eller andra biståndsbedömda boenden	8 kap 1 § 1 st SoL 6 kap 1 § SoF	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
Överflyttning till och mottagande av ärenden från annan kommun				
14	Beslut om framställning om överflyttning av ärende till annan socialnämnd	2a kap 10 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef	

15	Beslut om att ta alternativt inte ta emot ärende från annan socialnämnd	2a kap 10 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef	
16	Beslut att ansöka hos IVO om överflyttning av ärende till annan socialnämnd	2a kap 11 § SoL	Socialutskott	
17	Beslut att ansöka hos IVO om överflyttning av ärende till annan nämnd när Socialutskottets beslut inte kan avvaktas		Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
3.A. Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)				
1	Beslut om att inleda/ej inleda utredning	7 § LVM	Socialekreterare sociala jouren Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
2	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen	9 § LVM	Socialekreterare sociala jouren Socialekreterare Metodhandledare Enhetschef	Delegation för socialekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
3	Beslut om omedelbart omhändertagande	13 § LVM	Socialutskott	Se förklaring under rubriken ”Brådskande ärenden och kompletterande beslutanderätt” på sid. 7. Om socialutskottets beslut inte kan avvaktas, får nämndens ordförande eller någon annan ordinarie ledamot som nämnden har förordnat besluta om omhändertagande. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.
4	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra	18 b § LVM	Socialutskott	
5	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra, när utskottets beslut inte kan avvaktas		Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
6	Ansökan om vård enligt LVM	11 § LVM	Socialutskott	

7	Beslut om att begära polishandräckning för att föra person till läkarundersökning	45 § LVM	Socialsekreterare sociala jouren Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
8	Beslut om att begära polishandräckning för inställelse till vårdinstitution	45 § LVM	Socialsekreterare sociala jouren Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala jouren gäller under icke kontorstid
	4. Ärendehandläggning Relationsvårdsenheten			
1	Inleda utredning	11 kap 1 SoL	socialassistent	
2	Ej inleda utredning	11 kap 1 § SoL		
3	Avvisa ärende		Handläggare	Ansökan så ofullständig att den inte kan ligga till grund för prövning eller att vissa formella krav inte är uppfyllda. OBS! Att det finns en serviceskyldighet som anger att sökanden kan få hjälp av oss att skriva ansökan.
4	Avskriva ärende		Handläggare	Ex. återtagen ansökan
5	Avslag där bifallsbeslutet är delegerat till 1 socialsekreterare	4 kap 1 § SoL	1:e socialsekreterare (el. motsvarande)	
6	Avslag där bifallsbeslutet är delegerat till utskott	4 kap 1 § SoL		
7	Bifalla ansökan om bistånd i form av socialt kontrakt	4 kap 1 § SoL	1:e socialsekreterare (el. motsvarande)	
8	Ompröva beslut om socialt kontrakt	4 kap 1 § SoL	1:e socialsekreterare (el. motsvarande)	
9	Beslut om upphörande av bistånd i form av socialt kontrakt	4 kap 1 § SoL	socialsekreterare	
10	Bifalla ansökan om insats i form av jourlägenhet	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Socialsekreterare vid sociala jouren	
11	Ompröva insats i form av jourlägenhet	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Socialsekreterare vid sociala jouren	Delegationen för socialsekreterare gällande beslut omfattande en vecka gäller enbart socialsekreterare på Relationsvårdsenheten.

			1:e socialsekreterare (el. motsvarande) Enhetschef	Delegation för socialsekreterare på sociala joutren gäller icke kontorstid omfattande längst en vecka. Delegationen för 1:e socialsekreterare (eller motsvarande) gäller beslut omfattande längst tre veckor. För beslut omfattande längre period än ovan är enhetschef delegat.
12	Beslut om upphörande av insats i form av jourlägenhet	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare	Om biståndet avslutas i samförstånd med klienten. Om inte, ska klienten få ett avslagsbeslut.
	4 B.) Insatser enligt SoL, Relationsvåldsenheten			
13	Bifalla/avslå ansökan om insats i form av utredningslägenhet	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Socialsekreterare vid sociala joutren 1:e socialsekreterare (el. motsvarande) Enhetschef	Delegationen för socialsekreterare gäller beslut omfattande en vecka. Delegation för socialsekreterare på sociala joutren gäller icke kontorstid omfattande längst en vecka. Delegatinen för 1:e socialsekreterare (el. motsvarande) gäller beslut omfattande längst tre veckor. För beslut omfattande längre period än ovan är enhetschef delegat.
14	Ompröva insats i form av utredningslägenhet	4 kap 1 § SoL	1:e socialsekreterare (el. motsvarande)	
15	Beslut om upphörande av insats i form av utredningslägenhet	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare	Om biståndet avslutas i samförstånd med klienten. Om inte, ska klienten få ett avslagsbeslut.
16	Bifalla/avslå ansökan om insats i form av skyddat boende/familjehem/hem för vård och boende eller motsvarande	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Socialsekreterare på sociala joutren 1:e socialsekreterare (el. motsvarande) Enhetschef	Delegationen för socialsekreterare på sociala joutren gäller under icke kontorstid omfattande längst en vecka. För socialsekreterare en vecka. Delegationen för 1:e socialsekreterare gäller beslut omfattande längst tre veckor. För beslut omfattande längre period än ovan är enhetschef delegat.
17	Ompröva beslut om insats av skyddat boende/familjehem/hem för vård och boende eller motsvarande	4 kap 1 § SoL	Enhetschef	

18	Beslut om upphörande av bistånd i form av skyddat boende/familjehem/hem för vård och boende eller motsvarande	4 kap 1 § SoL	Socialekreterare	Om biståndet avsutas i samförstånd med klienten. Om inte, ska klienten få ett avslagsbeslut.
19	Bifalla ansökan om insats i form av intern/extern öppenvårdsinsats	4 kap 1 § SoL	Socialekreterare	
20	Ompröva beslut om insats i form av intern/extern öppenvårdsinsats	4 kap 1 § SoL	1:e socialekreterare (el. motsvarande)	
21	Bifalla, avslå ansökan om insats i form av kontaktperson/kontaktfamilj	4 kap 1 § SoL	1:e socialekreterare (el. motsvarande)	
22	Ompröva beslut i form av kontaktpersin/kontaktfamilj	4 kap 1 § SoL	1:e socialekreterare (el. motsvarande)	
23	Beslut om upphörande av bistånd i form av kontaktperson/kontaktfamilj.	4 kap 1 § SoL	Socialekreterare	Om biståndet avslutas i samförstånd med klienten. Om inte, ska klienten få ett avslagsbeslut.
	a.) Arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson/kontaktfamilj eller umgängesstödjare. Enligt anvisningar och riktlinjer. b.) Arvode och omkostnadsersättning till kvalificerad kontaktperson. Enligt anvisningar och riktlinjer. c.) Arvode och omkostnadsersättning till kontaktperson/kontaktfamilj, utöver anvisningar och riktlinjer.	3 kap 6 § SoL	a.) 1:e socialekreterare (el. mostvarande) b.) Enhetschef c.) Enhetschef	
5. Lex Sarah, Lex Maria, Lex Maja				
1	Utredning, bedömning och beslut om ej missförhållande, påtaglig risk för missförhållande och missförhållande inom individ- och familjeomsorgen	14 kap 6 § SoL	Socialt ansvarig samordnare SAS Kvalitets- och utvecklingschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning

2	Utredning och bedömning om ej missförhållande, påtaglig risk för missförhållande och missförhållande inom individ- och familjeomsorgen	14 kap 6 § SoL	Verksamhetsutvecklare	
3	Beslut om allvarligt missförhållande eller påtaglig risk för allvarligt missförhållande och därmed anmälan till Inspektionen för vård och omsorg	14 kap 7 § SoL	SAS Förvaltningschef Kvalitet-och utvecklingschef	Beslutet ska anmälas på nästkommande nämndmöte.
5	Beslut om anmälan till Inspektionen för Vård och omsorg av allvarlig skada eller sjukdom i samband med vård, behandling eller undersökning	6 kap 4 § LYHS	Medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS	
6	Beslut om anmälan vid olyckor och tillbud till tillverkare, Läkemedelsverket, Socialstyrelsen	Lagen om medicintekniska produkter SOFS 2001:12	Medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS	
7	Informerar kontrollmyndighet för djurskydd eller polismyndighet om att ett djur vanvårdas	SFS 2018:1194 (Lex Maja)	Alla medarbetare	

6. Överklaganden, yttranden mm

Överklaganden av och yttrande i ärenden enligt FL, SoL, LVU och LVM

1	Beslut om yttrande till Förvaltningsrätten och i förekommande fall Kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över enskilda överklagande av nämndens beslut om hur vården av den unge ska ordnas eller vad hon eller han ska vistas under vårdtiden enligt 11 § LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	Beslut om att avge yttrande gäller då Socialutskottets beslut inte kan inväntas; ordförande, vice ordförande, 2:e vice ordförande
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
2	Yttrande till Förvaltningsrätt och i förekommande fall till Kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över enskilda överklagande av nämndens beslut om umgänge eller hemlighållande av vistelseort enligt LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	

3	Yttrande till Förvaltningsrätt och i förekommande fall till Kammarrätt/Högsta förvaltningsdomstol över enskilda överklagande av nämndens beslut om fortsatt vård enligt 2 eller 3 §§ LVU eller förebyggande insats enligt 22 § LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	
4	Yttrande till Förvaltningsrätt och i förekommande fall Kammarrätt/högsta förvaltningsdomstol över enskilda överklagande av nämndens beslut om fortsatt flyttningsförbud enligt LVU med yrkande att rätten med fastställande av nämndens beslut lämnar överklagandet utan bifall	6 kap 37 § KL 10 kap 4 § SoL	Socialutskott	
Yttranden och överklaganden till domstol m.m.				
5	Beslut att ompröva alternativt inte ompröva ett beslut	37-39 §§ FL	Delegat i ursprungsbeslut	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.
6	Rättelse av beslut	36 § FL	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef Verksamhetschef	Att avge yttrande gäller då Socialutskott/ Nämnds beslut inte kan inväntas; ordförande, vice ordförande, 2:e vice ordförande
7	Beslut att avvisa överklaganden som har kommit in för sent	45 § FL	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.

8	Yttrande till Förvaltningsdomstol i överklagade ärenden	Lagrum i ursprungsbeslut	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.
9	Överklaga och i förekommande fall begära inhibition av beslut	42 § FL 48 § FL	Delegat i ursprungsbeslut Enhetschef	I de fall utskottet är delegat i ursprungsbeslut kan enhetschef eller verksamhetschef besluta, i enlighet med fullmakten som nämnden beslutar varje år. OBS! Om beslutet anses vara myndighetsutövning mot enskild av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, ska utskottet kvarstå som delegat.
10	Överklaga Migrationsverkets beslut gällande statlig ersättning samt yttrande	29a § Förordningen om statlig ersättning	Enhetschef	
11	Yttrande till Hyres- och arrendenämnden	12 kap Jordabalken Lag (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder	Verksamhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Yttrande till allmän domstol enligt Brottsbalken				
12	Yttrande till domstol i brottmål om den som är under 21 år begått brott och kan bli föremål för vård eller åtgärd enligt socialtjänstlagen eller enligt LVU	32 kap 1 och 2 §§ BrB	Socialekreterare Metodhandledare Enhetschef	
13	Yttrande till domstol när den som begått brott kan bli föremål för vård enligt LVM	31 kap 2 § BrB	Socialekreterare Metodhandledare Enhetschef	

Yttrande till åklagarmyndigheten mm				
14	Yttrande till åklagare vid åtalsprövning för den som varit misstänkt för brott och som varit föremål för vård enligt LVM	46 § LVM	Enhetschef Verksamhetschef	
15	Lämna upplysningar och/eller förslag på åtgärder till domstol, åklagare och frivårdsmyndighet	6 § Lag om särskild personutredning i brottsmål	Socialassistent Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	Socialassistentens delegation gäller att lämna upplysningar
16	Yttrande till passmyndighet om utfärdande av pass utan vårdnadshavarens samtycke	11 § Passlagen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
17	Yttrande till tingsrätt avseende god man eller förvaltare	11 kap 16 § FB	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
Anmälan enligt Socialtjänstförordningen				
18	Anmälan till överförmyndare om: 1. Behov av god man eller förvaltare enligt FB 2. Att behov av god man eller förvaltare inte längre föreligger 3. Behov av förvaltning av underårigs egendom	5 kap 3 § SoF	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
19	Begäran till domstol om behov av åtgärd i fråga om vårdnad, förmyndarskap eller av målsägandebiträde för underårig	5 kap 2 1 SoF	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Yttrande Lagen om personnamn				
20	Yttrande till domstol i namnärenden	44-45 §§ Lagen om personnamn	Familjerättssekreterare Metodhandledare Enhetschef Familjerätt	
Yttrande till IVO över ej verkställda beslut				
21	Yttrande över ej verkställda beslut	16 kap 6f § SoL	Enhetschef	

Anmälningar till polismyndighet				
22	Anmälan till polis angående vissa brott mot underårig samt vissa grövre brott	10 kap 21-23 §§ OSL	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
23	Beslut om polisanmälan angående brott mot den egna verksamheten	12 kap 10 § SoL	Enhetschef Verksamhetschef Förvaltningschef	
Lagen om förordningen om offentligt biträde				
24	Anmälan om behov av offentligt biträde	3 st 3 § Lagen om offentligt biträde	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
25	Yttrande över ansökan om rätts hjälp genom offentligt biträde samt yttrande över kostnadsberäkning	3 § Lagen om offentligt biträde och 7 § Förordningen om offentligt biträde	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
Smittskyddslagen				
26	Uppgiftslämnande till smittskyddsläkare	6 kap 9 § Smittskyddslagen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
27	Anmälningsskyldighet enligt smittskyddslagen	6 kap 12 § Smittskyddslagen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Centrala studiestödsnämnden				
28	Beslut om framställning till Centrala studiestödsnämnden om ändring av betalningsmottagare för studiehjälp m.m. i samband med placering av barn och ungdom i enskilt hem eller HVB	2 kap 33 § Studiestöds- förordningen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	

Ombud				
29	Beslut att avvisa ombud	14 § FL	Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	Gäller äv. stödperson och liknande
Jäv				
30	Rätt att pröva och avgöra jävsinvändning mot handläggare, som beslutar i individärenden	6 kap 30 § KL	Enhetschef Verksamhetschef	
Tillsynsärenden				
31	Underrättelse och utlämnande av begärd information till IVO	13 kap 5 § SoL	Socialassistent Socialsekreterare	Gäller individärenden
32	Yttrande till IVO, JO och DO	13 kap 5 § SoL	Socialutskott	Gäller individärenden Anmäls till nämnd
33	Yttrande till IVO, JO och DO när socialutskottets beslut inte kan inväntas		Ordförande Vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot och ersättare i Socialutskott	
34	Yttrande till tillsynsmyndighet (inte individärenden)		Enhetschef	I samråd med verksamhetschef
Körkortsärenden				
35	Yttrande till Transportstyrelsen i körkortsärenden	3 kap 8 § och 5 kap 2 § Körkortsförordningen	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	
	Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Vapenlagen				
36	Yttranden i ärenden rörande Vapenlagen, polismyndighet	RPSFS	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef	

			Verksamhetschef	
Yttrande till Hemvärdet				
37	Avge yttrande	5 § Hemvärnsförordningen 1997:146	Socialsekreterare Metodhandledare Enhetschef Verksamhetschef	